

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Diplomová práce

Investice a zaměstnanost v Evropské unii

Sára Stöckbauerová

© 2016 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Sára Stöckbauerová

Provoz a ekonomika

Název práce

Investice a zaměstnanost v Evropské unii

Název anglicky

Investment and employment in the European Union

Cíle práce

Hlavním cílem diplomové práce je určit, do jaké míry a jakým způsobem ovlivňují přímé zahraniční investice trh práce ve vybraných zemích Evropské unie, a dále je cílem tyto státy porovnat a vyhodnotit.

Metodika

Pomocí deskripce budou zpracovány empirické prameny, které souvisejí s investicemi a zaměstnaností z makroekonomického hlediska, bude provedena jejich syntéza a komparace. Na základě sekundárních dat budou pomocí prognostických metod a vybraných ukazatelů analyzovány dopady přímých zahraničních investic na zaměstnanost vybraných zemí EU, dále bude provedena komparace vybraných států EU a pro daný stát bude navrženo doporučení, jak lze zlepšit situaci na trhu práce pomocí přímých zahraničních investic. V závěru práce budou interpretovány vlastní výsledky, návrhy a doporučení.

Doporučený rozsah práce

60-80

Klíčová slova

Evropská unie, nezaměstnanost, politika zaměstnanosti, přímé zahraniční investice, trh práce, zaměstnanost.

Doporučené zdroje informací

KALÍNSKÁ, Emilie a kol. Mezinárodní obchod v 21. století. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2010. 228 s. ISBN 978-80-247-3396-8.

KOTÝNKOVÁ, Magdalena, NĚMEC, Otakar. Lidské zdroje na trhu práce: Vývoj a tendence v souvislosti se vstupem České republiky do EU. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2003. 199 s. ISBN 80-86419-48-7.

MAIER, Karel a kol. Udržitelný rozvoj území. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012. 253 s. ISBN 978-80-247-4198-7.

MAITAH, Mansoor. Unemployment and foreign direct investments in the Czech Republic. 1. vyd. Praha: Central Bohemian University, 2014. 150 s. ISBN 978-80-905536-7-5.

WOKOUN, René, TVRDOŇ, Josef a kol. Přímé zahraniční investice a regionální rozvoj. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2010. 203 s. ISBN 978-80-245-1736-0.

Předběžný termín obhajoby

2015/16 LS – PEF

Vedoucí práce

Dr. Mgr. Ing. Daniel Toth, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomických teorií

Elektronicky schváleno dne 29. 2. 2016**doc. Ing. Josef Brčák, CSc.**

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 1. 3. 2016**Ing. Martin Pelikán, Ph.D.**

Děkan

V Praze dne 16. 03. 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Investice a zaměstnanost v Evropské unii" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 29. 3. 2016

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala panu Ing. Mgr. Danielu Tothovi, Ph.D. za odborné vedení této diplomové práce, za jeho cenné rady a připomínky.

Investice a zaměstnanost v Evropské unii

Souhrn

Diplomová práce je dělena na teoretická východiska a vlastní práci, která se dále člení na deskriptivní a analytickou část. Teoretická východiska vychází především z knižních publikací a webových stránek. Cílem je určit, do jaké míry a jakým způsobem ovlivňují přímé zahraniční investice trh práce ve vybraných zemích Evropské unie, a dále je cílem tento vliv v jednotlivých státech porovnat, vyhodnotit a vytvořit doporučení pro Českou republiku, jak je možné zlepšit situaci na trhu práce pomocí přímých zahraničních investic a jiných zkoumaných proměnných. Tato problematika byla řešena v analytické části vlastní práce, kde byly vytvořeny dva jednorovnicové ekonometrické modely, pomocí kterých bylo zjišťováno, zda přímé zahraniční investice a průměrná hrubá měsíční mzda ovlivňují počet zaměstnaných v České republice a v Rakousku. Dílčím cílem je analyzovat vývoj přímých zahraničních investic v České republice, a to z mnoha různých pohledů a rovněž analyzovat vývoj vybraných ukazatelů z oblasti trhu práce. Cílem je také zhodnotit současný stav České republiky ve vybraných oblastech přímých zahraničních investic a trhu práce. Tímto se zabývá deskriptivní část vlastní práce. Jednoduchým shrnutím plynoucím z výsledků práce je, že by přímé zahraniční investice neměly být vyžadovány s cílem zvýšit zaměstnanost.

Klíčová slova: Evropská unie, nezaměstnanost, politika zaměstnanosti, přímé zahraniční investice, trh práce, zaměstnanost, investiční pobídky.

Investment and employment in the European Union

Summary

The Diploma Thesis is divided into the theoretical basis and the practical part that is further divided into descriptive part and analytical part. The theoretical part is proceeding from book publications and websites. The aim of this Diploma Thesis is to determine how foreign direct investments affect labour market in selected countries of the European Union, further to compare and evaluate this influence in these states, and develop recommendations for the Czech Republic how to improve the situation on the labour market through foreign direct investments and other researched variables. These issues were solved in the analytical part of the own work, where were created two single-equation econometric models and on the basis of them was investigated whether foreign direct investment and the average gross monthly wage have an influence on the number of employed in the Czech Republic and Austria. The partial aim of the thesis is to analyze the development of foreign direct investment in the Czech Republic from many different perspectives and also to analyze the development of selected indicators of the labour market. Another aim is to evaluate current condition of the Czech Republic in selected spheres of foreign direct investments and the labour market. These issues were solved in the descriptive part of the practical part. A simple summary of the results of this thesis is that foreign direct investment should not be required with the aim of increase employment.

Keywords: The European Union, unemployment, employment policy, foreign direct investment, labour market, employment, investment incentives.

Obsah

1 Úvod.....	10
2 Cíl práce a metodika	11
3 Teoretická východiska	14
3.1 Rozdílná pojetí investic.....	14
3.1.1 Makroekonomické pojetí investic.....	14
3.1.2 Podnikové pojetí investic.....	17
3.1.3 Zahraniční investice.....	17
3.2 Přímé zahraniční investice	18
3.2.1 Definice přímých zahraničních investic	18
3.2.2 Složení přímých zahraničních investic	20
3.2.3 Typy přímých zahraničních investic.....	20
3.2.4 Faktory ovlivňující přímé investice	23
3.2.5 Pozitiva přímých zahraničních investic	24
3.2.6 Negativa přímých zahraničních investic.....	26
3.2.7 Investiční pobídky.....	27
3.3 Trh práce	28
3.3.1 Definování trhu práce	29
3.3.2 Determinanty trhu práce	30
3.3.3 Rovnováha na trhu práce	30
3.3.4 Ovlivňování trhu práce vládou	31
3.3.5 Dělení trhu práce.....	31
3.4 Politika zaměstnanosti.....	32
3.4.1 Strategie Evropa 2020.....	32
3.4.2 Pasivní politika zaměstnanosti.....	33
3.4.3 Aktivní politika zaměstnanosti	33
3.5 Nezaměstnanost.....	35
3.5.1 Definice nezaměstnanosti	36
3.5.2 Míra nezaměstnanosti	37
3.5.3 Typy nezaměstnanosti.....	37
3.5.4 Důsledky nezaměstnanosti.....	39
4 Vlastní práce	41
4.1 Deskriptivní část.....	41
4.1.1 Stav přímých zahraničních investic členských států Evropské unie.....	41
4.1.2 Vývoj přímých zahraničních investic v České republice.....	43
4.1.3 Vývoj odlivu tuzemských přímých investic z České republiky	53

4.1.4	Přímé zahraniční investice v České republice v roce 2013	54
4.1.5	Míra nezaměstnanosti v Evropské unii	58
4.1.6	Vývoj zaměstnanosti a nezaměstnanosti v České republice	60
4.1.7	Zaměstnanost a nezaměstnanost v České republice v roce 2013.....	63
4.1.8	Počet vytvořených pracovních míst pomocí investičních projektů zprostředkovaných agenturou Czechinvest v letech 1993 – 2014.....	66
4.2	Analytická část	67
4.2.1	Analýza vlivu přílivu přímých zahraničních investic a průměrné hrubé měsíční mzdy na počet zaměstnaných.....	67
5	Zhodnocení a doporučení	83
6	Závěr.....	85
7	Seznam použitých zdrojů	90
8	Seznam tabulek	96
9	Seznam grafů	96
10	Seznam příloh	97

1 Úvod

V současné době, kdy je svět globalizovaný, je mnohem jednodušší přesouvat kapitál z jedné země do zemí jiných, jelikož jsou otevřené hranice států. V České republice nebylo možné v době komunismu realizovat přímé zahraniční investice, to bylo možné až po jeho pádu a po transformaci ekonomiky. Přímé zahraniční investice jsou v České republice kontrolovány od roku 1993, přičemž až od roku 1998 existuje v České republice politika, dle které jsou přímé investice podporovány. Od tohoto roku se přímé zahraniční investice začaly pozorovat dle rozdělení na základní kapitál, reinvestovaný zisk a ostatní kapitál.

Přímé zahraniční investice jsou velmi oblíbené téměř všude ve světě. Jednotlivé státy se pokoušejí přilákat příliv přímých zahraničních investic na jejich území různými formami investičních pobídek, což může mít negativní vliv na domácí ekonomické prostředí, jelikož mohou být tuzemské firmy oslabovány a znevýhodňovány oproti zahraničním investorům. Díky investičním pobídkám ovšem roste zájem zahraničních firem investovat v dané zemi. Mezi státy vzniká konkurence, a snaží se co nejlépe nastavit investiční pobídky, aby právě jejich země byla co možná nejvíce atraktivní pro zahraniční investory. Většinou se stát snaží podpořit investování v určitých odvětvích ekonomiky.

V České republice se investiční pobídky řídí zákonem č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách ve znění platném od 1. 5. 2015. Agentura Czechinvest je organizace, kde může investor podat žádost o investiční pobídky.

Co se týče názorů na přímé zahraniční investice, jsou velmi rozporuplné. Některé názory hodnotí kladně jejich přítomnost na území státu, některé naopak jejich přítomnost tvrdě kritizují. Na základě toho vzniká mnoho výhod i nevýhod, které je nutné vzít v úvahu.

Jako jeden z obrovských kladů přímých zahraničních investic bývá jmenováno snižování nezaměstnanosti pomocí zvyšování počtu pracovních míst, které přímé zahraniční investice přinášejí. Pracovní místa mohou vznikat přímo u investorů, ale také u firem, jež získají zakázky od investorů.

Na druhou stranu jiné názory říkají, že přímé zahraniční investice na oblast zaměstnanosti působí negativně, a že pracovní místa jsou sice vytvářena, ale ke snižování nezaměstnanosti nedochází.

2 Cíl práce a metodika

Cílem diplomové práce „ Investice a zaměstnanost v Evropské unii“ je určit, do jaké míry a jakým způsobem ovlivňují přímé zahraniční investice trh práce ve vybraných zemích Evropské unie, a dále je cílem tento vliv v jednotlivých státech porovnat, vyhodnotit a vytvořit doporučení pro Českou republiku, jak je možné zlepšit situaci na trhu práce pomocí přímých zahraničních investic a jiných zkoumaných proměnných.

Dílčím cílem je analyzovat vývoj přímých zahraničních investic v České republice, a to z mnoha různých pohledů a rovněž analyzovat vývoj vybraných ukazatelů z oblasti trhu práce. Cílem je také zhodnotit současný stav České republiky ve vybraných oblastech přímých zahraničních investic a trhu práce.

Diplomová práce se dělí na dvě hlavní části, a to na teoretická východiska a vlastní práci, která se dále člení na deskriptivní a analytickou část.

Teoretická východiska

Teoretická část práce je členěna na 5 hlavních částí, přičemž první z nich se zabývá rozdílným pojetím investic, a to dle makroekonomického a podnikového pojetí, a rovněž zahraničními investicemi obecně. Druhá kapitola je zaměřena na přímé zahraniční investice a je dále členěna do 7 podkapitol, kde jsou uvedeny definice přímých zahraničních investic, jejich složení, typy, dále faktory, které je ovlivňují, a rovněž pozitiva a negativa, která přinášejí. V poslední části druhé kapitoly jsou stručně rozebrány investiční pobídky. Třetí kapitola je zaměřena na trh práce, na jeho definování, determinanty, na jeho rovnováhu, dále na to, jak může vláda ovlivňovat trh práce a jak se trh práce dělí. Čtvrtá kapitola se zabývá politikou zaměstnanosti, konkrétně to znamená, že je zde řešena strategie Evropa 2020, a především pasivní a aktivní politika zaměstnanosti. Poslední část teoretických východisek je zaměřena na nezaměstnanost, přičemž jsou zde uvedeny definice nezaměstnanosti, její míra, typy a důsledky. Teoretická východiska byla zpracována dle informací získaných především prostudováním knižních publikací a webových stránek, jež jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů na str. 90-95. Pro vypracování teoretických východisek byly použity popisné metody.

Vlastní práce – Deskriptivní část

Deskriptivní část vlastní práce byla vytvořena pomocí sekundárních dat, jež byla získána z dostupných zdrojů, které jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů na str. 90-95. Pomocí těchto sekundárních dat byl analyzován a zkoumán stav přímých zahraničních investic členských států Evropské unie, vývoj přímých zahraničních investic v České republice, dále vývoj odlivu tuzemských přímých investic do zahraničí, poté rovněž přímé zahraniční investice v České republice v roce 2013. Dále byla analyzována míra nezaměstnanosti v Evropské unii, vývoj zaměstnanosti a nezaměstnanosti v České republice, zaměstnanost a nezaměstnanost v roce 2013 a počet vytvořených pracovních míst pomocí investičních projektů zprostředkovaných agenturou Czechinvest. Co se týče dat o přímých zahraničních investicích, zdroje pro Českou republiku byly získány především z dat publikovaných Českou národní bankou a sekundární data z oblasti zaměstnanosti a nezaměstnanosti především z Českého statistického úřadu. Data, která se týkala států Evropské unie, byla čerpána z Eurostatu. Data byla analyzována a interpretována především pomocí tabulek a grafů, a to prostřednictvím programu Microsoft Excel a Microsoft Word. Byly tvořeny grafy spojnicové, sloupcové a výsečové v různých formách. Data byla analyzována z velké části pomocí komparace a matematických propočtů.

Vlastní práce – Analytická část

V analytické části práce byl vytvořen jednorovnicový ekonometrický model pro Českou republiku a pro Rakousko. Oba modely byly prolínány a ihned komparovány. Byla použita data z let 1997 – 2015. Pro Českou republiku byl kromě průměrné hrubé měsíční mzdy dopočítán rok 2015 pomocí funkce Lintrend v MS Excel. Pro Rakousko byl u přílivu přímých zahraničních investic pomocí této funkce dopočítán rok 2014 a 2015, u ostatních byl dopočítán pouze rok 2015. Pro vytvoření modelů byl využit SW Gretl a MS Excel. Cílem bylo zjistit, do jaké míry je počet zaměstnaných v České republice a v Rakousku ovlivněn přílivem přímých zahraničních investic a průměrnou měsíční hrubou mzdou. Nejprve byl formulován ekonomický a ekonometrický model, byla určena závislá proměnná a nezávisle proměnné, jednotkový vektor a náhodná složka, přičemž podkladová data pro Českou republiku jsou k dispozici v **příloze č. 23** a data pro Rakousko v **příloze č. 24**. Data týkající se přílivu přímých zahraničních investic do České republiky byly čerpány z České národní banky, data o počtu zaměstnaných z Českého statistického úřadu

a data pro průměrnou hrubou měsíční mzdu byla čerpána z webové stránky Kurzy.cz. Data o přílivu přímých zahraničních investic potřebná pro jednorovnicový model týkající se Rakouska, byla čerpána z OECD.org, data o počtu zaměstnaných z Eurostatu a data pro průměrnou hrubou měsíční mzdu ze Statistik.at. V dalším kroku byla provedena deklarace proměnných, které budou v modelech použity. V následujícím kroku byla zjišťována přítomnost multikolinearity pomocí korelační matice v programu Microsoft Excel, přičemž v případě nalezení multikolinearity, muselo dojít k jejímu odstranění úpravou dat pomocí postupných diferencí. To nastalo u Rakouska, pro které jsou nová upravená data v **příloze č. 25**. Poté byl proveden odhad modelu pomocí běžné metody nejmenších čtverců, přičemž nejprve byly vytvořeny podkladové matice potřebné k výpočtu BMNČ, tedy vektor X a y . V tomto případě byla metoda udělána pomocí SW Gretl, ze kterého byly výstupem hodnoty parametrů modelu, směrodatné chyby, t-hodnoty, p-hodnoty, statistická významnost proměnných a rovněž výsledky různých testů a statistických veličin. Na základě výsledků bylo možné zapsat finální podobu ekonometrických modelů. Vzhledem k tomu, že jednorovnicový model musí být verifikován, byla v dalším kroku provedena ekonomická verifikace modelu, což znamená, že byl posuzován směr a intenzita, jakými působily vysvětlující proměnné na vysvětlovanou proměnnou, poté i statistická verifikace modelu, a to shoda modelu s daty pomocí koeficientu vícenásobné determinace, jehož hodnota byla rovněž zjištěna pomocí SW Gretl, a dále v rámci statistické verifikace byla posuzována statistická významnost parametrů modelu pomocí t-testu, kdy platí, že pokud je t-hodnota $> t_{\alpha}$, je zamítnuta H_0 o statistické nevýznamnosti parametrů. Další verifikací byla verifikace ekonometrická, kde byla testována autokorelace reziduí pomocí Durbin-Watsonova testu, dále byla testována normalita reziduí, kdy byl pomocí SW Gretl vytvořen graf normality reziduí pro Českou republiku, který je v **příloze č. 26** a graf normality reziduí pro Rakousko, který je v **příloze č. 27**, a rovněž Whiteův test heteroskedasticity. Pro výpočet sloužil SW Gretl. Poté byly vypočteny elasticity pro jednotlivé modely. Pro Českou republiku byla zvolena simulace scénáře pro to, o kolik se musí zvýšit průměrná hrubá měsíční mzda, aby se počet zaměstnaných zvýšil na 5 mil. osob a pro Rakousko byl zvolen scénář takový, který se ptá na to, o kolik se musí zvýšit příliv přímých zahraničních investic, aby se počet zaměstnaných zvýšil na 4, 155 mil. osob. Na základě výsledků z analytické části práce bylo provedeno v samostatné kapitole doporučení pro Českou republiku.

3 Teoretická východiska

Teoretická část práce je rozdělena na 5 hlavních částí. První část se zabývá rozdílným pojetím investic, druhá část je zaměřena na přímé zahraniční investice a investiční pobídky, v další části se charakterizuje trh práce, čtvrtá část se zabývá politikou zaměstnanosti a v poslední části teoretických východisek je rozebírána nezaměstnanost.

3.1 Rozdílná pojetí investic

Investice mohou být charakterizovány a chápány z mnoha různých pohledů. Tato diplomová práce se bude zaměřovat především na přímé zahraniční investice. Pro zařazení a pochopení přímých zahraničních investic jsou v následujícím textu uvedena základní rozdělení a definice investic z **makroekonomického i podnikového pojetí**, a rovněž zahraničního kapitálu.

3.1.1 Makroekonomické pojetí investic

Dle **makroekonomického pohledu** jsou investice chápány jako kapitálová aktiva, která jsou tvořena ze statků, jež nejsou určeny pro bezprostřední spotřebu, ale pro použití ve výrobě spotřebních statků či jiných statků kapitálových (Synek, 2007).

Investice jsou chápány jako určitá ekonomická činnost, při které se subjekt vzdává současné spotřeby s tím, že to v budoucnu přinese zvýšení produktu (Štěřbová, 2013).

Dle makroekonomického pohledu existují dvě hlavní úlohy a role investic. Ovlivňují jak stranu poptávky, tak stranu nabídky.

Investice jsou součástí výdajů, a pokud dojde k prudkým změnám investic, které nejsou očekávány, mohou tyto změny značně ovlivnit agregátní poptávku, a tím pádem i zaměstnanost. Rovněž investice vedou ke shromažďování kapitálu, dále k nárůstu kapitálu fixního, tím dochází k pozitivnímu ovlivnění růstu potenciálního produktu země, což v dlouhodobém horizontu podporuje ekonomický růst. Investice tedy ovlivňují krátkodobý produkt tím, že působí na agregátní poptávku, a zároveň díky působení tvorby kapitálu na potenciální produkt zajišťují, že podnik dlouhodobě roste (Polách, Drábek, Merková, Polách, 2012).

Existují **tři hlavní prvky chápání investic**, a to příjmy, náklady a očekávání. Podnik investuje především proto, že očekává, že mu investice v budoucnu přinese zisk. To může

nastat pouze tehdy, když budou náklady na investici nižší než očekávané příjmy (Polách, Drábek, Merková, Polách, 2012).

Z makroekonomického pohledu se dělí investice na hrubé a čisté. **Hrubé investice** jsou tvořeny celkovou částkou nových investičních statků, která je přidána k již existujícím investičním statkům v ekonomice za určité období. Mezi tyto investiční neboli kapitálové statky patří budovy, stroje, výrobní a jiná zařízení či hmotné zásoby (Synek, 2007).

Celkový produkt společnosti je složen ze spotřebních statků, které jsou určeny k bezprostřední spotřebě a ze statků investičních, jež slouží k další výrobě. Z toho vyplývá, že čím bude výroba investičních statků vyšší, tím bude ve stejném období nižší spotřeba a to samé platí naopak (Synek, 2007).

Pokud bude vyšší výroba investičních statků na úkor dnešní spotřeby, znamená to, že jsou vytvářeny podmínky pro rychlejší růst ekonomiky v budoucnu, tedy že poroste hrubý národní produkt. Tím pádem se vytváří také předpoklady pro vyšší výrobu a spotřebu spotřebních statků, jež jsou finálním cílem celého hospodářského snažení (Polách, Drábek, Merková, Polách, 2012; Synek, 2007).

Jak již bylo řečeno, z makroekonomického pohledu existují hrubé investice, které jsou vysvětleny výše, a **investice čisté**. Ty jsou tvořeny pouze čistým přírůstkem zásob investičních statků v ekonomice, a to v průběhu určitého období. Čisté investice tedy vzniknou snížením hrubých investic o opotřebovaný majetek, tedy hlavně o odpisy (Synek, 2007).

Pokud se rozhoduje o rozdělování zdrojů na investice a spotřebu, hraje velmi důležitou roli míra výnosu neboli výnosnost investic a míra jistoty, se kterou bude dosaženo požadovaných výnosů (Polách, Drábek, Merková, Polách, 2012).

Tabulka č. 1: Závislost míry investování v národním hospodářství

Faktor	Vliv
Tempo růstu hrubého domácího produktu	Vyšší tempo růstu umožňuje větší investice
Výše úrokových sazeb	Nižší úrokové míry zvyšují investiční činnost
Daňový systém a výše zdanění příjmů	Vysoké daně omezují investiční činnost
Míra jistoty očekávaných výnosů	Jistota politická i ekonomická zvyšuje investiční činnost, riziko investiční činnost snižuje

Zdroj: Synek, 2007; vlastní zpracování, 2015

Z tabulky č. 1 je patrné, že v národním hospodářství je míra investování závislá na **4 faktorech**, a to na tempu růstu hrubého domácího produktu, na výši úrokových sazeb, na daňovém systému a výši zdanění příjmů a v neposlední řadě na míře jistoty, na základě které očekávají investoři budoucí výnosy. Každý z těchto faktorů určitým způsobem ovlivňuje míru investování. **V tabulce č. 1** jsou vyjádřeny konkrétní vlivy těchto faktorů (Synek, 2007).

Výše investic, očekávané zhodnocení a návratnost investovaného kapitálu u podnikatelských subjektů jsou ovlivněny hospodářskou politikou a jejími konkrétními nástroji. Závisí na tržním prostředí, kde investor provádí investiční rozhodování. Nejvíce investiční aktivitu ovlivňuje monetární a fiskální politika (Polách, Drábek, Merková, Polách, 2012).

Fiskální politika, která se může nazývat rovněž politikou rozpočtovou, je politika, kterou provádí vláda pomocí daní a státních neboli vládních výdajů z jednotlivých rozpočtů. **Monetární politika** je prováděna vládou skrz centrální banku, a to například pomocí toho, že centrální banka stanoví různé výše povinných rezerv bank (Brčák, Sekerka, 2010).

3.1.2 Podnikové pojetí investic

Podnikové investice jsou statky, jež neslouží k bezprostřední spotřebě, ale k budoucí výrobě jiných statků, a to jak spotřebních, tak výrobních. Stejně tedy jako u makroekonomického pojetí investic platí, že jde o odloženou spotřebu do budoucna (Synek, 2007).

Podnikové investice mohou být rovněž definovány jako jednorázové kapitálové výdaje, jež budou vytvářet během delšího časového období peněžní příjmy. Jde tedy rovněž o odložení současné spotřeby s cílem získat další výnosy, zhodnotit kapitál a zajistit růst tržní hodnoty podniku (Polách, Drábek, Merková, Polách, 2012).

V **tabulce č. 2** jsou uvedeny **tři základní skupiny investic**, a to z hlediska podniku. Jedná se o finanční investice, hmotné investice a investice nehmotné. Jsou zde rovněž uvedeny příklady konkrétních investic, jež mohou být v dané skupině provedeny.

Tabulka č. 2: Tři základní skupiny investic v podniku

Skupina	Příklad investování
Finanční investice (DFM)	Nákup dlouhodobých CP, vklady do investičních a jiných společností, dlouhodobé půjčky, nákup nemovitostí
Hmotné investice (DHM)	Výstavba nových budov, staveb, dopravních cest; nákup pozemků, strojů, výrobního zařízení, dopravních prostředků k další výrobě
Nehmotné investice (DNM)	Nákup know-how, licencí, SW, autorských práv

Zdroj: Synek, 2007; vlastní zpracování, 2015

3.1.3 Zahraniční investice

Zahraniční investování je pro investory velmi atraktivní, jelikož díky globální diverzifikaci je možné snižovat u investorských portfolií systematické riziko. Také se v různých obdobích liší na jednotlivých trzích míra výnosnosti (Nývtová, Režňáková, 2007).

Díky zahraničním investicím dochází k rozvoji ekonomiky, zahraniční investice přinášejí do země nový kapitál, znalosti a také technologie. Naopak také ale mohou snahy o přilákání zahraničních investorů pokřivit domácí ekonomické prostředí (Klaus.cz, citace online 30. 8. 2015).

Při **rozhodování o realizování zahraničních investic** je nutné vzít v potaz tržní, politické, sociální, ekonomické a v neposlední řadě také legislativní podmínky země, kde má vlastník sídlo, ale rovněž země, kam směřuje budoucí investice. Odlišné možnosti mají vliv na přínos investice a to jak z hlediska výnosu, tak z hlediska rizika (Kislingerová, 2010).

Zahraníční investice je možné definovat jako převzetí aktiv v jiné zemi. Dle finančního účtu platební bilance je možné rozdělit zahraniční investice na přímé zahraniční investice, portfoliové investice a ostatní investice. U přímých zahraničních investic se jedná o dlouhodobý kapitál, u portfoliových investic o krátkodobý kapitál a u investic ostatních o úvěrový neboli dluhový kapitál (Štěrbová, 2013).

Portfoliové investice lze definovat tak, že jsou to nákupy majetkových cenných papírů dlouhodobých v zahraničí, a to především akcií. Rovněž je to nákup dluhových instrumentů, tedy hypotečních listů, dluhopisů a podobně. Na jejich základě investor neřídí podnik v zahraničí ani nijak podnik neovládá, ale ze zahraničí mu pouze plynou z kapitálu výnosy (Nývtová, Režňáková, 2007).

Zahraníční kapitál může vstoupit do hostitelské ekonomiky v mnoha formách. Mezi tyto formy patří založení vlastního podniku nebo joint venture, dále investování do již existujícího podniku, nákup akcií či úvěr (Kotýnková, Němec, 2003).

3.2 Přímé zahraniční investice

V této kapitole jsou uvedeny vybrané definice přímých zahraničních investic a jejich složení, dále jsou zde popsány typy přímých zahraničních investic, faktory, které ovlivňují přímé zahraniční investice a v neposlední řadě také pozitiva a negativa, které přímé zahraniční investice přinášejí. Poslední části této kapitoly jsou investiční pobídky.

3.2.1 Definice přímých zahraničních investic

Přímé zahraniční investice je možné definovat několika způsoby. Jedna z nejdůležitějších definic je vymezena v **Devizovém zákonu**. Ten jej definuje jako vynaložení peněžních

prostředků nebo jiných majetkových práv či hodnot, které jsou ocenitelné penězi. Toto vynaložení má za účel založit, nabýt nebo rozšířit trvalé ekonomické vztahy investujícího tuzemce nebo tuzemců jako osob, které jednají ve shodě na podnikání v zahraničí či investujícího cizozemce nebo cizozemců jako osob, jež jednají ve shodě na podnikání v tuzemsku (Předpis č. 219/1995 Sb.).

To je možné především pomocí několika **forem**. Je možné, aby vznikl nebo byl získán výlučný podíl na podnikání a to včetně jeho rozšíření, dále může být získána účast v nově vzniklém nebo v již existujícím podnikání. To nastává tehdy, když investor vlastní či získá určitý podíl na základním kapitálu či na vlastním kapitálu společnosti, nebo určitý počet hlasovacích práv. V případě základního kapitálu to musí být nejméně desetiprocentní podíl, totéž platí v případě vlastního kapitálu. I v případě hlasovacích práv musí být nejméně 10 %, nebo dále pokud má investor jiný podíl na podnikání, který přesahuje 10 %. Další formou může být, když jsou poskytnuty či přijaty finanční prostředky či jiné penězi ocenitelné majetkové hodnoty či práva v rámci ekonomických vztahů, které jsou založeny přímou investicí. Další možností může být finanční úvěr, který je spojen s výkonem vlivu na řízení podniku či dohodou o podílu na rozdělení zisku. Poslední formou je reinvestice zisku, neboli použití zisku z přímé investice stávající do investice nové (Předpis č. 219/1995 Sb.).

Přímé zahraniční investice slouží jako ukazatel otevřenosti ekonomiky a rovněž jako ukazatel příznivého podnikatelského prostředí. Přímé zahraniční investice má v České republice za úkol sledovat Česká národní banka. V **souladu s Eurostatem a MMF** existuje definice, která říká, že přímé zahraniční investice odrážejí záměr rezidenta jednoho státu (ekonomiky), který chce získat stálou účast v subjektu, jež je rezidentem v jiné ekonomice, než je investor (Portal-inovace.cz, citace online 23. 6. 2015).

Stálá účast zahrnuje existenci dlouhodobého vztahu mezi přímým investorem a přímou investicí, a rovněž významný vliv na řízení podniku. Co se týče přímé investice, ta zahrnuje transakci původní mezi oběma subjekty, a rovněž také veškeré následující kapitálové transakce mezi nimi a mezi afilovanými podniky, které mohou či nemusí být zapsané v obchodním rejstříku (ČNB.cz, citace online 20. 2. 2016).

Jiným způsobem lze přímou investici definovat jako podnik, jež může či nemusí být zapsaný v obchodním rejstříku, a ve kterém vlastní zahraniční investor 10 či více procent

akcií či hlasovacích práv u zapsaného podniku či ekvivalent u podniku nezapsaného (ČNB.cz, citace online 20. 2. 2016).

Přímá investice obsahuje přímo i nepřímo vlastněné afilace. Ty se **dle procenta podílu**, který má investor na základním kapitálu nebo na hlasovacích právech rozděluje na **3 možné druhy**, a to na **dceřiné společnosti, přidružené společnosti a pobočky**. Dceřiné společnosti jsou v případě, že se investor podílí více než 50 %, u přidružených společností je to podíl 10 – 50 % a pobočka je to v případě, že investor vlastní 100 % trvalých zastoupení či kanceláří přímého investora, dále pozemky a stavby, které jsou přímo vlastněné nerezidentem, či mobilní zařízení, která operují v ekonomice nejméně 1 rok (ČNB.cz, citace online 20. 2. 2016).

3.2.2 Složení přímých zahraničních investic

Přímé zahraniční investice kromě podílu na základním kapitálu obsahují rovněž reinvestovaný zisk a ostatní kapitál, který zahrnuje úvěrové vztahy s přímým investorem.

Přímá investice lze tedy vyjádřit vzorcem:

$$\text{PŘÍMÁ INVESTICE} = \text{základní kapitál} + \text{reinvestovaný zisk} + \text{ostatní kapitál}$$

V **základním kapitálu** je zahrnut vklad nerezidenta do základního kapitálu společnosti, rovněž také vklady ve společnostech dceřiných a přidružených. U zahraničních investic, které jsou v tuzemsku, rovněž částky, které jsou proplacené Fondem národního majetku v souvislosti s privatizací. Podíl přímého investora na hospodářském výsledku, který není rozdělen formou dividend, je **reinvestovaný zisk**. **Ostatní kapitál** obsahuje jak přijaté, tak i poskytnuté úvěry, včetně dluhových cenných papírů a dodavatelských úvěrů, a to mezi přímými investory a afilovanými podniky a také ostatními podniky, které jsem ve skupině (Kalínská, 2010).

3.2.3 Typy přímých zahraničních investic

Přímé investice lze obecně dělit dle různých hledisek. V **příloze č. 1** jsou znázorněny základní hlediska vymezení přímých zahraničních investic.

Z přílohy č. 1 je patrné, že dle Srholce jsou nejdůležitější **4 hlediska**, a to míra kontroly, motiv vstupu, způsob vstupu a specializace mateřské firmy.

➤ **Míra kontroly zahraničního vlastníka**

Míra kontroly zahraničního vlastníka má velký vliv na velikost autonomie rozhodování v podniku s přímými zahraničními investicemi. V tomto případě jde za prvé o podniky, které mají menšinový podíl zahraničního investora, kde se zahraniční investor dělí s vlastníkem domácím o kontrolu a za druhé jde o podniky pod zahraniční kontrolou, ve kterých přísluší zahraničnímu investorovi kontrolní vlastnický podíl (Wokoun, Tvrdoň, 2010; Srholec, 2004).

Jiným pohledem na míru kontroly ze strany investora může být dělení na zahraniční pobočku, jež tvoří část společnosti mateřské. Rozhodovací pravomoci má jen omezené. Druhá je zahraniční přidružená společnost, což je právnická osoba, která je oddělená od společnosti mateřské a může se dělit na společnost dceřinou a filiálku (Štěrbová, 2013; Štrach, 2009).

➤ **Motiv vstupu investora**

V tomto hledisku je možné rozlišit investice „**trhy vyhledávající**“, které mají jako hlavní cíl penetrovat na trh země hostitelské, získat zde určitý podíl a rovněž snížit náklady se zásobováním tohoto trhu. Investice „trhy vyhledávající“ mají za dopad to, že vytlačují domácí produkci či nahrazují dovoz. Další jsou investice „**faktory vyhledávající**“, které jsou zaměřeny na nákladovou optimalizaci výrobního procesu a jsou lokalizovány do oblastí, kde je levná, ale dostatečně kvalifikovaná pracovní síla a dostatečné a dostupné množství přírodních zdrojů, které jsou potřebné pro danou investici. Investice „faktory vyhledávající“ jsou typické orientací exportní a značně vysokou mírou integrace s mateřskou firmou. Třetím a zároveň posledním typem jsou investice „**aktiva vyhledávající**“, kdy investor přivádí do země specifická aktiva. Jako příklad je možné uvést atraktivní obchodní značky či patenty, které jsou zajímavé (Wokoun, Tvrdoň, 2010; Srholec, 2004).

Jiným, trochu odlišným pohledem, lze popsat motivaci investora k realizaci investice na základě lokalizační výhody cílového teritoria. Patří sem investice vyhledávající zdroje nebo aktiva, investice vyhledávající nízké výrobní náklady, investice vyhledávající doplnění, investice vyhledávající trhy a investice překonávající obchodněpolitické bariéry (Štěrbová, 2013).

➤ **Způsob vstupu investora**

Třetím hlediskem je způsob vstupu investora, kdy je možné rozdělit investice na tři základní typy, a to investice na zelené louce, investice na „hnědé louce“, a na fúze a akvizice. Co se týče prvního typu, tedy **investice na zelené louce**, jedná se o založení nového ekonomického subjektu. Výhodou je možnost realizace projektu přesně dle představ investora. Naopak nevýhodou je velká časová náročnost, která je způsobena tím, že je nutná výstavba, zaškolení pracovníků a také je způsobena administrativními překážkami. **Fúze a akvizice** jsou opakem, což tedy znamená, že investor vstupuje do subjektu existujícího. Zde je výhodou, že je možné okamžitě převzít tržní podíl, produkční kapacity a aktiva. Posledním typem je **investice na „hnědé louce“**, což je investice, která využívá hlavně nové kapacity, které vytvořila mateřská společnost, a to následně při produkci (Wokoun, Tvrdoň, 2010; Srholec, 2004).

Kromě těchto možných způsobů vstupu investora může být uveden **společný podnik neboli joint venture či privatizace** (Štěrbová, 2013).

➤ **Specializace mateřské firmy**

Posledním hlediskem vymezení přímých zahraničních investic je již zmiňovaná specializace mateřské firmy. Ta se může dělit na dva druhy, a to na vertikální a horizontální. **Vertikální přímé zahraniční investice** jsou prováděny hlavně nadnárodními firmami, které jsou produktově specializované. Horizontální přímé zahraniční investice jsou prováděny nadnárodními firmami, které jsou procesně specializované (Wokoun, Tvrdoň, 2010; Srholec, 2004).

Horizontální specializace investora může být definována jako investice do odvětví, které se nachází v obdobné fázi procesu výroby, a specializace vertikální jako investice do odvětví, které se nachází v jiné fázi procesu výroby (Štěrbová, 2013).

➤ **Další hlediska dělení PZI**

Kromě těchto hledisek mohou být přímé zahraniční investice děleny dle směru pohybu investic, dle časového hlediska nebo například dle typu investovaného kapitálu. **Dle směru pohybu investic** se PZI dělí na přímé zahraniční investice v tuzemsku a přímé tuzemské investice v zahraničí. **Dle časového hlediska** na tok za dané období, čímž je myšlen příliv

či odliv, a stav přílivu nebo odlivu k určitému datu. **Typ investovaného kapitálu** může být buď základní kapitál, reinvestovaný zisk a kapitál ostatní (Štěrbová, 2013).

3.2.4 Faktory ovlivňující přímé investice

Přímé investice jsou ovlivňovány různými faktory. V dalším textu jsou vybrány některé důležité faktory. Na rozhodnutí o uskutečnění investice má vliv například **využívání levnějších výrobních faktorů**. Nejběžnější je využití výrobních faktorů, jež nelze importovat v množství, které je potřeba. Konkrétním příkladem může být **levná pracovní síla** (Kotýnková, Němec, 2003).

Dalším faktorem je **odbourávání nákladů se zahraničním obchodem**, což znamená, že dochází ke snížení o dopravní náklady a rovněž k překonávání celních bariér, dále pak **dosažení nižšího kurzového rizika**. Jiným faktorem je **rozlišování vstupů, výstupů a zisku**, což znamená, že firma, jež se orientuje jen na trh jedné země, je ohrožena riziky, která vyplývají z pohybu hospodářského cyklu nebo dalších faktorů, které ovlivňují poptávku (Kotýnková, Němec, 2003).

Dále je to **využití více výhodných zdravotních, ekologických a bezpečnostních předpisů**, což znamená, že pokud jsou pravidla přísnější ve vlastní zemi nežli v zahraničí, firmy mají vyšší dodatečné náklady, a ty jim snižují zisk a konkurenceschopnost. Proto je pro firmu výhodnější zřídit pobočku v zahraničí. **Následování obchodních partnerů** je dalším faktorem, který ovlivňuje rozhodování o investování. Tento faktor se týká hlavně velkých bank, pojišťoven nebo účetních firem, jež usilují o to, dostat se do přímého kontraktu se zahraničním trhem a s jeho zvyklostmi (Kotýnková, Němec, 2003).

Další možností, jak definovat **faktory ovlivňující atraktivitu dané země** pro zahraniční investory, je možno pojmout následujícím způsobem. Prvním faktorem je **politická stabilita** země, což je základním předpokladem pro možnost podnikat. Důležitá je stabilita státu, jeho správní aparát a také respektování základních svobod. Další je **ekonomická stabilita** země, což znamená, že investora zajímá makroekonomická stabilita země, dále eliminace měnových rizik a finančních krizí, a v neposlední řadě dosažení sociálního klidu. Dalším faktorem, který bude investora zajímat, je **členství země v renomovaných nadnárodních organizacích a uskupeních**. Důležitá je samozřejmě i **cena vstupů**, která by měla být příznivá, a měl by být kladen důraz na levnou, ale na druhou stranu kvalifikovanou pracovní sílu. Pro podnikání je také podstatné, aby **institucionální**

prostředí bylo kvalitní. Dalším kritériem je **teritoriální blízkost**, jež bývá především sledována firmami, které se řadí mezi menší firmy, respektive mezi malé a střední firmy. Posledním faktorem je **kulturní blízkost**, což obnáší možnost poklesu nákladů, které jsou spojeny s organizačními a komunikačními selháními (Wokoun, Tvrdoň, 2010; op. citace Jetmar, Kouřilová, 2006).

Umístění přímých zahraničních investic je určeno potřebami investorů v souvislosti s podmínkami, které v daném regionu hledají, a také dle toho, v jaké vývojové fázi je regionální ekonomika (Maier, 2012).

3.2.5 Pozitiva přímých zahraničních investic

Přímé zahraniční investice mají mnoho pozitiv, ale i negativ. Tato kapitola bude zaměřena na vymezení těch nejdůležitějších pozitivních dopadů, které přímé zahraniční investice přinášejí. Na tuto problematiku existuje mnoho názorů, v jádru věci se většinou shodují.

Jednou z největších výhod přímých zahraničních investic je, že napomáhají ke **snižování nezaměstnanosti** země, ve které je realizována investice. Díky přímým zahraničním investicím vznikají **nová pracovní místa**. Tato pracovní místa nevznikají pouze jen u těch investorů, kteří přicházejí do země, ale i u firem, které od přichozích investorů získávají zakázky. Při realizaci investice je zvýšená potřeba stavebních prací. Co se týče toho, jaký typ investic má největší vliv na vytváření pracovních míst, jsou to investice na zelené louce. To je spojováno s tím, že na pracovní sílu jsou kladeny vysoké požadavky ohledně kvalifikace. S tím souvisí i další pozitivní vliv, kterým je **zvyšování kvalifikace pracovních sil**. Mateřské zahraniční společnosti velmi často dělají školení svých nových zaměstnanců. Dochází ke zvyšování kvalifikace odborné, ale i jazykové, rovněž se díky tomu **zvyšují manažerské schopnosti**. Podniky v České republice, které jsou ve vlastnictví zahraničních investorů, zpravidla dosahují vyšší produktivity na jednoho pracovníka oproti firmám domácím (Klaus.cz, citace online 30. 8. 2015; Petříček, 2003; Wokoun, Tvrdoň, 2010; Žídek, 2006; Czechinvest.org, citace online 19. 1. 2016).

PZI napomáhají s **vylepšením nedostatečné vybavenosti domácí země lidským kapitálem v oblasti vývoje a výzkumu**, dále **doplňují know-how**, díky kterému pracovníci zvládají nové technologie, a také řízení a organizaci prodejů a výroby. PZI **rozšiřují domácí kapitál** v oblasti informačních technologií, marketingu a distribuce, a rovněž v přístupu k inovacím, patentům a bankovním službám (Benáček, 2000).

Přímé zahraniční investice **pomáhají doplnit finanční kapitál**, který není dostatečně generovaný, což znamená, že je nedostatek úspor. To lze vyjádřit dle rovnice: $I_f = (S - I) + (T - G)$ (Benáček, 2000).

Jak již bylo řečeno, mezi pozitiva přímých zahraničních investic patří vznik nových pracovních míst, kromě toho i dovážení **moderních technologií a know-how**. To by mělo v konečném důsledku vést ke **zrychlení růstu hospodářství**. Zahraniční investice by měly zpravidla zrychlit restrukturalizaci hospodářství (Židek, 2006).

Díky tomu, že PZI přinášejí manažerské i technologické know-how, je zpravidla umožněno **efektivnější fungování podniku** (Czechinvest.org, citace online 19. 1. 2016).

PZI dávají možnost široké domácí veřejnosti, aby měla k dispozici ve větším množství některé **výrobky a služby**, ale také ve vyšší kvalitě a velmi často za nižší cenu (Štrach, 2009).

Domácí firmy, které se stávají dodavateli zahraničních investorů, mají šanci se zapojit do **globálních řetězců** a mají možnost získat **přístup k jiným zakázkám**. Výhodou je, že domácí firmy mohou produkci nabízet pod známější značkou a silnější zahraniční společností nebo pomocí jejího kanálu distribuce. Zahraniční investice jsou pro národní ekonomiku rovněž výhodné kvůli tomu, že **přispívají ke zvyšování globální konkurenceschopnosti** (Wokoun, Tvrdoň, 2010; Czechinvest.org, citace online 19. 1. 2016).

Je pravděpodobné, že výrobky, které jsou vyrobené v nových továrnách, budou směřovány na trhy zahraniční. Z toho důvodu lze předpokládat, že by mělo dojít v delším časovém období ke **zlepšení obchodní bilance**. Pozitivním dopadem přímých zahraničních investic na platební bilanci může být například to, že se u hotových výrobků zvýší export a naopak se sníží import hotových výrobků, jelikož je vyrábíme v domácí ekonomice. Dále je možné očekávat **zvýšení HDP** nebo také to, že bude **stabilní cenová hladina** (Černohorský, Teplý, 2011; Klaus.cz, citace online 30. 8. 2015; Židek, 2006).

Další oblastí, na kterou přímé zahraniční investice kladně působí, je institucionální systém domácí země. Přímé zahraniční investice zlepšují efektivnost a kompetitivnost trhů, ochranu a vynutitelnost vlastnických práv, funkci veřejné administrativy, signalizaci o budoucím rozvoji ekonomiky a její věrohodnosti a v neposlední řadě rovněž zlepšují celkovou kulturu místní tržní ekonomiky (Benáček, 2000).

Vliv PZI na ekonomický vývoj v dlouhodobém horizontu je brán jako pozitivní, a to především kvůli novým technologiím, manažerským dovednostem či kvůli přístupu na nové trhy. Pokud se jedná o zahraniční investice exportně orientované, tak se příliv přímých zahraničních investic projeví rostoucím exportem a na druhé straně snížením deficitu obchodní bilance (Petříček, 2003).

3.2.6 Negativa přímých zahraničních investic

Oproti předchozí kapitole, kde byla uvedena pozitiva spojená s přímými zahraničními investicemi, v této kapitole budou naopak uvedena jejich negativa, jelikož ne všechny dopady PZI jsou kladné.

Z hlediska krátkodobého dochází kvůli přílivu kapitálu do země k **tlaku na to, aby byl posílen kurz**. To vyvolává exportérům problémy. Rovněž je **negativně zatěžována obchodní bilance** kvůli dovozu investičních celků. Jako negativní dopad přímých zahraničních investic na platební bilanci může být jmenováno například to, že dochází ke zvýšení dovozu výrobních vstupů, dále se zvýší import služeb, které souvisejí s výrobou a v neposlední řadě se zvyšuje export důchodů, neboli zisků, kterých je dosaženo z investovaného kapitálu. Navíc je možné očekávat negativní vliv na bilanci výnosů, a to z toho důvodu, že budou firmy v budoucnu repatriovat své zisky z investic, neboli že je navrátí do své vlasti (Černohorský, Teplý, 2011; Klaus.cz, citace online 1. 9. 2015; Židek, 2006).

Navíc kvůli lákání PZI investičními pobídkami, které jsou velmi nákladné, dochází k **pokřivení domácího ekonomického prostředí**. Velkým nebezpečím je hrozba vzniku tzv. "**duální ekonomiky**", což znamená, že existují současně 2 druhy firem - zahraniční podniky, které prosperují a domácí firmy, které skomírají. Dalším obrovským problémem je, že **domácí měna může být nestabilní**. Je možné uvést například situaci, kdy dojde k masivnímu přílivu přímých zahraničních investic do země. V tomto případě se hodnota měny a tím pádem i směnný kurz zvýší, to povede ke ztížení pozice domácích exportérů, a to jak na domácím trhu, tak i na trhu, kam exportují. (Klaus.cz, citace online 30. 5. 2015; Židek, 2006).

Ani v oblasti zaměstnanosti nevyvolávají PZI pouze pozitivní dopady. Nová pracovní místa, jež vznikla na základě investičních pobídek, velmi často berou zaměstnance z dalších firem ze stejného nebo i jiného odvětví, a tím pádem nedochází ke snížení míry

nezaměstnanosti. Navíc kvůli zavádění moderních technologií a cíle zvýšit produktivitu práce dochází k tomu, že se snižuje potřeba málo kvalifikované pracovní síly a to může vést naopak ke zvýšení nezaměstnanosti. Dalším negativním faktorem, který vyvolávají PZI je **růst mezd**. Domácí firmy se v rámci snahy o vyrovnání se podmínkám zahraničních firem snaží mzdy rovněž zvýšit, ale vzhledem k tomu, že nemají dostatečnou produktivitu práce, může dojít k ohrožení firmy. S růstem mezd se zvyšují náklady výroby (Dvořáček, Slunčík, 2012; MPSV.cz, citace online 24. 2. 2016; Říman, Loužek, 2008).

Dalšími nepříznivými vlivy, které mohou působit na ekonomiku, jsou například **nepřátelská převzetí firmy** s tím, že cílem je utlumit výrobky určitého oboru, aby zahraniční firma neměla konkurenci. Dalším způsobem, jak vytěsnit a zlikvidovat domácí konkurenci, je **rozvoj výroby v zahraničních firmách**, rovněž dochází k **vytěsnění úspor domácích pomocí úspor zahraničních**, přičemž domácí firmy musí transferovat úspory za nepříznivých podmínek do zahraničí. Zásoba peněz, která je zvyšována pomocí PZI, má **inflační dopady**. Dalším negativem PZI je, že **zvýšení dovozu materiálu nebo polotovarů do firem s PZI**, pomalu vede k tomu, že domácí dodavatelé daných komodit jsou likvidováni. Jako další negativum může být uvedena **cenová manipulace v mezinárodních společnostech**, což snižuje výnos z daní (Benáček, 2000).

3.2.7 Investiční pobídky

V současné době se využívá mnoho druhů infrastrukturní politiky, jejichž cílem je přilákat investice nadnárodních korporací do země. Na základě toho roste konkurence mezi jednotlivými zeměmi, což vyvolává rostoucí intenzitu pobídkových aktivit (Štrach, 2009).

Investiční pobídky mají ve všech zemích za cíl přilákat do určitého odvětví investory a investice, které by bez existence pobídkového systému byly realizovány v zahraničí. Jsou to nezbytné a efektivní nástroje, které slouží ke zvýšení přílivu PZI do domácí země. Jsou to určité výhody, které vláda nabízí investorům ze zahraničí, s cílem získat PZI. Investiční pobídky se mohou dělit na fiskální, finanční a regulativní. **Fiskální** pobídkou může být například daňová nebo celní úleva, **finanční** například různé dotace nebo výhodnější úvěry a **regulativní** dotací například specifické ekonomické nebo celní zóny (Mmspektrum.com, citace online 24. 1. 2016; Štrach, 2009).

V podmínkách České republiky se za investiční pobídku považuje veřejná podpora a to ve formách stanovených zákonem č. 72/2000 Sb. Jedná se o následující **formy**:

- Sleva na dani z příjmů dle zvláštního právního předpisu.
- Převod pozemků za výhodnější cenu, a to včetně infrastruktury, která souvisí s pozemkem.
- V průmyslových zónách, které jsou zvýhodněné, je možné se osvobodit od daně z nemovitých věcí, a to dle rozsahu, který je stanoven zvláštním právním předpisem.
- Různé formy hmotných podpor na následující aktivity:
 - Vytvoření nových pracovních míst (dle zvláštního právního předpisu).
 - Rekvalifikace či školení zaměstnanců (dle zvláštního právního předpisu).
 - Pořízení dlouhodobého majetku, a to jak hmotného, tak i nehmotného, který slouží pro strategickou investiční akci (Zákon č. 72/2000 Sb.).

Dalším pojmem, který souvisí s investičními pobídkami, a který je v této oblasti velmi důležitý, jsou **investiční akce**. Investiční akce v České republice je v souvislosti se zpracovatelským průmyslem, a nastane tehdy, když se zavádí či rozšiřuje výroba v této oblasti. Dále je investiční akcí budování či rozšiřování technologického centra a v neposlední řadě také rozšíření či zahájení činnosti centra strategických služeb (Zákon č. 72/2000 Sb.).

Vzhledem k tomu, že tématem této diplomové práce je Investice a zaměstnanost v Evropské unii, je příhodné si vymezit, jak definuje Zákon č. 72/2000 Sb. o investičních pobídkách ve znění zákona č. 84/2015 Sb. **nové pracovní místo**. Za nové pracovní místo se v této souvislosti považuje takové místo, jež je vytvořeno přímo investiční akcí, a díky kterému naroste počet pracovních míst oproti průměru za předcházejících dvanáct měsíců. Zároveň to musí být pracovní místo, které obsadí zaměstnanec s pracovním poměrem, který je sjednán na dobu neurčitou, musí to být občan České republiky nebo příslušník jiného státu EU či jeho rodinný příslušník (Zákon č. 72/2000 Sb.).

V České republice je jedinou organizací, u které je možné registrovat svou žádost o investiční pobídky, **Agentura CzechInvest** (Czechinvest.org, citace online 22. 1. 2016).

3.3 Trh práce

K tomu, aby bylo možné vyrobit statky, je třeba **tzv. ekonomické zdroje**, které se rovněž označují jako **výrobní faktory**. Dle Urbana je možné rozčlenit výrobní faktory do čtyř

kategorií. Jsou to přírodní zdroje, zdroje lidské, kapitál a podnikatelské schopnosti. V **tabulce č. 3** jsou vidět tyto výrobní faktory a cena, za kterou jsou poskytovány. Vlastníci těchto výrobních faktorů pronajímají své služby výrobcům (Urban, 2015).

Mezi **přírodní zdroje** patří půda, nerostné suroviny, nebo také voda a vzduch, a jejich poskytovatelem je příroda, přičemž některé přírodní zdroje vlastníka nemají a některé jsou vlastněny jednotlivci, firmami či státem. Nejčastěji se bere v úvahu půda. **Lidské zdroje** jsou označovány jako práce, a jde o úsilí lidí vložené do výroby. **Kapitál** lze definovat jako soubor statků, jež souží k výrobě. Kapitál může dle Urbana existovat ve dvou formách – fyzický a finanční kapitál. Výrobní faktor **podnikatelské schopnosti** (podnikání) obsahuje na rozdíl od práce, také organizační a řídicí schopnosti, kterých je třeba k vedení firmy, a také schopnost podstoupit riziko, které je nevyhnutelné a je spojeno s výrobou (Urban, 2015).

Tabulka č. 3: Dělení výrobních faktorů a jejich cena

Výrobní faktor	Cena
Přírodní zdroje (půda)	Renta
Lidské zdroje (práce)	Mzda
Kapitál	Úrok
Podnikatelské schopnosti	Zisk (ztráta)

Zdroj: Urban, 2015; vlastní zpracování, 2016

3.3.1 Definování trhu práce

Trh práce je možné definovat pomocí poptávky po práci a nabídky práce. Na trhu práce, stejně jako na jiných trzích, existuje konkurence, a to jak na straně poptávky, tak i na straně nabídky. Konkurence vzniká z toho důvodu, že práce je poptávána mnoha firmami a práci nabízí velký počet lidí. Nabídka i poptávka může být buď individuální, nebo tržní (Holman, 2005).

Individuální nabídka práce je nabídka, která je tvořena jednotlivými osobami nebo domácnostmi. Je definována vzájemným vztahem množství práce, které je nabídnuto určitou osobou na trhu a cenou práce. **Tržní nabídka práce** je souhrnem nabídky práce,

kteřou nabízejí všechny osoby, neboli vzniká tak, že se sečtou individuální nabídky práce (Urban, 2015).

Individuální poptávka po práci je definována jako množství práce poptávané firmou a cenou práce. **Tržní poptávka po práci** je souhrnem jednotlivých poptávek firem v určitém odvětví nebo v národním hospodářství (Urban, 2015).

Trh práce je místo, ve kterém se pomocí nabídky a poptávky po práci, vytvářejí podmínky zaměstnanosti, a to včetně platů a mezd (Dvořáková, 2007).

3.3.2 Determinanty trhu práce

Poptávka i nabídka jsou ovlivňovány mnoha determinanty. V **tabulce č. 4** jsou uvedeny základní determinanty, které ovlivňují nabídkovou i poptávkovou stranu trhu práce.

Tabulka č. 4: Determinanty na trhu práce na straně poptávky a nabídky

Determinanty na straně nabídky	Determinanty na straně poptávky
Reálná mzda (současná i očekávaná úroveň)	Cena práce, výše reálných mezd či tarifu mezd
Majetková situace domácností	Poptávka po produktech a službách
Demografický vývoj	Cena produktů, služeb a ostatních vstupů
Příjmy mimo práci zahrnující státní transfery	Volná pracovní síla na trhu (disponibilní)
Míra ekonomické aktivity obyvatel	Produktivita práce
Pracovní zvyklosti, tradice a kultura	Budoucí očekávané tržby

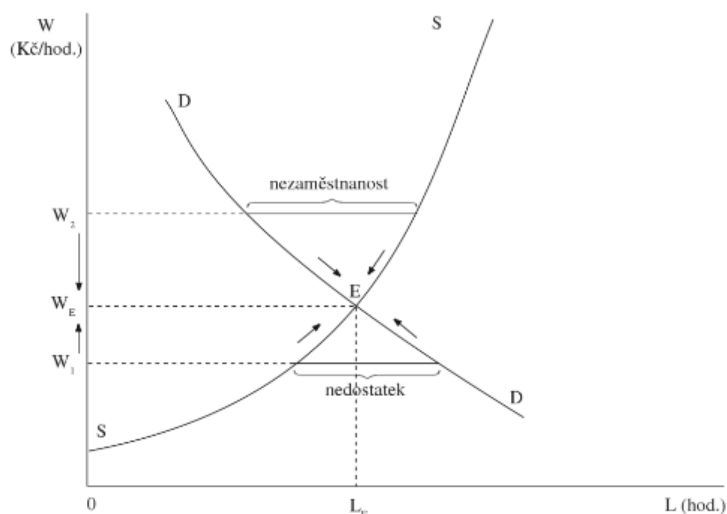
Zdroj: Dvořáková, 2007; vlastní zpracování, 2016

3.3.3 Rovnováha na trhu práce

Na **obrázku č. 1** je zobrazena **rovnováha na trhu práce**. Na ose svislé se zaznamenává reálná mzda (hodinová) a na ose vodorovné množství práce v hodinách. Pokud se množství práce nabízené a poptávané shoduje, nastává rovnováha trhu a mzda, při které je tato rovnováha, se nazývá rovnovážná mzda (Holman, 2005).

Pokud roste poptávka po práci, vyvolává to zvýšení zaměstnanosti i reálné mzdy, při poklesu poptávky dochází naopak ke snížení. Pokud by byla mzda nižší než rovnovážná, byl by nedostatek práce, naopak při mzdě vyšší by byl přebytek práce a tím pádem nezaměstnanost (Holman, 2005).

Graf č. 1: Rovnováha na trhu práce

Zdroj: Holman, 2005

3.3.4 Ovlivňování trhu práce vládou

Vláda může trh práce ovlivnit mnoha způsoby. Je velmi **významným zaměstnavatelem**, jelikož je ve veřejném sektoru zaměstnáno velké množství lidí. Dále ovlivňuje trh práce tím, že **zdaňuje příjmy a poskytuje sociální platby**. **Vládní zásahy**, jež mají vliv na intenzitu hospodářské aktivity, působí přímo či nepřímo na mzdy i zaměstnanost. Velmi významnou roli hraje i regulace trhu práce pomocí **zákonů nebo nařízení**, jež upravují vztahy mezi zaměstnavateli a zaměstnanci, dále i bezpečnostní a hygienické podmínky práce. Jako konkrétní příklad regulace může být uvedeno stanovení minimální mzdy (Jurečka, 2010).

3.3.5 Dělení trhu práce

Trh práce je možné rozdělit na vnitřní a vnější. **Vnitřní trh práce** je takový trh, který je tvořen vnitřními zdroji zaměstnanců, tedy takovými zaměstnanci, kteří se nacházejí v prostředí organizace zaměstnavatele. **Vnější trh práce** je takový trh, který je tvořen vnějšími zdroji zaměstnanců, tedy takovými zaměstnanci, kteří se nacházejí mimo organizaci zaměstnavatele (Šikýř, 2012).

Jiným způsobem může být dělení trhu práce na primární a sekundární trh práce. **Primární trh práce** je takový trh, kde mají zaměstnanci vysokou ochranu zaměstnání, zaměstnání je stabilní a zaměstnanci mají vysoké mzdy. **Sekundární trh práce** je takový trh, kde nemají

zaměstnanci jistotu zaměstnání, mají nestabilní a dočasný pracovní úvazek, nemají benefity a mají nízkou mzdu (Riegel, 2007; Zadražilová, 2010).

3.4 Politika zaměstnanosti

Politiku zaměstnanosti je možné definovat jako činnost, která má za cíl dosáhnout rovnováhy mezi poptávkou po pracovních silách a nabídkou pracovních sil, dále produktivní využití těchto sil a zabezpečení práva lidí na zaměstnání. Pomocí politiky zaměstnanosti se chce dosáhnout vytvoření takových podmínek, které jsou optimální, dále vytvoření předpokladů, jež povedou k plné, svobodně zvolené a produktivní zaměstnanosti (Kotýnková, Němec, 2003).

3.4.1 Strategie Evropa 2020

Evropská unie je velmi často označována jako specifický útvar, který není mezinárodní organizací, ani federativním či konfederativním státním útvarem. Je to nová forma, která existuje na základě smluvních dokumentů a má proměnlivý a otevřený charakter (Fiala, 2009).

Evropská unie je zvláštní druh hospodářského a politického společenství, které tvoří převážnou část jednoho kontinentu. Členem tohoto společenství je 28 zemí Evropy. Veškerá činnost Evropské unie je odvíjena od smluv. Základy EU sahají do roku 1958, kdy bylo založeno Evropské hospodářské společenství. Zakládajícími státy byla Belgie, Francie, Itálie, Lucembursko, Nizozemsko a Německo (Europa.eu, citace online 27. 1. 2016).

Evropská unie zahájila v roce 2010 strategii **Evropa 2020**. Jejím cílem je překonání krize, jež doposud sužuje země EU (Europa.eu, citace online 28. 1. 2016).

V rámci strategie ekonomického růstu byly zvoleny tři propojené oblasti, které jsou znázorněny v **tabulce č. 5**.

Tabulka č. 5: Strategie Evropa 2020 a její prioritní oblasti

Inteligentní růst	Udržitelný rozvoj	Růst podporující začleňování
Rozvoj ekonomiky, která je založená na inovacích a znalostech	Posílení konkurenceschopnosti Evropské unie	Zvýšení zaměstnanosti
Podpora vzdělávání	Rozvoj produkce, která je méně náročná na zdroje	Boj proti chudobě a sociálnímu vyčlenění
Digitální společnost		Získávání dovedností

Zdroj: Palíšková, 2014, vlastní zpracování, 2016

V oblastech uvedených v **tabulce č. 5** bylo definováno dohromady pět zásadních cílů, jež by měly být zeměmi EU splněny do roku 2020. Tyto cíle se týkají zaměstnanosti, sociálního začlenění, snižování chudoby, vzdělávání, inovací a výzkumu, a oblasti energetiky a klimatu. V oblasti zaměstnanosti je cílem zvýšit míru zaměstnanosti osob v produktivním věku na minimální hranici 75 % (Europa.eu, citace online 28. 1. 2016, Palíšková, 2014).

3.4.2 Pasivní politika zaměstnanosti

Pasivní politika zaměstnanosti napomáhá snižovat negativní dopady, které přináší nezaměstnanost. V rámci této politiky je poskytováno hmotné zabezpečení uchazečů o zaměstnání, a také jiných sociálních transferů nezaměstnaným lidem. Je založena na činnosti úřadů práce (Jurečka, 2013; Kotýnková, Němec, 2003).

3.4.3 Aktivní politika zaměstnanosti

Aktivní politiku zaměstnanosti zabezpečuje v České republice Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR ve spolupráci s úřady práce (Jurečka, 2013).

V **zákoně č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti** jsou stanoveny nástroje, pomocí kterých je aktivní politika zaměstnanosti realizována:

➤ **Rekvalifikace**

Za rekvalifikace se považuje získání nové kvalifikace, či rozšíření, prohloubení, udržení nebo obnovení dosavadní kvalifikace. Může být prováděna pouze zařízeními, která mají

akreditovaný vzdělávací program. Rekvalifikace se může uskutečnit na základě vzájemné dohody mezi Úřadem práce a zájemcem či uchazečem o zaměstnání, a to tehdy, jeli to v zájmu uplatnění na pracovním trhu. Dohoda musí být písemná. Úřad práce hradí náklady rekvalifikace, v případě nutnosti příspěvek na úhradu prokázaných nákladů, které jsou spojeny s rekvalifikací (Zákon č. 435/2004 Sb.).

➤ **Investiční pobídky**

Investiční pobídky jsou nástroj aktivní politiky zaměstnanosti, dle zákona č. 435/ 2004 Sb., o zaměstnanosti, a podporují vytváření nových pracovních míst a rekvalifikaci či školení nových zaměstnanců. Investiční pobídky jsou podrobněji popsány v kapitole 3.2.7 na str. 27 (Dvořáková, 2012).

➤ **Veřejně prospěšné práce**

Veřejně prospěšná práce je taková pracovní příležitost, která je časově omezena. Spočívá především v udržování veřejného prostranství, úklidu a také v údržbě veřejných budov, komunikací či v dalších podobných činnostech, které slouží ku prospěchu státních či dalších institucí, které jsou obecně prospěšné. Jsou vytvářeny zaměstnavatelem na maximálně 12 kalendářních měsíců, které jdou za sebou, a je to možné i opakovaně. Vznikají dle dohody s Úřadem práce, který může dát zaměstnavateli příspěvek, který může být až do výše prostředků, které byly opravdu vynaloženy na mzdu či plat zaměstnance, který byl umístěn na tyto práce, a to včetně pojistného na zdravotní pojištění a sociální zabezpečení (Zákon č. 435/2004 Sb.).

➤ **Společensky účelná pracovní místa**

Společensky účelná pracovní místa jsou taková místa, která jsou zřizována nebo vyhrazována zaměstnavatelem, který má dohodu s Úřadem práce. Tato pracovní místa jsou obsazována uchazeči o zaměstnání, kterým není možné pracovní uplatnění zajistit jinak. Může to být i takové pracovní místo, které si uchazeč o zaměstnání po dohodě s Úřadem práce zřídil sám, a to za účelem vykonávání samostatné výdělečné činnosti. Rovněž na společensky účelná pracovní místa může dát Úřad práce příspěvek, který může být poskytován maximálně 12 měsíců. Pro výši příspěvku platí stejná pravidla jako u veřejně prospěšných prací (Zákon č. 435/2004 Sb.).

➤ **Překlenovací příspěvek**

Překlenovací příspěvek může být dle dohody poskytnut Úřadem práce osobě samostatně výdělečně činné v případě, že již přestala být uchazečem o zaměstnání. Poskytuje se na uhrazení provozních nákladů, které náleželi do období, na které byl poskytnut tento příspěvek. Poskytuje se pouze jednorázově na dobu maximálně 5 měsíců ve výši maximálně 0,25násobku průměrné mzdy, která je v národním hospodářství, a to za první až třetí čtvrtletí kalendářního roku předcházejícího. Provozními náklady jsou náklady na dopravu, opravy a udržování objektu a také nájemné (Zákon č. 435/2004 Sb.).

➤ **Příspěvek na zapracování**

Příspěvek na zapracování může být dle dohody poskytnut Úřadem práce zaměstnavateli, který přijal uchazeče o zaměstnání, kterému musí být věnována zvýšená péče. Může být poskytnut na nejvýše 3 měsíce a nesmí být vyšší, než je polovina minimální mzdy (Zákon č. 435/2004 Sb.).

➤ **Příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program**

Tento příspěvek může být dle dohody poskytnut Úřadem práce zaměstnavateli, který přechází na nový podnikatelský program, a proto není možné, aby zabezpečil práci pro své zaměstnance, a to v rozsahu pracovní doby stanovené na týden. Může být poskytnut nejvýše na dobu šesti měsíců, může být využit pouze na úhradu náhrady části mzdy a nesmí na osobu činit více než je polovina minimální mzdy (Zákon č. 435/2004 Sb.).

Kromě výše uvedených nástrojů mohou být použita i **další opatření aktivní politiky zaměstnanosti**, mezi které patří poradenství prováděné krajskými pobočkami Úřadu práce, podporování zaměstnávání osob, které mají zdravotní postižení, dále sdílené zprostředkování zaměstnání a v neposlední řadě také cílené programy, které mají řešit zaměstnanost (Zákon č. 435/2004 Sb.).

3.5 Nezaměstnanost

Nezaměstnanost je jednou z nejvíce nepříjemných otázek současné společnosti. Je to typická vlastnost tržních hospodářství, která nemůže být nikdy úplně vyloučena. Nezaměstnanost není problémem pouze ekonomickým, ale i sociálním a politickým (Maitah, 2014).

3.5.1 Definice nezaměstnanosti

Nejprve je důležité definovat některé pojmy nezbytné pro danou problematiku. **Obyvatelstvo v produktivním věku** je část obyvatelstva, které se týká nezaměstnanost, je to taková věková skupina lidí, kteří ukončili školní docházku, a budou v této skupině až do odchodu do důchodu. Lidé, kteří jsou pracující na plný či částečný úvazek jsou nazýváni jako **zaměstnaní**, naopak **nezaměstnaní** lidé jsou takový, kteří zaměstnání nemají, ale aktivně jej hledají (Jurečka, 2013).

Dle podmínek České republiky **aktivně hledat zaměstnání** znamená, že je nutné být zaevidován na úřadu práce jako nezaměstnaný, poté je třeba se na úřadě práce pravidelně hlásit v daných termínech a rovněž být schopný nastoupit v co možná nejkratší době na místo, které se uvolní (Jurečka, 2013).

Kromě výše uvedených znaků se za **aktivní hledání zaměstnání** považuje hledání u soukromé zprostředkovatelny práce, dále inzerce v různých podobách, poptávání práce přímo v podnicích, vynaložení snahy pro založení firmy vlastní, dále podaná žádost o pracovní povolení či licence, anebo také hledání zaměstnání způsobem jiným (Brčák, Sekerka, 2010).

Dalším pojmem je **ekonomicky aktivní obyvatelstvo**, neboli pracovní síla, která je tvořena zaměstnanými a nezaměstnanými (Brožová, 2003).

Některé skupiny lidí, které jsou v produktivním věku, nemají zaměstnání a ani ho z mnoha odlišných důvodů nehledají, nespádají do skupiny ekonomicky aktivního obyvatelstva, ale do skupiny **ekonomicky neaktivního obyvatelstva**. Do této skupiny se řadí především studenti denního studia připravující se na budoucí povolání, lidé, kteří v domácnosti pečují o malé děti či o členy rodiny mající handicap, dále lidé se zdravotním postižením, kterým znemožňuje jejich zdravotní stav pracovat, rovněž lidé, jenž po dlouhodobé snaze ztratili naději na získání práce a rovněž lidé, kteří si vybrali alternativní způsob života neboli život bez práce (Jurečka, 2013).

Eurostat definuje **nezaměstnanou pracovní sílu** jako osoby, které jsou starší 15 let, které jsou bez práce, což znamená, že nikdo z nich nemá placené zaměstnání ani nepracuje jako osoba samostatně výdělečně činná, zároveň jsou k dispozici pro práci v krátké době, což znamená během dvou týdnů a v průběhu posledních čtyř týdnů aktivně hledaly práci nebo našli práci, ve které začnou pracovat později (Marshalle, 2006).

3.5.2 Míra nezaměstnanosti

Jedním z nejméně využívaných ukazatelů je **míra nezaměstnanosti**, jež je možné vypočítat dle následujícího vzorce (Brčák, Sekerka, 2010):

$$\text{Míra nezaměstnanosti (u)} = \frac{\text{Nezaměstnaní}}{\text{ekonomicky aktivní}} \times 100 = \frac{\text{nezaměstnaní}}{\text{zaměstnaní+nezaměstnaní}} \times 100$$

V současné době jsou v České republice dva ukazatele míry nezaměstnanosti, a to obecná míra nezaměstnanosti a podíl nezaměstnaných osob. **Obecná míra nezaměstnanosti** je ukazatel vycházející z dat Českého statistického úřadu (ČSÚ). Vypočítá se dle výše uvedeného vzorce. **Podíl nezaměstnaných osob** je ukazatel, na který od roku 2013 přešlo Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. Nahradil dříve používanou registrovanou míru nezaměstnanosti. Vypočítá se jako poměr mezi počtem dosažitelných uchazečů o zaměstnání, kteří jsou ve věku 15 – 64 let a jsou evidováni na úřadu práce, a počtem všech obyvatel, kteří jsou v produktivním věku (Jurečka, 2013).

3.5.3 Typy nezaměstnanosti

Nezaměstnanost může být dělena na různé typy, a to dle příčin vedoucích k jejímu vzniku a také dle projevů nezaměstnanosti v ekonomice.

➤ Frikční nezaměstnanost

Frikční nezaměstnanost bývá často označována jako nezaměstnanost normální. Míra nezaměstnanosti se v tomto případě pohybuje v rozmezí 1 – 2 %. Frikční nezaměstnanost vzniká za situace, kdy se osoba, která je zaměstnaná, vzdá svého pracovního místa z důvodu hledání pracovního místa jiného. Není důležité, zda se pracovního místa vzdala kvůli hledání práce s lepšími pracovními podmínkami či zda chce touto změnou předejít propouštění, které je očekávané a ohlášené. Toto propouštění může být například kvůli racionalizačnímu opatření na pracovišti nebo kvůli snižování produkce (Dvořáková, 2012).

Frikční nezaměstnanost je determinována časem, jež je potřeba pro vyhledání nového místa. Doba, po kterou trvá tento druh nezaměstnanosti, není příliš dlouhá, je to doba do tří měsíců. Bývá označována rovněž jako nezaměstnanost fluktuální (Kotýnková, Němec, 2003).

➤ **Strukturální nezaměstnanost**

Strukturální nezaměstnanost vzniká tehdy, jeli nabídka práce vyšší, než poptávka po práci v určité struktuře, a tehdy, nejsou-li osoby, které hledají práci natolik mobilní, aby práci našli na trzích jiných, například v jiném odvětví, profesích, regionech či na pracovních místech, kde je třeba jiná kvalifikace. Nabídkou práce se myslí pracovní síly členěné dle věku, pohlaví, regionů a profesně kvalifikačních struktur (Dvořáková, 2007).

Strukturální nezaměstnanost je nezaměstnanost, která vznikla kvůli tomu, že nabídka práce v důsledku svého nízkého přizpůsobení na strukturu pracovních míst, nemá použití. Je doprovázena velkým počtem míst, které nejsou obsazené a velkým počtem nezaměstnaných (Kotýnková, Němec, 2003).

➤ **Cyklická nezaměstnanost**

Cyklická nezaměstnanost je taková nezaměstnanost, jež je způsobena cyklickými změnami hospodářství v rozměru makroekonomickém. Vzniká za situace, kdy není poptávka po zboží a službách (makroekonomická) při určitých sazbách mzdy a při určité produktivitě práce dostačující na zaměstnanost lidí, kteří jsou ochotni a schopni pracovat (Dvořáková, 2007).

Cyklická nezaměstnanost nastává tehdy, jeli ekonomika ve fázi celkového poklesu hospodářství. To vyvolá nezaměstnanost téměř ve všech odvětvích. Pokud dojde k obnovení růstu hospodářství, zmizí tento druh nezaměstnanosti (Holman, 2008).

➤ **Sezónní nezaměstnanost**

Sezónní nezaměstnanost je krátkodobá. Je způsobena diskontinuitou produkce v těch odvětvích, ve kterých se uskutečňuje výroba, která závisí na počasí. Jako příklad je možné uvést například stavebnictví, zemědělství či lesnictví. Tím jsou ovšem ovlivněna i zpracovatelská odvětví, která na tato odvětví navazují (Dvořáková, 2012).

Dále může být nezaměstnanost dělena na dobrovolnou a nedobrovolnou. Rozdíl spočívá v tom, zda je nezaměstnaný nezaměstnán dobrovolně či nedobrovolně.

➤ **Dobrovolná nezaměstnanost**

O dobrovolné nezaměstnanosti se hovoří tehdy, hledá-li nezaměstnaný práci za vyšší mzdu, nežli je ta, která převládá na trhu. Pokud jsou nízké podpory v nezaměstnanosti

a doba, po kterou se tyto podpory poskytují je krátká, je nízká dobrovolná nezaměstnanost. Lze to zdůvodnit tím, že lidé bez zaměstnání jsou motivováni k rychlému nalezení nového zaměstnání (Holman, 2008).

➤ **Nedobrovolná nezaměstnanost**

Nedobrovolná nezaměstnanost nastává tehdy, jestliže hledají nezaměstnaní práci za mzdu převládající na trhu práce, nebo dokonce za mzdu nižší, ale práci nemohou i přesto najít. Je to způsobeno tím, že existují překážky, které brání poklesu mezd. Typickým příkladem jsou odbory, které usilují o vysoké mzdy. Z hlediska důsledku je nedobrovolná nezaměstnanost horší nežli dobrovolná nezaměstnanost (Holman, 2008).

3.5.4 Důsledky nezaměstnanosti

Nezaměstnanost může přinášet řadu negativních dopadů, které mohou být ekonomické i sociální. V následujícím textu bude uvedeno několik nejzávažnějších důsledků.

➤ **Ztráta ekonomického produktu**

Ztráta ekonomického produktu patří mezi nejvíce závažné společenské ztráty. Ke ztrátě ekonomického produktu dochází za situace, kdy je v zemi vysoká nezaměstnanost. Je to tím, že země nevyužívá část zdrojů, jelikož výroba neprobíhá na hranici možností produkce (Jurečka, 2013).

Ztrátu produktu je možné zdůvodnit tak, že lidé, kteří by rádi pracovali, ale nemají žádné pracovní místo, nemohou přispět k vyrábění statků a služeb, tudíž země nemůže dosáhnout takové úrovně makroekonomického produktu, jakého by mohla dosáhnout, kdyby pracovali všichni ekonomicky aktivní (Brožová, 2003).

Ztrátu ekonomického produktu je možné určit na základě **tzv. Okunova zákona**. Ten říká, že pokud dojde k jednoprocetnímu růstu skutečné míry nezaměstnanosti oproti míře nezaměstnanosti přirozené, dojde k poklesu reálného produktu o 2 až 3 procenta oproti hodnotě, kterou má potenciální produkt (Jurečka, 2013).

➤ **Schodek státního rozpočtu**

Pokud bude přetrvávat nezaměstnanost, může dojít ke vzniku nebo zvýšení schodku státního rozpočtu. Důvodem je nutnost vyplácení podpory nezaměstnaným, musí být financován chod úřadu práce a aktivní politika zaměstnanosti. Z druhé strany dochází

ke snížení příjmů z daní, jelikož když lidé nepracují, neplatí daň z příjmů. Rovněž dochází ke snížení výběru DPH a daní spotřebních, jelikož rodiny s nezaměstnaným členem mají nižší disponibilní důchod a nemohou si dovolit kupovat takové množství zboží, jako kdyby byli zaměstnaní (Jurečka, 2013).

➤ **Úpadek lidského kapitálu**

Pokud jsou lidé dlouhodobě nezaměstnaní, dochází ke ztrátě jejich zkušeností, schopností, ale i praktických a teoretických znalostí, které měli při vykonávání zaměstnání. Když má nezaměstnaný opakovaně neúspěch s hledáním práce, či pokud je dlouho nezaměstnaný, začíná se objevovat klesající zájem o práci. To může být způsobeno návykem na sociální podporu a na volný čas (Jurečka, 2013).

➤ **Růst kriminality a sociální problémy**

Vzhledem k tomu, že s nezaměstnaností souvisí rovněž klesající životní úroveň, může dojít při zvyšující se nezaměstnanosti ke zvýšení počtu trestných činů. Je to způsobeno tím, že se tito lidé snaží obstarat potřebné finanční prostředky, které jim scházejí. To opět souvisí se zvýšením výdajů státu na policejní a vězeňské služby a také na soudnictví (Jurečka, 2013).

Rovněž v nezaměstnanosti dochází k sociální izolaci, dále ke ztrátě autority v rodině a může dojít i k vážnému narušení vztahů v rodině. Důsledkem dlouhodobé nezaměstnanosti je hrozící nebezpečí depresí a smutku, které mohou vést k alkoholismu či drogové závislosti, či v krajním případě k sebevraždě (Jurečka, 2013).

Byla prokázáno, že u lidí, kteří jsou dlouhodobě nezaměstnaní, dochází ke zhoršení fyzického i psychického zdravotního stavu, a také ke ztrátě sebeúcty a sebevědomí (Jurečka, 2013).

4 Vlastní práce

Vlastní část diplomové práce je rozdělena na 2 hlavní části – a to na deskriptivní a analytickou.

4.1 Deskriptivní část

Deskriptivní část vlastní práce je dělena na 8 hlavních částí. První část se zabývá stavem PZI v EU, druhá část vývojem PZI v České republice, třetí část poté vývojem odlivu tuzemských přímých investic z ČR a čtvrtá část přímými zahraničními investicemi v ČR v roce 2013. Pátá část rozebírá míru nezaměstnanosti v EU a v šesté části jsou rozebrány ukazatele týkající se zaměstnanosti a nezaměstnanosti v ČR. Sedmá část popisuje zaměstnanost a nezaměstnanost v České republice v roce 2013 a poslední část je věnována počtu vytvořených pracovních míst pomocí investičních projektů zprostředkovaných agenturou Czechinvest v letech 1998 – 2014.

4.1.1 Stav přímých zahraničních investic členských států Evropské unie

Vzhledem k tomu, že je Česká republika členským státem Evropské unie, má význam stanovit, jaké postavení zaujímá mezi ostatními státy Evropské unie. V **příloze č. 2** jsou zaznamenány všechny státy, které náleží do Evropské unie a stav přímých zahraničních investic, který byl vyměřen na jejich území v roce 2012. Informace z roku 2012 jsou nejnovější informace, které jsou dostupné.

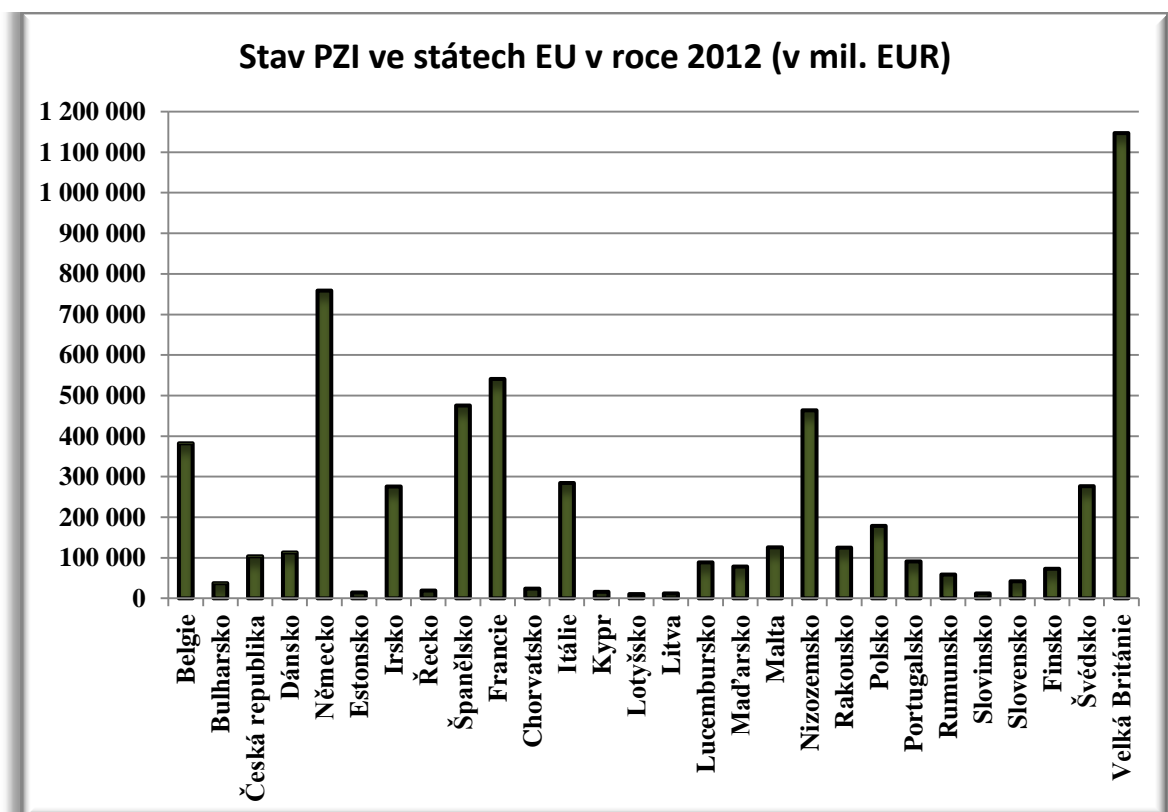
Na základě těchto údajů vznikl **graf č. 2**, ze kterého je patrné, že mezi pět největších příjemců PZI v Evropské unii patří Velká Británie, Německo, Francie, Španělsko a Nizozemsko. Pokud se vezmou v úvahu údaje z let 2008 – 2012, Velká Británie si po celé období drží v rámci Evropské unie prvenství. V roce 2008 bylo její prvenství ohroženo Francií, jejíž stav PZI byl pouze o 0,034 % nižší. Velká Británie v letech 2008 – 2012 zaznamenávala vzrůstající tendenci stavu PZI mezi jednotlivými lety. V roce 2012 byl naměřen oproti roku 2011 vzrůst o 20,92 %.

Německo a Francie se v letech 2008 – 2012 střídaly o druhé a třetí místo v rámci EU. Do roku 2010 patřilo druhé místo Francii a od roku 2011 Německu. Německo zaznamenalo v roce 2009 pokles o 3,07 % oproti roku 2008, od té doby měl stav PZI vzrůstající tendenci. V roce 2012 byl oproti roku 2011 zjištěn vzrůst o 3,16 %. Stav PZI

ve Francii měl v letech 2008 – 2010 rostoucí charakter, ale v roce 2011 došlo k poklesu oproti roku 2010 o 28, 51 %, a poté v roce 2012 ke zvýšení o 2, 16 %. V roce 2012 byl oproti roku 2011 zjištěn ve Španělsku pokles o 0, 23 % a v Nizozemsku rovněž pokles, a to o 1, 24 %. V **příloze č. 3** jsou dostupné údaje o stavu PZI pro roky 2008 – 2012 pro 5 výše uvedených států, které v roce 2012 patřily ke státům s nejvyšším stavem přímých zahraničních investic.

V **příloze č. 2 a v grafu č. 2** je rovněž patrné, že v roce 2012 zaujímala Česká republika v rámci Evropské unie 14. místo. Na podobné úrovni jako Česká republika bylo v roce 2012 Dánsko, Portugalsko, Lucembursko a Rakousko. Stav PZI byl oproti České republice v Dánsku vyšší o 8, 38 %, v Portugalsku nižší o 13, 91 %, v Lucembursku nižší o 16, 61 % a v Rakousku byl stav vyšší o 17, 20 %. Nejnižší stav přímých zahraničních investic byl vyměřen v Lotyšsku a Slovinsku.

Graf č. 2: Stav přímých zahraničních investic ve státech EU v roce 2012 (v mil. EUR)

Zdroj: Eurostat.eu, citace online 20. 2. 2016; vlastní zpracování, 2016

4.1.2 Vývoj přímých zahraničních investic v České republice

V rámci této kapitoly bude rozebírán vývoj přílivu a stavu PZI v České republice, dále vývoj stavu a přílivu PZI v odvětvové struktuře a podrobněji zde bude rozebrán rok 2013, a to konkrétně stav PZI, stav tuzemských přímých investic v zahraničí, stav dle odvětvové a teritoriální struktury, a také stav PZI dle regionů.

➤ Vývoj přílivu a stavu přímých zahraničních investic

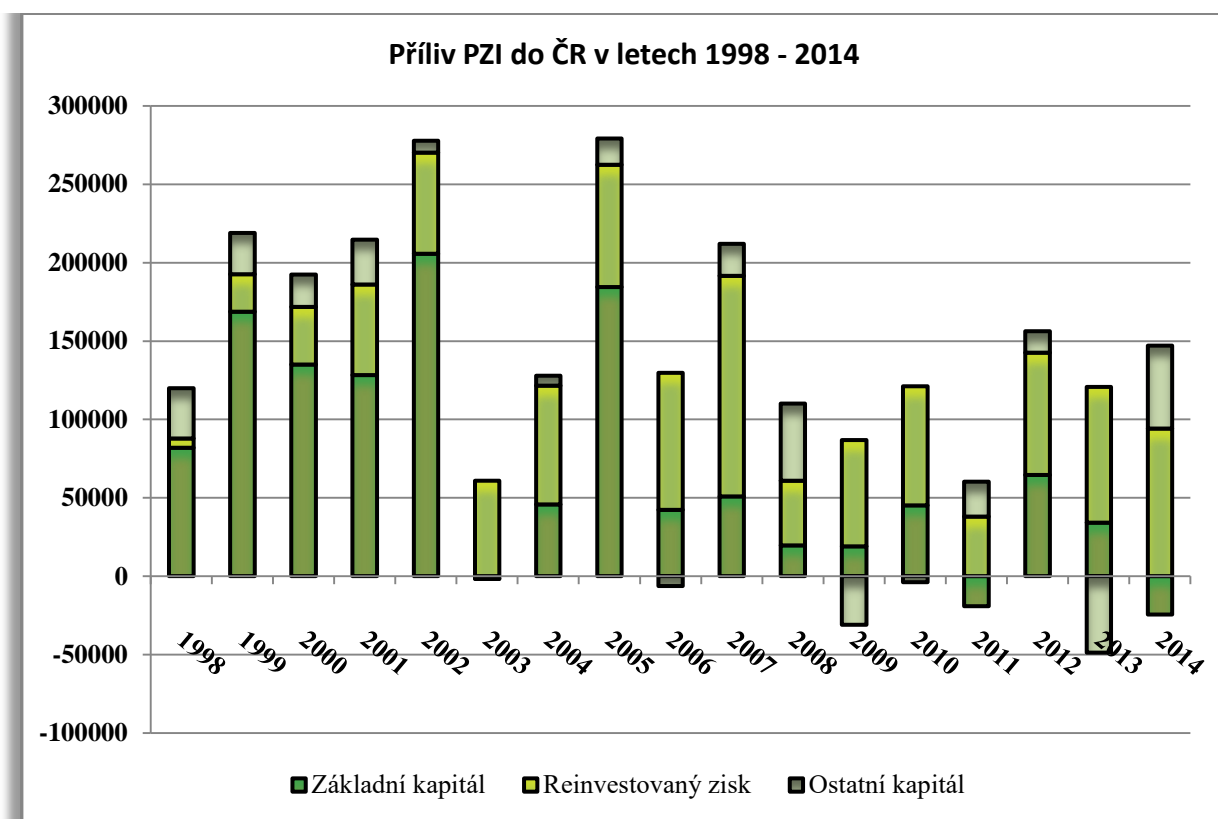
V České republice se přímé zahraniční investice začaly realizovat od roku 1993, kdy vznikla Česká republika. Před pádem komunismu, který byl v roce 1989, nebylo přímé zahraniční investice možné realizovat. Po té, co došlo k transformaci české ekonomiky, docházelo postupně k realizování přímých zahraničních investic. Do roku 1998 se počítal do přímých zahraničních investic pouze základní kapitál, od tohoto roku začal být brán v potaz rovněž reinvestovaný zisk a ostatní kapitál.

Pro znázornění přílivu PZI do České republiky byla zvolena data od roku 1998 do roku 2014. V **grafu č. 3** je znázorněn příliv přímých zahraničních investic pro jednotlivé roky v období 1998 až 2014. Příliv je rozdělen na základní kapitál, reinvestovaný zisk a ostatní kapitál. Součtem těchto tří částí se získá celkový příliv do České republiky, což je zde přehledně vyobrazeno. **Graf č. 3** byl zpracován dle tabulky v **příloze č. 4**.

Z **grafu č. 3** je patrné, že největší příliv byl zaznamenán v roce 2005, kdy jeho hodnota představovala 279 181,5 mil. Kč. Oproti roku 2004 šlo o zvýšení přílivu o 118,38 %. Příliv byl tvořen především investicemi do základního kapitálu. Druhým rokem s nejvyšším přílivem PZI do České republiky, který byl vyměřen, je rok 2002. V tomto roce příliv činil 277 689,5 mil. Kč, což oproti roku 2001 představovalo nárůst o 29,4 %. I v tomto roce měly převládající vliv investice do základního kapitálu.

Pokud se bude naopak vyhodnocovat, ve kterém roce byl příliv nejnižší, bude se hovořit o roku 2011, kdy přišlo do České republiky pouze 41 011,2 mil. Kč, přičemž největší objem představoval reinvestovaný zisk. Druhým rokem s nejnižším přílivem PZI byl rok 2009, kdy hodnota přílivu činila pouhých 55 793,9 mil. Kč, ze kterých zaujímal největší objem opět reinvestovaný zisk.

Graf č. 3: Příliv PZI do České republiky v letech 1998 – 2014 s rozložením na základní kapitál, reinvestovaný zisk a ostatní kapitál (v mil. Kč)

Zdroj: ČNB.cz, citace online 23. 2. 2016; vlastní zpracování, 2016

Z dat v **grafu č. 3** je zřejmé, že nejvýraznější výkyvy mezi jednotlivými roky byly mezi roky 2002 a 2003, kdy v roce 2003 došlo oproti roku 2002 ke snížení přílivu PZI o 78,64 %, a to z 277 689,5 mil. Kč na pouhých 59 316,1 mil. Kč. Další viditelný rozdíl nastal mezi lety 2004 a 2006, kdy v roce 2005 vzrostl příliv přímých zahraničních investic oproti roku 2004 o 151 337,9 mil. Kč, tedy z 127 843,6 mil. Kč na 279 181,5 mil. Kč. V roce 2006 došlo opět k radikálnímu propadu, a to na úroveň 123 431,3 mil. Kč, tedy o 155 750,2 mil. Kč.

Jak již bylo řečeno, celkový příliv přímých zahraničních investic se skládá ze základního kapitálu, reinvestovaného zisku a ostatního kapitálu. Investice do základního kapitálu byly nejvyšší v roce 2002, kdy činily 205 712,7 mil. Kč, což zaujímalo z celkového přílivu 74,08 %. Naopak nejnižší hodnotu měly investice do základního kapitálu v roce 2014, kdy byla tato hodnota záporná, a činila -24 366,9 mil. Kč. To znamená, že došlo k dezinvestici nebo ke zpětnému odkupu přímých investic, které byly realizovány již dříve.

Co se týče reinvestovaného zisku, tak na nejvyšší hodnotu dosahoval v roce 2007, kdy jeho výše byla 140 536, 1 mil. Kč, naopak nejnižší byl v roce 1998 s hodnotou 5 815, 3 mil. Kč.

Ostatní kapitál vykazoval maximální hodnotu ze všech pozorovaných let v roce 2014, kdy byla jeho výše 52 832, 9 mil Kč, naopak nejnižší byla o rok dříve, kdy byla jeho hodnota záporná a rovnala se -48 747, 8 mil. Kč.

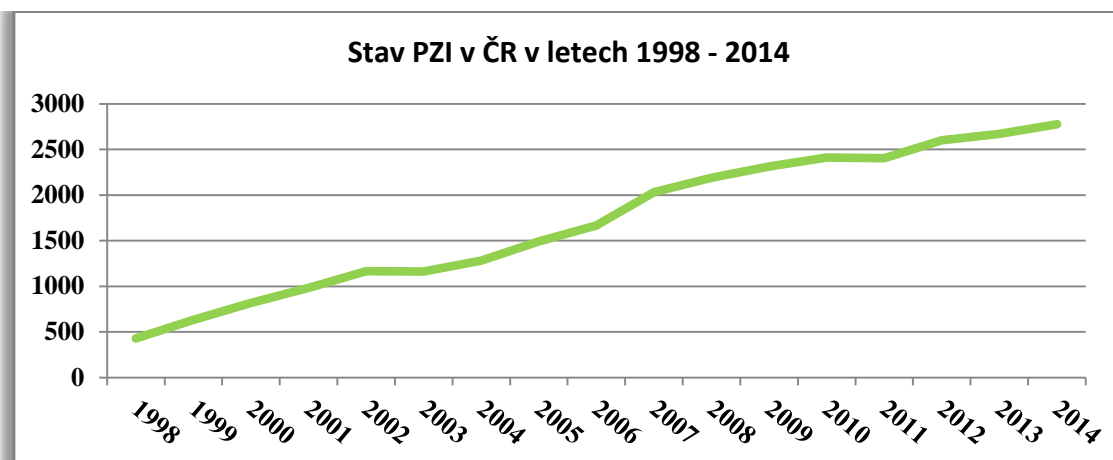
Pro znázornění stavu přímých zahraničních investic v České republice byla použita data od roku 1998 do roku 2014. Stejně jako u přílivu PZI se celkový stav přímých zahraničních investic skládá ze základního kapitálu, reinvestovaného zisku a ostatního kapitálu, což je zaznamenáno v tabulce, která je k dispozici v **příloze č. 5**.

Pomocí **přílohy č. 5** byl vytvořen **graf č. 4**, kde je znázorněn vývoj stavu přímých zahraničních investic v letech 1998 – 2014 bez již zmiňovaného dělení a rovněž **graf č. 5**, který naopak znázorňuje vývoj stavu přímých zahraničních investic s rozložením na základní kapitál, reinvestovaný zisk a ostatní kapitál.

Dle **grafu č. 4** je možné říci, že stav přímých zahraničních investic má rostoucí charakter, kromě drobného poklesu v roce 2003, kdy se hodnota stavu snížila o 0, 32 %, konkrétně z 1 165, 5 mld. Kč na 1 161, 8 mld. Kč, a v roce 2011, kdy došlo ke snížení z 2 409, 6 mld. Kč na hodnotu 2 404, 2 mld. Kč, tedy o pouhých 0, 22 %. Vzhledem k tomu, že stav PZI vykazuje rostoucí charakter, maximální hodnoty ze sledovaných dat bylo dosaženo v roce posledním, tedy v roce 2014, a tato hodnota činila 2 775 mld. Kč.

Největší meziroční růst byl naměřen v roce 1999, kdy výše PZI oproti roku 1998 vzrostla o 47, 13 % ze 429, 2 mld. Kč na 631, 5 mld. Kč a poté v následujícím roce, kdy hodnota vzrostla na 818, 4 mld. Kč, tedy o 29, 59 %.

Graf č. 4: Stav přímých zahraničních investic v České republice v letech 1998 – 2014
(v mld. Kč)

Zdroj: ČNB.cz, citace online 20. 2. 2016; ČNB.cz, citace online 23. 2. 2016; vlastní zpracování, 2016

Z přílohy č. 5 a z grafu č. 5 je patrné, že v roce 1998 dosahovaly přímé zahraniční investice 429, 2 mld. Kč. Největší část zaujímal investice do základního kapitálu, jejichž podíl na celkovém kapitálu byl 81, 52 %.

Do konce roku 1999 došlo ke zvýšení stavu PZI o 202, 3 mld. Kč na hodnotu 631, 5 mld. Kč. Jiným způsobem je možné říci, že došlo oproti roku 1998 k růstu PZI o 47, 13 %. Stejně jako v předchozím roce tvořil rozhodující část investic základní kapitál, který zaujímal 80, 22 % z celkového stavu PZI.

Dle informací České národní banky měla na tento růst vliv privatizace majetku, který byl ve vlastnictví státu, dále rozšiřování obchodních řetězců ze zahraničí a také to, že v již existujících podnicích, které měli zahraniční účast, docházelo ke zvyšování základního kapitálu. Mimo jiné byly také realizovány tzv. investice „na zelené louce“, které jsou vysvětleny v teoretické části práce. Dalším důvodem, proč byl celkový stav PZI zvýšen, je rozšiřování firem, které mají zahraniční účast a to pomocí jejich dceřiných společností a také to, že vzrostly další formy zahraničního investičního kapitálu, jako jsou kapitálové fondy či úvěry, které byly poskytnuty mateřskou firmou. Jednou z nejvýznamnějších investic uskutečněnou v roce 1999 byla privatizace ČSOB (ČNB.cz, citace online 21. 2. 2016).

Do konce roku 2000 se zvýšil stav PZI oproti roku 1999 o 29, 59 % a jeho výše dosahovala 818, 4 mld. Kč. Došlo tedy ke zvýšení stavu PZI o 186, 9 mld. Kč, na což měla vliv opět privatizace podílů státu v podnicích a hlavně v peněžních institucích, významné bylo vstoupení Erste Bank do České spořitelny. Došlo ovšem i ke značnému navýšení kapitálu a vzniku nových provozních jednotek (ČNB.cz, citace online 22. 2. 2016).

V roce 2001 dosahoval stav PZI 982, 3 mld. Kč, oproti minulému roku došlo k navýšení o 20, 03 %, přičemž základní kapitál tvořil 71, 91 % z celkové výše, ale co se týče množství příbytku, tak základní kapitál nabyl pouze o 65 mld. Kč, kdežto reinvestovaný zisk o 70, 3 mld. Kč.

V dalším roce, tedy v roce 2002, došlo ke zvýšení stavu PZI o 18, 65 % a jeho výše činila 1 165, 5 mld. Kč, z čehož opět zaujímal nejobemnější část základní kapitál, a to 68, 48 %. Nejvýznamnější vliv mělo privatizování společnosti Transgas (ČNB.cz, citace online 24. 2. 2016).

Jak již bylo řečeno, v roce 2003 došlo ke snížení stavu PZI o 0, 32 %, což bylo způsobeno hlavně tím, že zahraniční investor zpětně odkoupil akcie Eurotelu, a byl prodán zahraniční podíl v Českém Telecomu (ČNB.cz, citace online 25. 2. 2016).

V roce 2004 se stav PZI vyšplhal na 1280, 6 mld. Kč, přičemž na zvýšení měl největší vliv přírůstek reinvestovaného zisku o 78, 8 mld. Kč. Celkově stav PZI vzrostl oproti předchozímu roku o 10, 22 %. V roce 2005 došlo k navýšení PZI o 16, 48 % oproti roku 2004, a jejich výše byla 1 491, 6 mld. Kč. V tomto roce byl nejvyšší přírůstek prostřednictvím investic do základního kapitálu, z čehož nejvýznamnější byl prodej státních podílů v Českém Telecomu a Unipetrolu (ČNB.cz, citace online 26. 2. 2016).

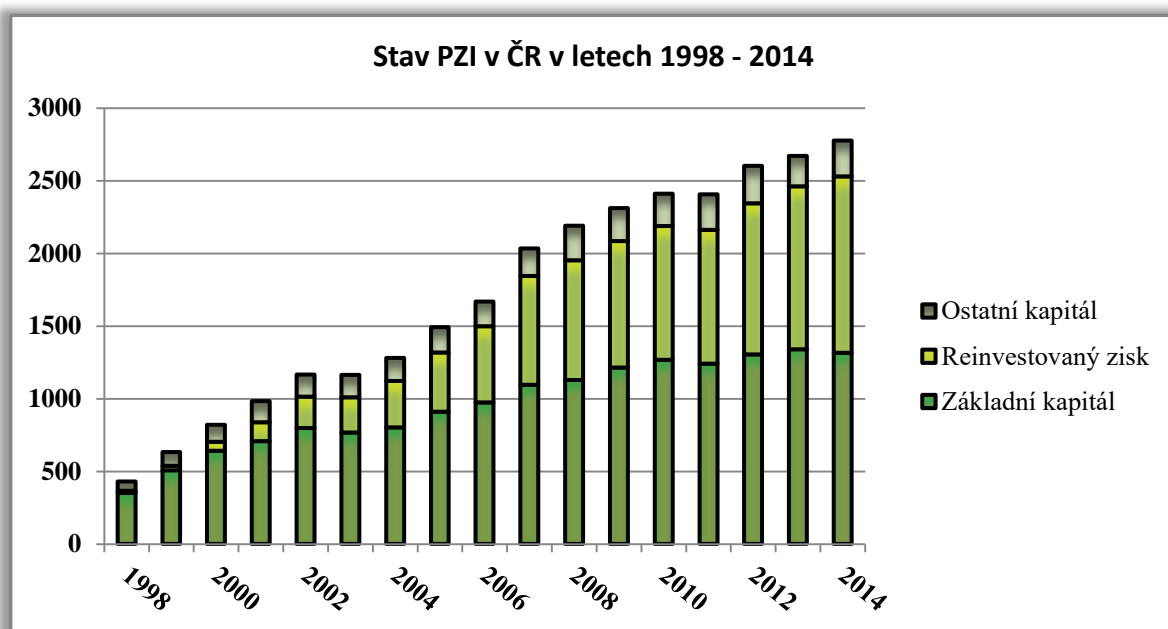
Do konce roku 2006 dosáhl stav PZI 1 666, 8 mld. Kč, což představovalo nárůst o 11, 75 % a do konce roku 2007 došlo k navýšení o rekordních 365, 3 mld. Kč, a celková výše se vyšplhala na 2 032, 1 mld. Kč.

Poté došlo k meziročnímu zvýšení o 7, 75 %, přičemž v roce 2008 byla hodnota stavu PZI v České republice 2 189, 5 mld. Kč. Největší podíl měly stále investice do základního kapitálu, ovšem nyní činil již pouze 51, 52 % z celkového stavu PZI. Koncem roku 2009 bylo zaznamenáno zvýšení o 121, 7 mld. Kč, a celkový stav se vyšplhal na 2 311, 2 mld. Kč.

Zvýšení v tomto roce bylo mimo jiné způsobeno tím, že byla aktualizována statistika PZI o nemovitosti vlastněné FO nerezidenty (ČNB.cz, citace online 27. 2. 2016).

V roce 2010 došlo ke zvýšení oproti roku 2009 o 4, 26 % na 2 409, 6 mld. Kč, stav PZI byl tedy zvýšen o 98, 4 mld. Kč. V roce 2011 došlo za celé sledované období ke druhému mírnému poklesu o 0, 22 %. Došlo k poklesu v oblasti investic do základního kapitálu, rovněž k poklesu reinvestovaného zisku, naopak stoupla hodnota ostatního kapitálu. Oproti roku 2011 došlo v roce 2012 ke zvýšení celkového stavu PZI o 8, 18 %, což při vyjádření v miliardách znamená zvýšení o 196, 7 mld. Kč. Díky tomuto zvýšení dosahoval stav PZI 2 600, 9 mld. Kč. Hodnota základního kapitálu tvořila již pouhých 50, 14 % z celkového stavu PZI. Do roku 2014 se vyšplhala hodnota celkového stavu PZI na 2 775 mld. Kč, oproti roku 2013 došlo ke zvýšení o 106, 3 mld. Kč. V roce 2014 činila již hodnota investic do základního kapitálu z celkového stavu PZI 47, 35 %. Stav přímých zahraničních investic v roce 2013 bude podrobněji popsán v kapitole zabývající se přímými zahraničními investicemi v České republice v roce 2013.

Graf č. 5: Stav PZI v České republice v letech 1998 – 2014 s rozložením na základní kapitál, reinvestovaný zisk a ostatní kapitál (v mld. Kč)

Zdroj: ČNB.cz, citace online 20. 2. 2016; ČNB.cz, citace online 23. 2. 2016; vlastní zpracování, 2016

➤ Vývoj stavu a přílivu přímých zahraničních investic dle odvětvové struktury

Příliv přímých zahraničních investic může být posuzován z hlediska odvětvové struktury. Do roku 2009 bylo odvětvové členění prováděno dle Odvětvové klasifikace ekonomických činností (OKEČ), jež odpovídalo mezinárodně používané klasifikaci NACE Rev. 1. Od roku 2010 se místo klasifikace NACE Rev. 1 začala používat klasifikace NACE Rev. 2 (ČNB.cz, citace online 27. 2. 2016).

Vzhledem k odlišné klasifikaci odvětvových struktur je v této práci rozdělen vývoj přílivu PZI na roky 2000 – 2009 a poté samostatně na 2010 – 2014. V **příloze č. 6** a v **příloze č. 7** jsou k dispozici data, která zobrazují příliv přímých zahraničních investic do České republiky v odvětvové struktuře v letech 2000 – 2009 a grafy, které byly pomocí těchto dat vytvořeny a jež znázorňují vývoj přílivu PZI v jednotlivých odvětvích. Grafy byly pro lepší viditelnost rozděleny na dvě části, a byly rozčleněny tak, aby v každém z nich byla odvětví, jež vykazují podobnou hodnotu přílivu PZI.

V **příloze č. 6** jsou informace o zpracovatelském průmyslu, dopravě a telekomunikaci, nemovitostech a službách pro podniky, dále o obchodu a opravách a o peněžnictví a pojišťovnictví. V **příloze č. 7** jsou informace o zbývajících odvětvích, kterými jsou zemědělství, lesnictví a rybolov, dále dobývání nerostů, poté také elektrina, plyn a voda, stavebnictví, pohostinství a ubytování a na konec také odvětví ostatních služeb.

Pokud se budou pozorovat jednotlivá odvětví, z **přílohy č. 6** je patrné, že příliv PZI do zpracovatelského průmyslu byl nejvyšší v letech 2000 a 2007, kdy jeho hodnota činila téměř 80 mld. Naopak nejnižší byla tato hodnota v roce 2009, což byl jediný rok, kdy ve zpracovatelském průmyslu byla záporná hodnota přílivu PZI.

V odvětví dopravy a telekomunikace byla nejvyšší hodnota v roce 2002 a 2005. V roce 2002 činil příliv do tohoto odvětví 143 863, 8 mil. Kč a v roce 2005 to bylo 138 318, 4 mil. Kč. V tomto odvětví byly zaznamenány největší výkyvy ze všech odvětví, což je dobře viditelné z grafu, který se nachází v **příloze č. 6**. Největší propad byl v roce 2003, kdy z roku 2002, kdy byla tato hodnota nejvyšší, klesl příliv PZI v tomto odvětví na minimum z pozorovaných let.

V odvětví nemovitostí a služeb pro podniky nebyl pozorován extrémní výkyv, nejvyšší hodnota byla naměřena v roce 2007, naopak nejnižší v roce 2002, avšak příliv do tohoto

odvětví nebyl nikdy v minusových hodnotách. V odvětví obchodu a oprav stejně jako v odvětví nemovitostí a služeb nebyly v žádném z pozorovaných let záporné hodnoty přílivu PZI. Z pohledu dlouhodobého vývoje byl příliv do tohoto odvětví mírně kolísavý, ale žádný rok nevykazoval extrémní vybočení z řady. V odvětví peněžnictví a pojišťovnictví byla naměřena nejvyšší hodnota přílivu v roce 2001, kdy příliv činil 60 234,4 mil. Kč, stejně jako v předchozích dvou odvětvích nebyla ani v odvětví peněžnictví a pojišťovnictví v žádném z pozorovaných let naměřena záporná hodnota přílivu PZI.

Je patrné, že v odvětvích nacházejících se v **příloze č. 7**, jsou hodnoty mnohem nižší než v odvětvích z **přílohy č. 6**. V odvětví zemědělství, lesnictví a rybolovu nedošlo v pozorovaném období k výraznému přílivu PZI, nejvyšší byl v roce 2004, kdy jeho hodnota činila 2 144 mil. Kč, což je v porovnání s odvětvími v **příloze č. 6** téměř zanedbatelné. Co se týče odvětví dobývání nerostů, byla nejvyšší hodnota přílivu PZI v roce 2004, a od roku 2005 byl příliv do tohoto odvětví v záporných částkách. V odvětví elektřiny, plynu a vody byly vykazovány nejvyšší hodnoty v letech 2009 a 2010, kdy byl zaznamenán rostoucí trend. V odvětví stavebnictví, pohostinství a ubytování nebyly zjištěny výrazné výkyvy, docházelo pouze k mírným změnám, kdy v některých letech příliv do daného odvětví mírně klesal a někdy stoupal. V posledním odvětví, kterým je odvětví ostatní služby, byl zjištěn největší příliv v roce 2002.

V **příloze č. 8** jsou data, která popisují příliv přímých zahraničních investic v odvětvové struktuře pro roky 2010 – 2014, kdy začala být používána nová klasifikace NACE Rev. 2. Jsou zde také grafy, které byly vypracovány na základě těchto údajů. Na období 2010 až 2014 byly rovněž kvůli přehlednosti vypracovány dva grafy, které jsou opět rozděleny tak, aby byly hodnoty odvětví v každém z nich na podobné úrovni. Rovněž jsou v **příloze č. 8** vysvětlena značení použítá v tabulce, která je rovněž součástí této přílohy.

Dle **přílohy č. 8** je možné říci, že nejvyšší hodnoty byly vykazovány ve zpracovatelském průmyslu, v odvětví výroby a rozvodu elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu a službách. Ve zpracovatelském průmyslu byl z těchto let nejvyšší příliv PZI v roce 2012, kdy byla jeho výše 51 181,9 mil. Kč, naopak nejnižší vykazovaná hodnota byla v roce 2009. V odvětví výroby a rozvodu elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu byl nejvyšší příjem PZI v roce 2011, naopak nejnižší v roce 2014, kdy byla zaznamenána

záporná hodnota -20 364, 2 mil. Kč. Největší výkyv byl zaznamenán v odvětví služeb, kdy v roce 2010 byl příliv 112 026, 6 mil. Kč, v roce 2011 měl hodnotu -5383, 5 mil. Kč a poté v roce 2012 opět razantně stoupl na 109 954, 9 mil. Kč.

V ostatních odvětvích, kterými jsou zemědělství, lesnictví a rybolov, těžba a dobývání nerostů, úprava a rozvod vody, kanalizace, sběr a úprava odpadů, stavebnictví a soukromý nákup a prodej nemovitostí, byl největší výkyv pozorován u stavebnictví a v odvětví těžby a dobývání nerostů, což je patrné z **přílohy č. 8**. V odvětví těžby a dobývání nerostů byl nejvyšší příliv PZI v roce 2010 a poté začal upadat, přičemž v roce 2013 vykazoval hodnotu -13 067 mil. Kč. Podobná situace nastala i v odvětví stavebnictví, kdy opět v roce 2013 byla hodnota přílivu PZI -8 399, 1 mil. Kč. V ostatních odvětvích nebyl patrný žádný významný výkyv.

Pokud se shrne, jaké odvětví bylo v konkrétních letech dominantní, tak v roce 2000, 2001, 2003, 2006 a 2007 byl nejvyšší příliv přímých zahraničních investic do zpracovatelského průmyslu, v roce 2002 a v 2005 převažoval příliv PZI do dopravy a telekomunikace, v roce 2004 to bylo do odvětví nemovitostí a služeb pro podniky a v roce 2008 a 2009 dominoval příliv do peněžnictví a pojišťovnictví. V letech 2010, 2012 – 2014 byl zaznamenán nejvyšší příliv PZI do odvětví služeb, ale jde o velmi rozsáhlé odvětví, které se dělí na mnoho oblastí. V roce 2011 byl největší příliv PZI do odvětví výroby a rozvodu elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu.

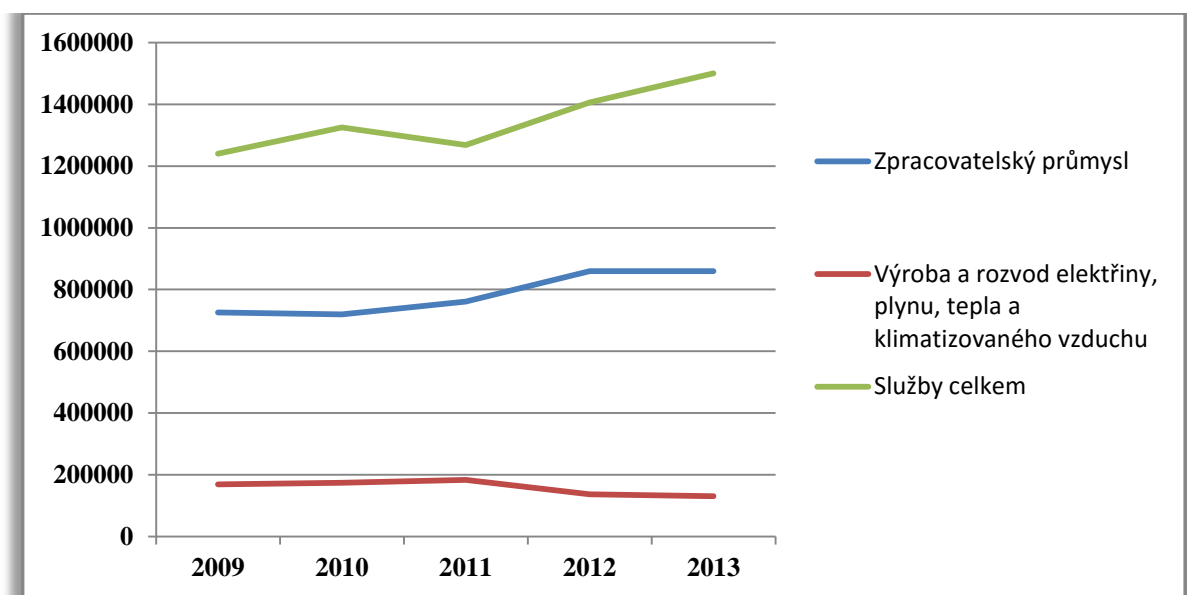
Pro vývoj stavu přímých zahraničních investic byla použita data z let 2009 – 2013, a tyto data jsou dostupná v **příloze č. 9**. Opět byly na základě těchto dat vytvořeny dva grafy. **Graf č. 6** zobrazuje vývoj stavu odvětví, která vykazují vyšší hodnoty a **graf č. 7** odvětví s hodnotami nižšími. Rovněž jsou v **příloze č. 9** vysvětlena značení použitá v tabulce, která je rovněž součástí této přílohy.

V **grafu č. 6** je vidět, že nejvyšší hodnoty jsou opět v odvětví služeb, kdy se ovšem znovu musí vzít v potaz to, že jde o odvětví, které je složené z mnoha oblastí. Nejvyšší hodnoty byly v tomto odvětví po celé sledované období. Nejvyšší byl stav PZI v tomto odvětví v roce 2013, kdy činil 1 499 654, 9 mil. Kč. Druhým odvětvím s nejvyšším stavem PZI je odvětví zpracovatelského průmyslu, kdy byla zaznamenána nejvyšší hodnota opět v roce 2013. Největší zvýšení nastalo v roce 2012, kdy oproti roku 2011 vzrostl stav PZI o 98 969, 5 mil. Kč. Třetím odvětvím s nejvyšším stavem PZI je odvětví výroby a rozvodu

elektriny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu, ve kterém byl mezi roky 2009 až 2011 vykazován růst PZI, ale v roce 2012 došlo oproti roku 2011 ke snížení o 46 430, 1 mil. Kč na hodnotu 137 192 mil. Kč.

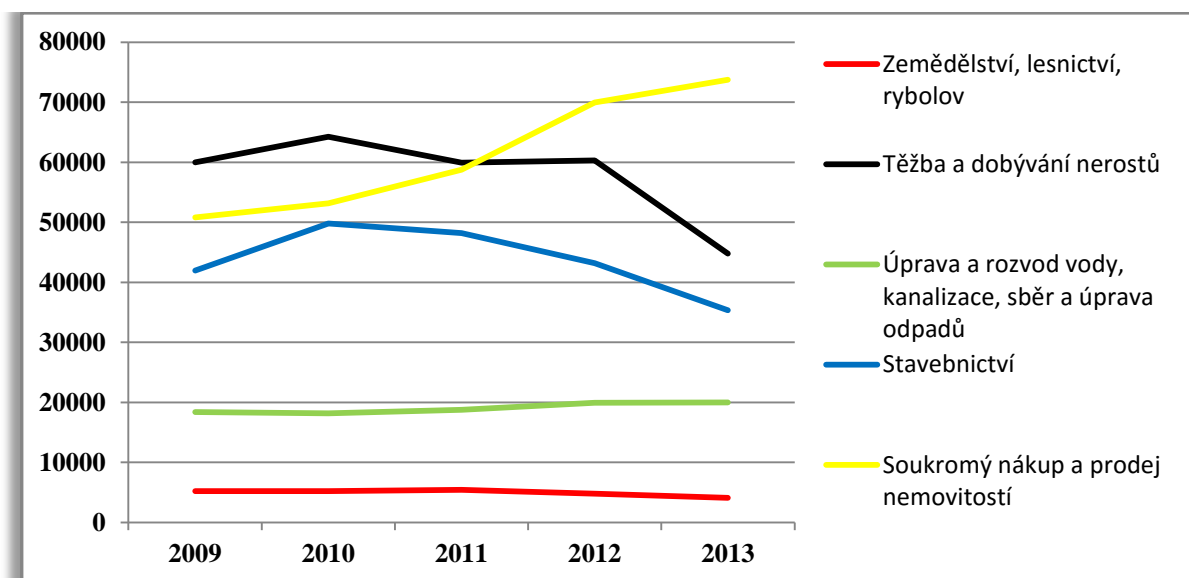
V **grafu č. 7** je viditelné, že v odvětví zemědělství, lesnictví a rybolovu nebyly žádné větší výkyvy. Je možné říci, že od roku 2009 došlo do roku 2013 k celkovému snížení o 1 142, 9 mil. Kč, a hodnota stavu PZI v tomto odvětví v roce 2013 činila 4 066, 3 mil. Kč. V odvětví těžby a dobývání nerostů bylo dosaženo nejvyššího stavu v roce 2010, a tento stav činil 64 237 mil. Kč, v roce 2013 byl tento stav pouze 44 795 mil. Kč. V odvětví úpravy a rozvodu vody, kanalizace, sběru a úpravy odpadů rovněž nedošlo k prudkým změnám, nejvyšší hodnoty bylo dosaženo v roce 2013. Její výše byla 19 991, 5 mil. Kč. Výrazné skoky nebyly ani v odvětví stavebnictví a v odvětví soukromého nákupu a prodeje nemovitostí. Stav PZI ve stavebnictví dosahoval maxima v roce 2010 s hodnotou 49 792, 1 mil. Kč, a odvětví soukromého nákupu a prodeje od roku 2009 – 2013 vykazovalo rostoucí trend, a v roce 2013 byl stav PZI v tomto odvětví 73 751, 7 mil. Kč.

Graf č. 6: Stav PZI v ČR dle odvětvové struktury v letech 2009 – 2013 (1. část, v mil. Kč)

Zdroj: ČNB.cz, citace online 20. 2. 2016; ČNB.cz, citace online 23. 2. 2016; vlastní zpracování, 2016

Graf č. 7: Stav PZI v ČR dle odvětvové struktury v letech 2009 – 2013 (1. část, v mil. Kč)

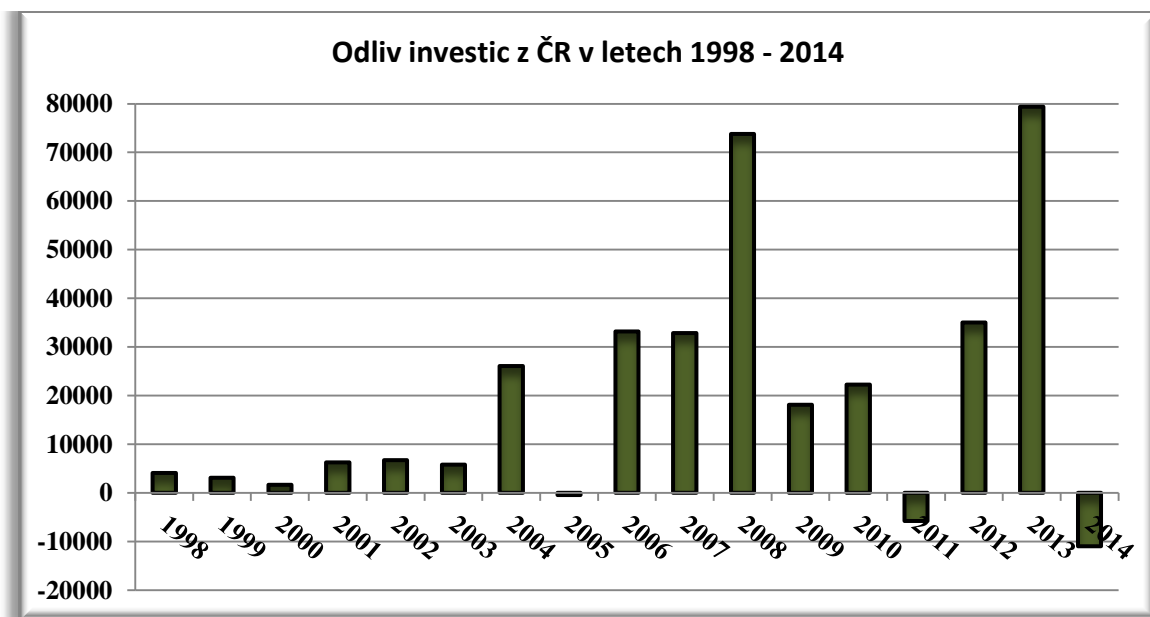
Zdroj: ČNB.cz, citace online 20. 2. 2016; ČNB.cz, citace online 23. 2. 2016; vlastní zpracování, 2016

4.1.3 Vývoj odlivu tuzemských přímých investic z České republiky

Co se naopak týče odlivu tuzemských přímých investic z České republiky, jeho vývoj bude znázorněn pomocí dat z let 1998 – 2014, která jsou zobrazena v **příloze č. 10**, a na základě nich byl vytvořen **graf č. 8**. Největší objem odlivu investic z České republiky by v roce 2013, kdy jeho výše činila 79 355, 1 mil. Kč. Oproti roku 2012 šlo o navýšení o 126, 42 %, což představovalo rozdíl o 44 307, 3 mil. Kč. V tomto roce tvořily největší část investice do základního kapitálu, které zaujímaly z celého odlivu 60, 73 %. Oproti roku 2012 investice do základního kapitálu vzrostly o 44 787, 1 mil. Kč, naopak reinvestovaný zisk se snížil o 18 553 mil. Kč a ostatní kapitál vzrostl o 18 073, 2 mil. Kč.

Druhým rokem, kdy došlo k nejobjemnějšímu odlivu investic z tuzemska, byl rok 2008. Výše odlivu byla 73 802, 7 mil. Kč, což znamenalo oproti roku 2007 navýšení o 40 923 mil. Kč, tedy o 124, 46 %. Naopak v roce 2014 vykázal odliv zápornou částku, která činila -10 986, 9 mil. Kč. Bylo to způsobeno především tím, že hodnota ostatního kapitálu klesla oproti roku 2013 o 56 935, 5 mil. Kč, a spadla tedy na hodnotu -42 100, 3 mil. Kč.

Graf č. 8: Odliv tuzemských přímých investic z České republiky v letech 1998 – 2014 (v mil. Kč)

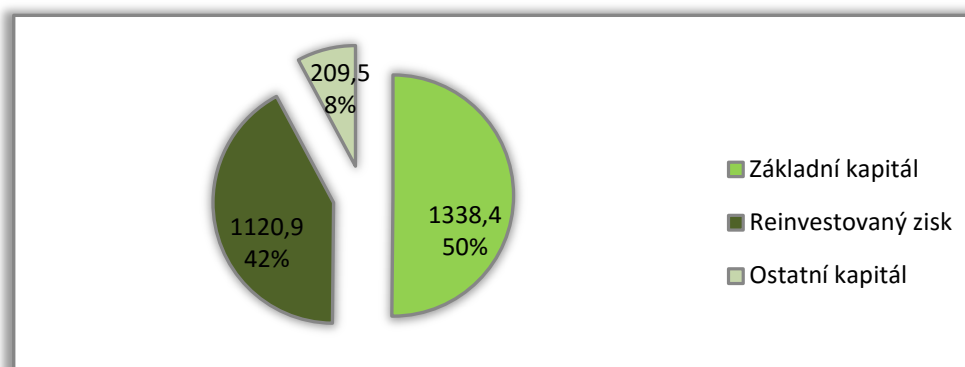
Zdroj: ČNB.cz, citace online 20. 2. 2016; ČNB.cz, citace online 23. 2. 2016; vlastní zpracování, 2016

4.1.4 Přímé zahraniční investice v České republice v roce 2013

V předchozích kapitolách byly řešeny přímé zahraniční investice z hlediska historického vývoje z mnoha různých pohledů. Tato kapitola se bude na rozdíl od toho zabývat aktuální situací, a bude využívat nejaktuálnější informace, jež jsou dostupné. Právě z důvodu dostupnosti byla zvolena data za rok 2013, jelikož za pozdější období nejsou dostupné veškeré potřebné informace.

Graf č. 9 znázorňuje stav přímých zahraničních investic v České republice v roce 2013 dle rozložení na základní kapitál, reinvestovaný zisk a ostatní kapitál. Z grafu je patrné, že největší podíl na stavu PZI v daném roce měl základní kapitál, který zaujímal z celkového stavu asi 50 %. Celkový stav přímých zahraničních investic byl ve sledovaném období 2 668, 8 mld. Kč. Reinvestovaný zisk měl rovněž významné zastoupení v celkovém stavu PZI. Tvořil přibližně 42 % ze stavu PZI, a jeho výše byla 1 120, 9 mld. Kč. Nejmenší podíl měl ostatní kapitál, který zaujímal pouze 8 % s hodnotou 209, 5 mld. Kč.

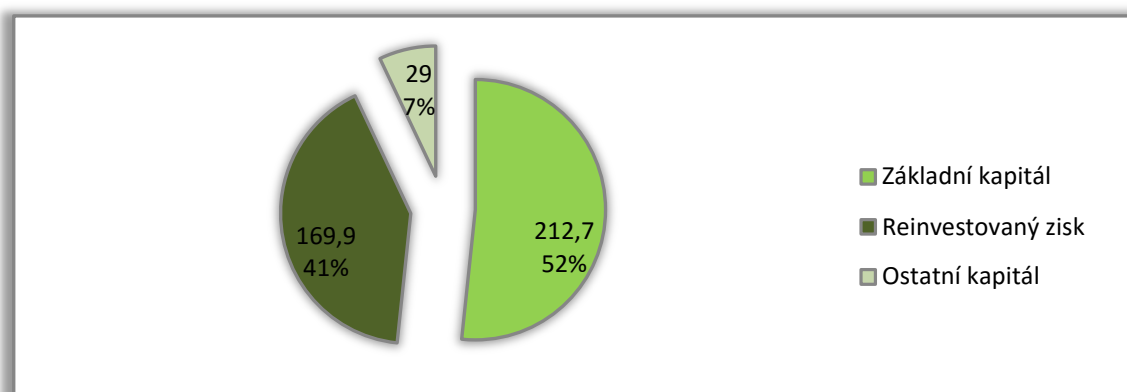
Graf č. 9: Stav přímých zahraničních investic v České republice v roce 2013 dle rozložení na základní kapitál, reinvestovaný zisk a ostatní kapitál (v mld. Kč)

Zdroj: ČNB.cz, citace online 20. 2. 2016; vlastní zpracování, 2016

Na druhou stranu, **graf č. 10** znázorňuje stav českých přímých investic v zahraničí v roce 2013 dle rozložení na základní kapitál, reinvestovaný zisk a ostatní kapitál. Je zde viditelné, že české přímé investice v zahraničí byly rovněž z největší části tvořeny investicemi do základního kapitálu, přičemž zaujímaly přibližně 52 % z celkové stavu, jehož hodnota byla 411, 6 mld. Kč, tedy hodnota základního kapitálu byla 212, 7 mld. Kč. Druhou nejvyšší složkou byl opět reinvestovaný zisk, jež tvořil 41 % a jeho výše činila 169, 9 mld. Kč. Nejmenší část tvořil opět ostatní kapitál, jeho zastoupení bylo pouze 29 mld. Kč, tedy 7 % z celkového stavu.

Graf č. 10: Stav českých přímých investic v zahraničí v roce 2013 dle rozložení na základní kapitál, reinvestovaný zisk a ostatní kapitál (v mld. Kč)

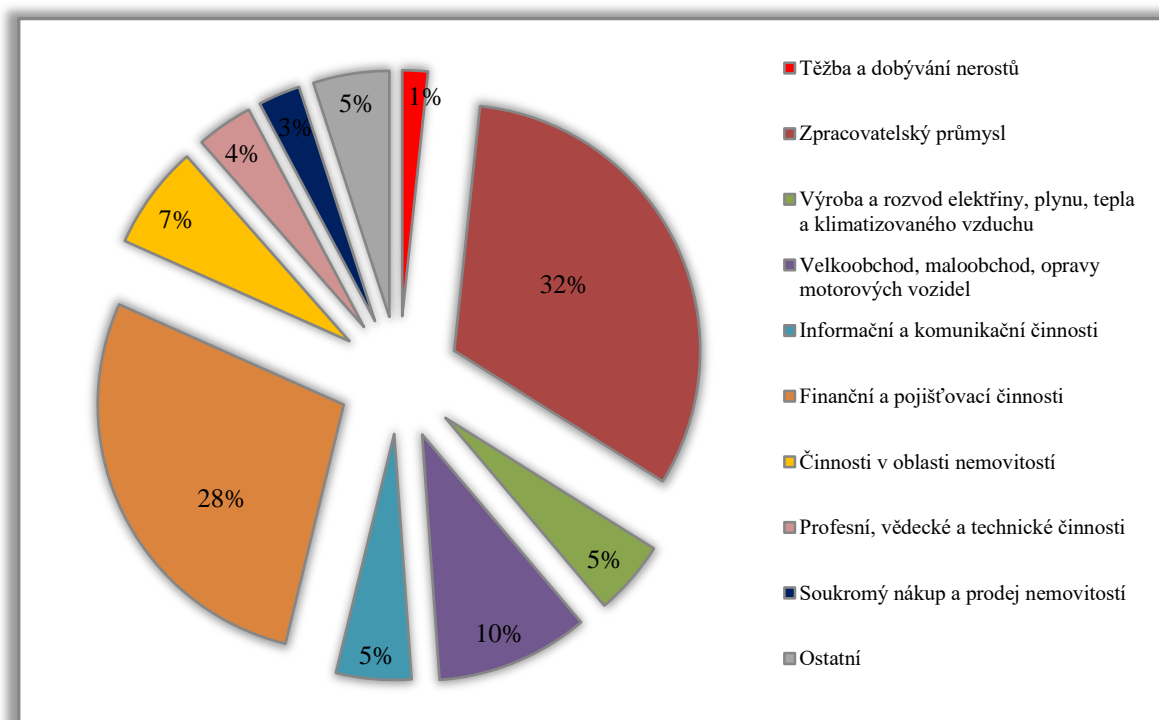

Zdroj: ČNB.cz, citace online 20. 2. 2016; vlastní zpracování, 2016

V příloze č. 11 jsou dostupná data o stavu přímých zahraničních investic v České republice v roce 2013 dle odvětvové struktury. Na základě těchto informací byl vytvořen graf č. 11. Na grafu je zřetelně vidět, že nejvíce přímých zahraničních investic bylo v roce 2013 v odvětví zpracovatelského průmyslu. Výše PZI do tohoto odvětví byla 860 017, 7 mil. Kč, což je asi 32 % z celkové stavu PZI. V tomto odvětví měla největší zastoupení výroba motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů, jež činila asi 28, 95 %, a dále ostatní zpracovatelský průmysl, jako je výroba usní, nábytku, el. zařízení, opravy a instalace, jež tvořil asi 16, 88 %.

Druhým odvětvím s největším stavem PZI bylo odvětví finanční a pojišťovací činnosti, do něj bylo investováno 743 695 mil. Kč, což představuje asi 28 %. Třetí místo obsadilo odvětví velkoobchodu, maloobchodu a opravy motorových vozidel, které mělo znatelně nižší zastoupení než předchozí dvě odvětví. V roce 2013 zaujímalo asi 10 % z celkového stavu. Ostatní odvětví tvořila pouze malý díl z celkového stavu přímých zahraničních investic. Pokud se vezme sektor služeb jako jedno celistvé odvětví, je možné říci, že tvořilo 52, 6 % z celkového stavu PZI.

Graf č. 11: Stav přímých zahraničních investic v České republice v roce 2013 dle odvětvové struktury (v %)

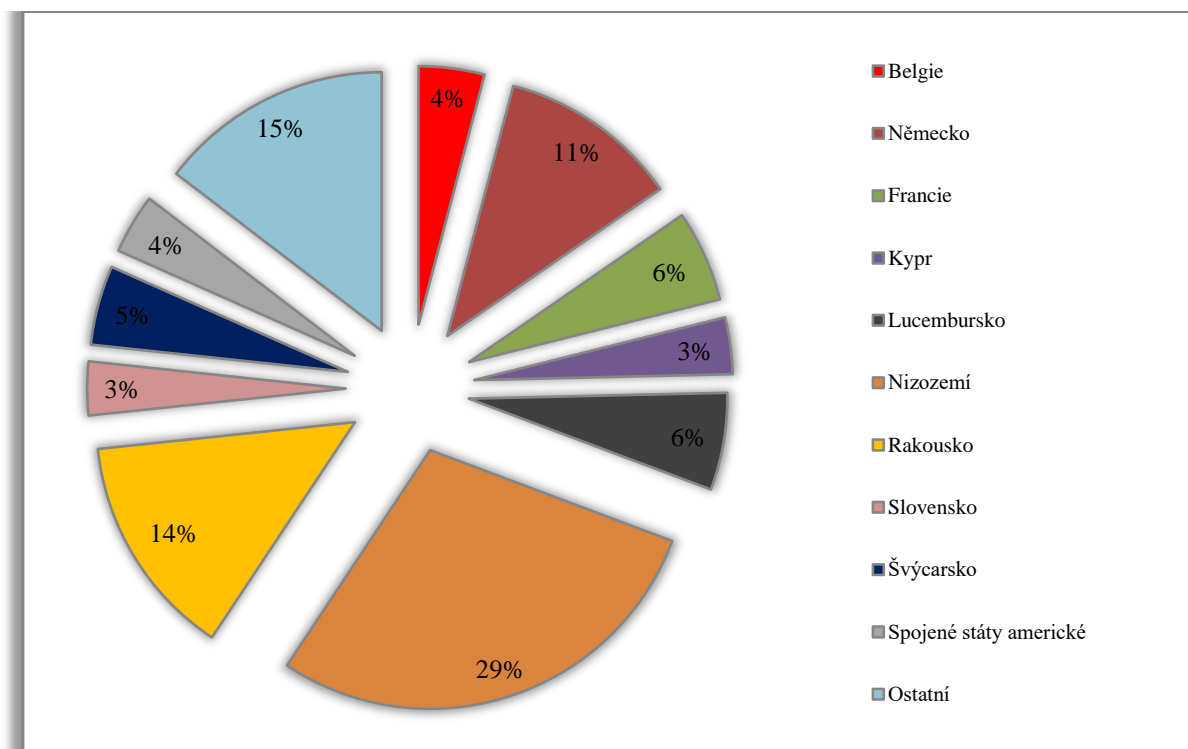
Zdroj: ČNB.cz, citace online 20. 2. 2016; vlastní zpracování, 2016

V **příloze č. 12** je zaznamenán stav přímých zahraničních investic v České republice v roce 2013, tentokrát podle teritoriální struktury. Na základě toho byl vytvořen **graf č. 12**, ve kterém je vyobrazeno deset států, jež patří mezi deset největších investorů v České republice. Přímé zahraniční investice realizované ostatními státy jsou sečteny dohromady do společné skupiny.

Na **grafu č. 12** je dobře vidět, že největším investorem v ČR je Nizozemsko, jež zaujímá cca 29 % veškerých investic. To je opravdu značný podíl. Dalšími největšími investory jsou Rakousko a Německo, přičemž Rakousko zaujímá 14 % z celkového stavu PZI a Německo 11 %. Zbylé státy, které patří do Top 10, se podílejí na celkovém stavu PZI 3 - 6 %, zbylé státy dohromady tvoří asi 15 %.

Přímé zahraniční investice jsou tvořeny na území České republiky z 87 % státy Evropské unie, necelých 92, 8 % přímých zahraničních investic je to poté z celé Evropy. Ze států mimo Evropu pochází jen cca 7, 2 % kapitálu. Mezi nejvýznamnější investory patří Spojené státy a Korejská republika (ČNB.cz, citace online 20. 2. 2016).

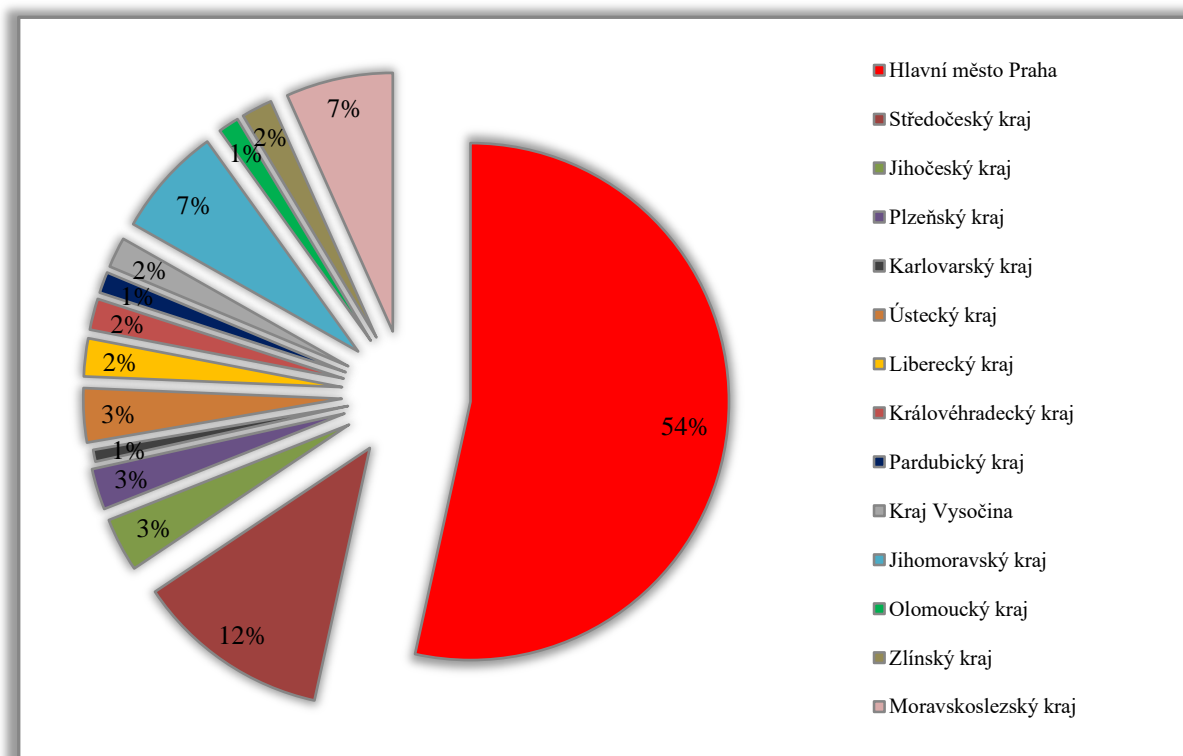
Graf č. 12: Stav přímých zahraničních investic v České republice v roce 2013 dle teritoriální struktury (v %)

Zdroj: ČNB.cz, citace online 20. 2. 2016; vlastní zpracování, 2016

V příloze č. 13 jsou k dispozici informace o stavu přímých zahraničních investic v České republice v roce 2013 dle regionů. V grafu č. 13 je vidět, že převažující část přímých zahraničních investic putuje do hlavního města Prahy, a to 1 426 205, 49 mil. Kč. To je téměř 53, 44 % z celkového stavu přímých zahraničních investic. Druhým regionem, kam míří nejvíce přímých investic, je Středočeský kraj. Investice do tohoto kraje byly v roce 2013 celých 324 878, 656 mil. Kč, což je 12, 17 %. Poté jde 6, 88 % do Jihomoravského kraje a 6, 69 % do Moravskoslezského kraje. Do ostatních regionů jde malá část z celkového stavu přímých zahraničních investic. V grafu č. 13 jsou procentuální hodnoty zaokrouhleny dle pravidel matematiky.

Graf č. 13: Stav přímých zahraničních investic v České republice v roce 2013 dle regionů (v %)

Zdroj: ČNB.cz, citace online 20. 2. 2016; vlastní zpracování, 2016

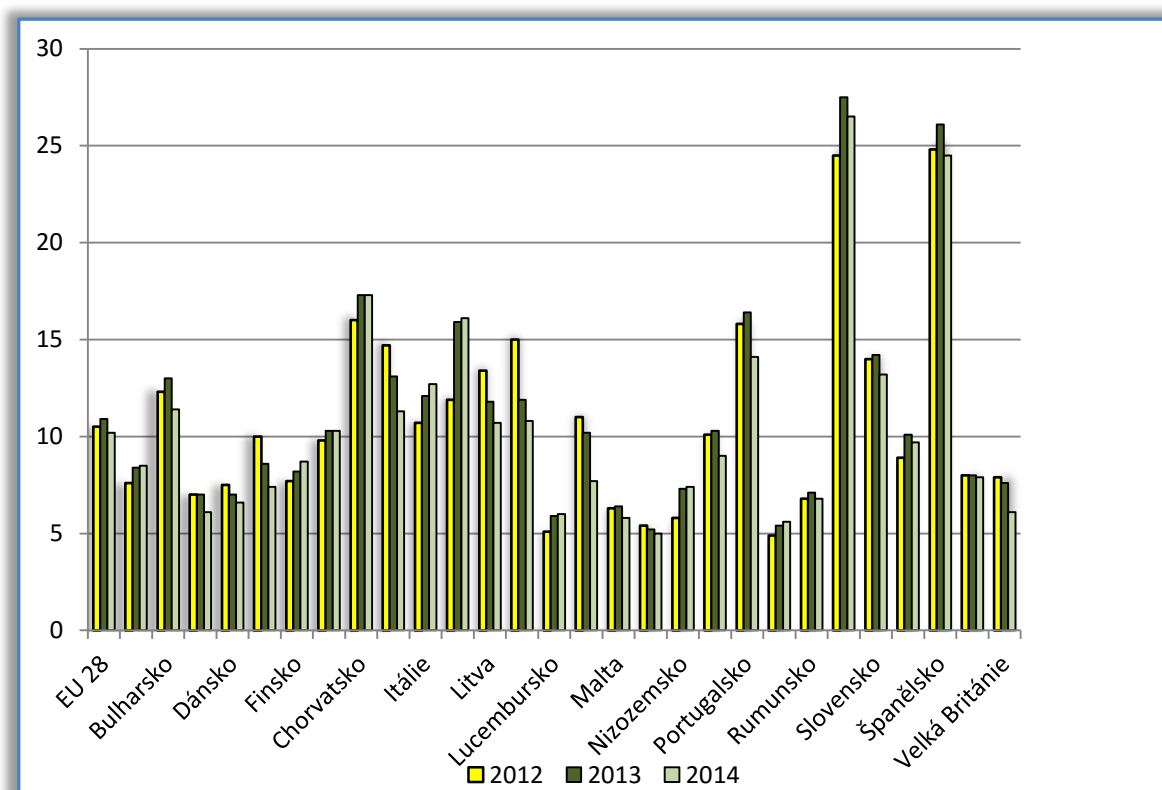
4.1.5 Míra nezaměstnanosti v Evropské unii

Dříve než bude charakterizována míra nezaměstnanosti v České republice, je dobré si uvědomit, na jaké úrovni se Česká republika nachází v rámci členských států Evropské unie. Příloha č. 14 obsahuje data o míře nezaměstnanosti jednotlivých států Evropské

unie, a to z let 2012 až 2014. Vzhledem k tomu, že u stavu přímých zahraničních investic byla dostupná nejaktuálnější data z roku 2012, byla i v tomto případě použita data z roku 2012, ale jelikož v této oblasti jsou dostupné informace až do roku 2014, byla z důvodu aktuálnosti použita i data za rok 2013 a 2014. Na základě údajů z **přílohy č. 14** byl vytvořen **graf č. 14**, ve kterém je vidět výše míry nezaměstnanosti států EU a její změny v letech 2012 až 2014.

Nejvyšší míra nezaměstnanosti je v Řecku, kde byla míra nezaměstnanosti v roce 2012 neuvěřitelných 24,5 %, v roce 2013 vzrostla dokonce na 27,5 %, poté byl v roce 2014 zaznamenán jednoprocenní pokles na 26,5 %. Rovněž stojí za zmínku i Španělsko, kde v roce 2012 dosahovala míra nezaměstnanosti 24,8 %, v roce 2013 vzrostla na 26,1 % a do roku 2014 opět poklesla, ale její výše činila 24,5 %. U jiných států nepřesahovala míra nezaměstnanosti hranici 20 %. Z druhé strany byla naopak v roce 2012 nejnižší míra nezaměstnanosti v Rakousku, kdy činila 4,9 %, v roce 2013 a 2014 převzalo prvenství Německo, ve kterém v roce 2013 činila tato míra 5,2 % a v následujícím roce 5 %.

Graf č. 14: Míra nezaměstnanosti ve státech Evropské unie v letech 2012 – 2014 (v %)

Zdroj: Eurostat.eu, citace online 22. 2. 2016; vlastní zpracování, 2016

Česká republika měla v roce 2012 míru nezaměstnanosti 7 %, což byla 7. nejnižší míra nezaměstnanosti v rámci Evropské unie. V roce 2013 se Česká republika dělila se 7% mírou nezaměstnanosti s Dánskem o 5. a 6. místo a v roce 2014 byla v ČR míra nezaměstnanosti 6, 1 %, a díky tomu zaujímala 5. – 6. místo, tentokrát společně s Velkou Británií. Co se týká průměrné míry nezaměstnanosti v rámci celé Evropské unie, v roce 2012 činila 10, 5 %, v roce 2013 byla o 0, 4 % vyšší, tedy 10, 9 % a v roce 2014 se snížila na 10, 2 %.

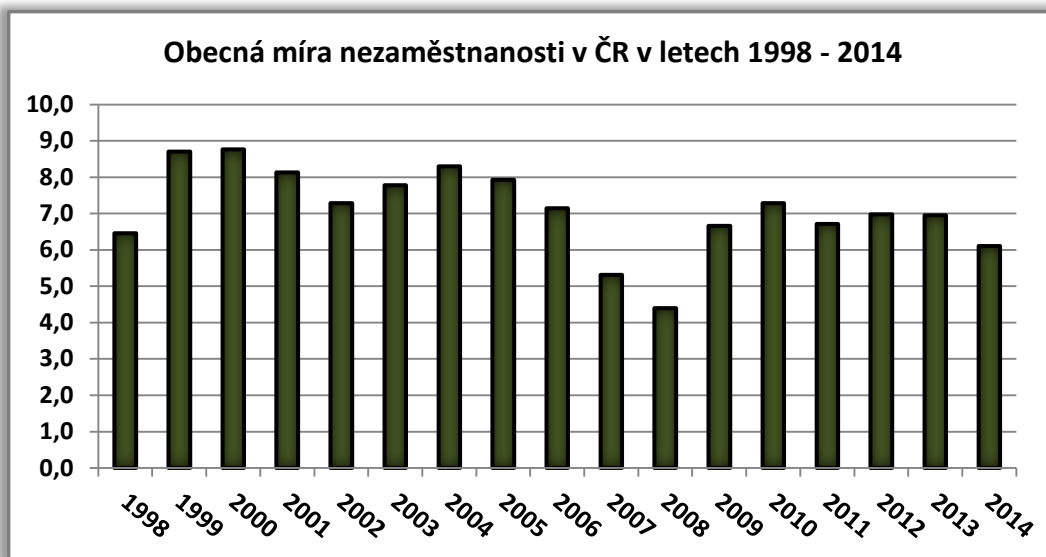
4.1.6 Vývoj zaměstnanosti a nezaměstnanosti v České republice

V této kapitole bude popsán vývoj vybraných ukazatelů z oblasti zaměstnanosti a nezaměstnanosti. Konkrétně zde bude znázorněn vývoj obecné míry nezaměstnanosti v letech 1998 – 2014, vývoj míry zaměstnanosti v letech 1998 – 2014, vývoj podílu ekonomicky aktivních a ekonomicky neaktivních na populaci ve věku 15 let a více, a nakonec vývoj podílu zaměstnaných a nezaměstnaných na ekonomicky aktivním obyvatelstvu.

➤ Vývoj obecné míry nezaměstnanosti v České republice

Prvním ukazatelem, u něhož bude znázorněn vývoj, je obecná míra nezaměstnanosti. **V příloze č. 15** jsou data, která právě tento vývoj popisují, a na jejich základě vznikl **graf č. 15**, kde je přehledně vidět, jak se tento ukazatel vyvíjel v ČR v letech 1998 – 2014. Z **grafu č. 15** je patrné, že nejvyšší míra nezaměstnanosti byla pozorována v roce 2000, kdy její výše činila 8, 8 %, a druhá nejvyšší byla sledována v roce 1999, kdy její výše dosáhla na 8, 7 %. Naopak nejnižší míra nezaměstnanosti byla v roce 2008, kdy činila 4, 4 %. V roce 2014 byla její výše 6, 1 %.

Graf č. 15: Vývoj obecné míry nezaměstnanosti v ČR v letech 1998 – 2014 (v %)

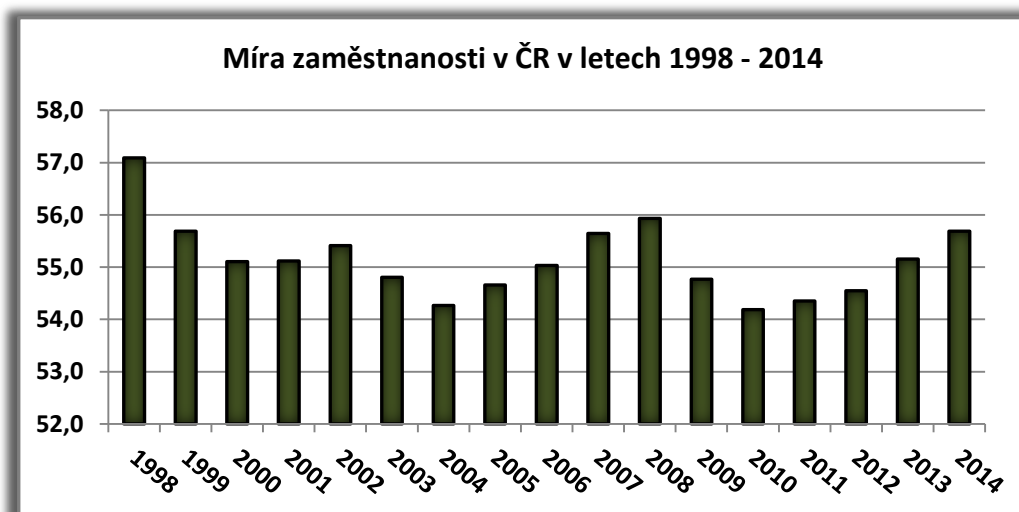

Zdroj: ČSÚ.cz, citace online 22. 2. 2016; ČSÚ.cz, citace online 23. 2. 2016; vlastní zpracování, 2016

➤ **Vývoj míry zaměstnanosti v České republice**

Dalším ukazatelem, který bude popsán z hlediska vývoje, je míra zaměstnanosti. Budou zde použita data z let 1998 – 2014. V **příloze č. 16** jsou k dispozici tato data, a na jejich základě byl vytvořen **graf č. 16**.

Graf č. 16: Vývoj míry zaměstnanosti v České republice v letech 1998 – 2014 (v %)

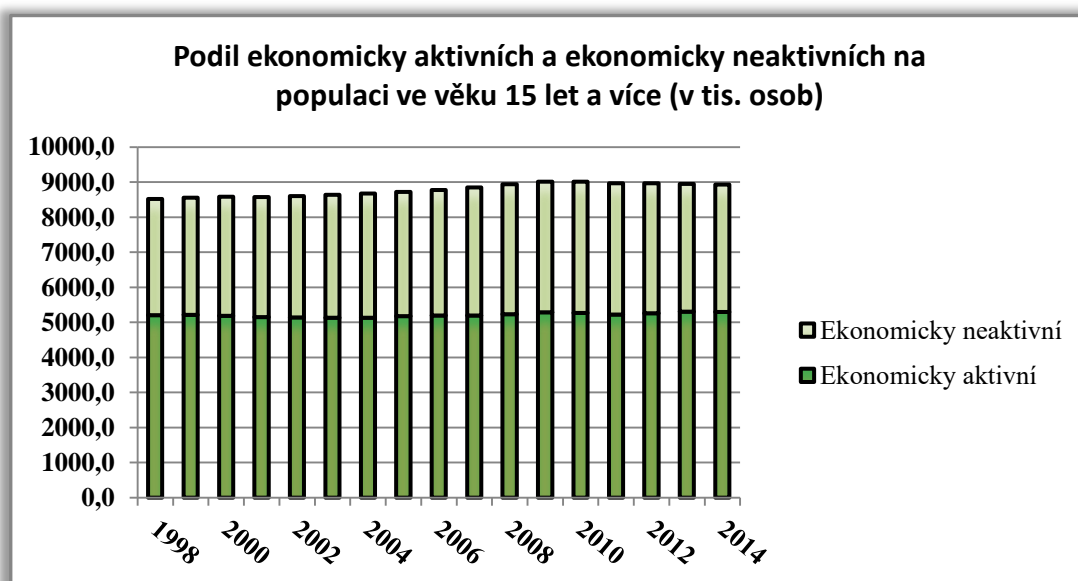
Zdroj: ČSÚ.cz, citace online 22. 2. 2016; ČSÚ.cz, citace online 23. 2. 2016; vlastní zpracování, 2016

Na **grafu č. 16** je vidět, že nejvyšší míra zaměstnanosti byla v České republice v roce 1998, kdy její výše činila 57,1 %, což značně převyšuje míry v ostatních letech. Naopak nejnižší byla míra zaměstnanosti v roce 2010 s výší 54,2 %, a poté v roce 2004 s výší 54,3 %. V roce 2014 činila 55,7 %, což byl oproti roku 2013 vzrůst o 0,5 %. Není možné, aby byla míra zaměstnanosti 100 %, jelikož není možné, aby v určitý čas pracovali všichni ekonomicky aktivní.

➤ **Vývoj podílu ekonomicky aktivních a ekonomicky neaktivních na populaci ve věku 15 let a více**

V **příloze č. 17** jsou zaznamenána data o populaci ve věku 15 let a více s rozložením na ekonomicky aktivní a ekonomicky neaktivní obyvatelstvo v letech 1998 – 2014. Na základě toho vznikl **graf č. 17**. Nejvyšší počet osob ve věku 15 let a více byl v letech 2009 – 2010, kdy přesáhl hranici 9 mil. osob. V ostatních letech byla populace pod touto hranicí. Populace ve věku 15 let a více je dělena na ekonomicky aktivní a ekonomicky neaktivní. Ekonomicky aktivních bylo nejvíce v roce 2013 a nejméně v roce 2003. Ekonomicky neaktivních bylo nejvíce v roce 2010 a nejméně v roce 1998. Je ovšem možné konstatovat, že ve všech letech jsou tyto počty velmi vyrovnané.

Graf č. 17: Vývoj podílu ekonomicky aktivních a ekonomicky neaktivních na populaci ve věku 15 let a více (v tis. osob) v letech 1998 – 2014

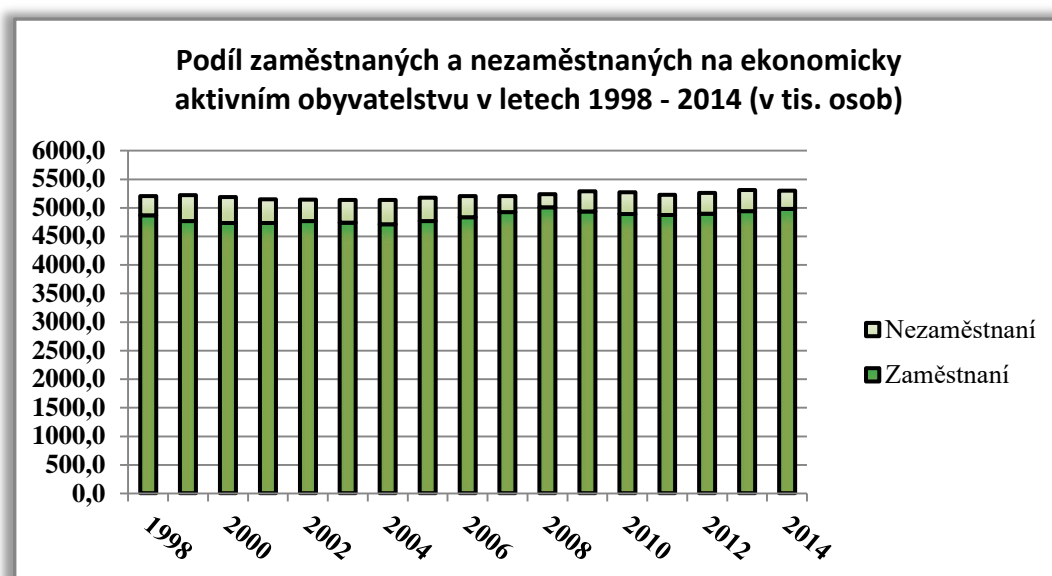

Zdroj: ČSÚ.cz, citace online 22. 2. 2016; ČSÚ.cz, citace online 23. 2. 2016; vlastní zpracování, 2016

➤ **Vývoj podílu zaměstnaných a nezaměstnaných na ekonomicky aktivním obyvatelstvu**

Ekonomicky aktivní obyvatelstvo může být dále děleno na zaměstnané a nezaměstnané, přičemž data, která popisují tyto stavy z let 1998 – 2014 jsou zobrazeny v **příloze č. 18**. Pomocí těchto dat vznikl **graf č. 18**. Nejvíce zaměstnaných bylo v roce 2008, což byl jediný rok, kdy počet zaměstnaných přesáhl 5 mil. Naopak nejnižší byl tento počet v roce 2004. Co se týče nezaměstnaných, tak největší počet byl zaznamenán v roce 2000, nejnižší počet naopak v roce 2008.

Graf č. 18 - Vývoj podílu zaměstnaných a nezaměstnaných na ekonomicky aktivním obyvatelstvu (v tis. osob) v letech 1998 – 2014

Zdroj: ČSÚ.cz, citace online 22. 2. 2016; ČSÚ.cz, citace online 23. 2. 2016; vlastní zpracování, 2016

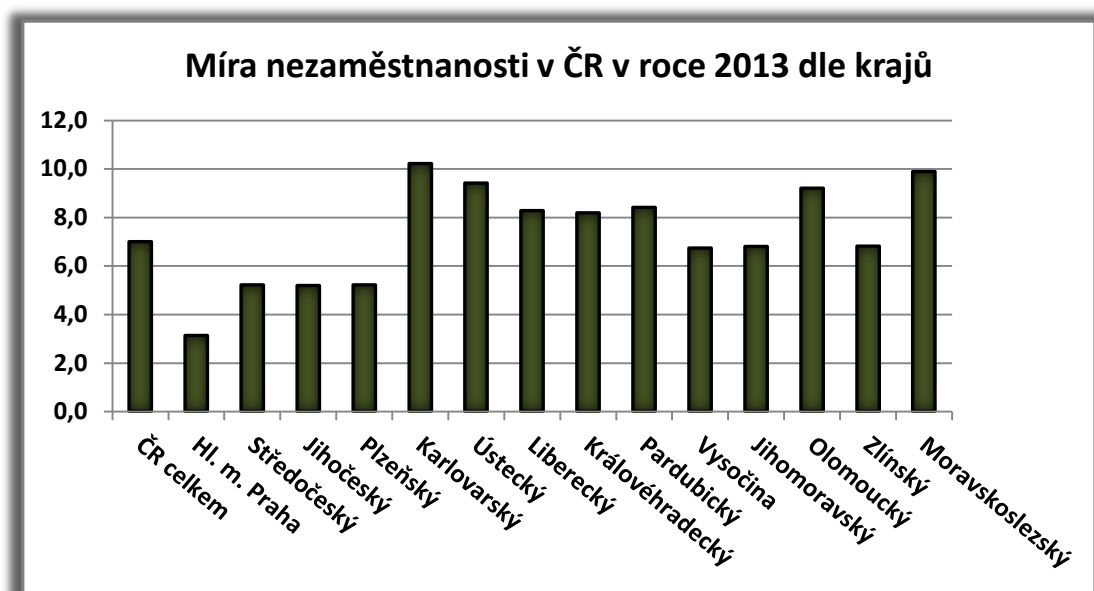
4.1.7 Zaměstnanost a nezaměstnanost v České republice v roce 2013

V předchozích kapitolách byla řešena zaměstnanost a nezaměstnanost z hlediska historického vývoje. Tato kapitola se bude na rozdíl od toho zabývat aktuální situací, a jelikož byly přímé zahraniční investice pozorovány v roce 2013, bude i zaměstnanost a nezaměstnanost posuzována dle tohoto roku.

➤ Míra nezaměstnanosti v roce 2013

Nejprve bude rozebrána míra nezaměstnanosti v České republice v roce 2013 podle krajů, přičemž data o tomto ukazateli jsou v **příloze č. 19**, a dle nich vznikl **graf č. 19**. Jak již bylo řečeno, v roce 2013 byla v České republice míra nezaměstnanosti 7 %. Co se týče jednotlivých krajů, tak nejnižší míra nezaměstnanosti v tomto roce byla jednoznačně v hlavním městě Praha, kde činila pouhých 3,1 %, poté ve Středočeském, Jihočeském a Plzeňském kraji, kde byla tato míra shodně 5,2 %. Naopak kraj s nejvyšší mírou nezaměstnanosti byl Karlovarský kraj, kde byla míra nezaměstnanosti 10,2 %. Dále to byl Moravskoslezský kraj s 9,9 % a Ústecký kraj s 9,4 %.

Graf č. 19 – Míra nezaměstnanosti v ČR v roce 2013 dle krajů (v %)

Zdroj: ČSÚ.cz, citace online 24. 2. 2016; vlastní zpracování, 2016

Co se týče toho, jak se v roce 2013 vyvíjela míra nezaměstnanosti v jednotlivých čtvrtletích, tak v 1. čtvrtletí byla míra nezaměstnanosti 7,4 %, ve druhém čtvrtletí byl zaznamenán pokles na 6,7 %, ve třetím čtvrtletí byl opět růst na 6,9 % a v posledním čtvrtletí opět poklesl na 6,7 % (ČSÚ.cz, citace online 25. 2. 2016).

➤ Míra zaměstnanosti v roce 2013

Nyní bude popsána míra zaměstnanosti v roce 2013 dle krajů, o níž jsou data v **příloze č. 20**. **Graf č. 20**, který byl vytvořen dle přílohy č. 20, ukazuje, že celková míra zaměstnanosti byla 55,2 %, přičemž nejvyšší zaměstnanost byla samozřejmě v hlavním

městě Praha, kde dosahovala výše 60,2 %, na druhém místě byl Středočeský kraj s mírou 57,6 %. Na rozdíl od toho, nejnižší míra zaměstnanosti byla naměřena v Olomouckém kraji (51,2 %), dále v Moravskoslezském kraji (52,1 %) a v Ústeckém kraji (52,2 %).

Pokud se vezme v úvahu vývoj v roce 2013, tak v 1. čtvrtletí byla míra nezaměstnanosti 54,5 %, ve druhém 55,3 %, ve třetím čtvrtletí rovněž 55,3 % a ve čtvrtém byl vzrůst na 55,4 % (ČSÚ.cz, citace online 25. 2. 2016).

Graf č. 20 - Míra zaměstnanosti v ČR v roce 2013 dle krajů (v %)

Zdroj: ČSÚ.cz, citace online 24. 2. 2016; vlastní zpracování, 2016

➤ Počet zaměstnaných osob v roce 2013 dle odvětví

Na konec byl popsán počet zaměstnaných osob v roce 2013 dle odvětví. V **příloze č. 21** jsou data o těchto počtech a graf, který vznikl na jejich základě. Dle **přílohy č. 21** je možné říci, že nejvíce osob bylo zaměstnáno ve zpracovatelském průmyslu, a to 1 285,3 tis. osob, což představuje asi 26 % z celkového počtu zaměstnaných. Poté stojí za zmínku odvětví velkoobchodu, maloobchodu a opravy motorových vozidel, kde bylo zaměstnáno 605,3 tis. osob, což je z celkového počtu zaměstnaných zhruba 12 % a poté také odvětví stavebnictví, které zaměstnávalo cca 9 % osob. Z pozorovaných odvětví bylo naopak nejméně lidí zaměstnáno v odvětví těžby a dobývání, kde bylo zaměstnáno pouze 41,1 tis. osob a činnosti v oblasti nemovitostí s 48,8 tis. osob.

4.1.8 Počet vytvořených pracovních míst pomocí investičních projektů zprostředkovaných agenturou Czechinvest v letech 1993 – 2014

V této kapitole je popsán počet pracovních míst, který byl vytvořen pomocí investičních projektů zprostředkovaných agenturou Czechinvest v letech 1993 – 2014. Data, ze kterých byl vytvořen **graf č. 21**, jsou v **příloze č. 22**. Z **grafu č. 21** je jasné zřetelné, že nejvíce pracovních míst bylo vytvořeno v roce 2006. V tomto roce vzniklo pomocí investičních projektů 34 824 pracovních míst, a poté v roce 2007, kdy bylo vytvořeno 30 598 pracovních míst. Nejméně pracovních míst se podařilo vytvořit v letech 1993 – 1999, což bylo způsobeno pravděpodobně tím, že v té době nebyly přímé zahraniční investice tolik rozšířené a teprve do České republiky začaly postupně pronikat. V roce 2014 bylo vytvořeno 16 733 nových pracovních míst.

Graf č. 21 – Počet vytvořených pracovních míst pomocí investičních projektů zprostředkovaných agenturou Czechinvest v letech 1993 – 2014

Zdroj: Czechinvest.org; citace online 22. 2. 2016; Czechinvest.org; citace online 23. 2. 2016; Czechinvest.org; citace online 24. 2. 2016; vlastní zpracování, 2016

4.2 Analytická část

V této části práce bude vytvořen jednorovnicový ekonometrický model pro Českou republiku a pro Rakousko. Oba modely se zde budou prolínat a budou ihned komparovány, a dle výsledků jednorovnicového modelu bude pro každý stát v rámci aplikace modelu provedena simulace stanoveného scénáře. Byla zvolena data z let 1997 – 2015. Rok 1997 byl zvolen z toho důvodu, že v Rakousku jsou dostupné potřebné informace až od roku 1997. Rakousko bylo zvoleno z toho důvodu, že je sousedním státem České republiky, a příliš se neliší rozlohou a počtem obyvatel. Pro vypracování této části práce byly využity znalosti a nástroje z oblasti ekonometrie a statistiky. Pro Českou republiku byl kromě průměrné hrubé měsíční mzdy dopočítán rok 2015 pomocí funkce Lintrend v MS Excel. Pro Rakousko byl u přílivu přímých zahraničních investic pomocí této funkce dopočítán rok 2014 a 2015, u ostatních byl dopočítán pouze rok 2015. Pro Rakousko nebyla data kvůli zachování lepší vypovídací hodnoty převáděna na Kč, protože vzhledem k tomu, že se kurz neustále mění, nevypovídaly by data v časových řadách o situaci, která v Rakousku přesně byla, především u průměrné hrubé měsíční mzdy by byly výsledky zkreslené. Pouze musel být přepočítán příliv přímých zahraničních investic z dolarů na euro, aby byla zachována jednotnost modelu. Pro vytvoření modelů bude využit SW Gretl a MS Excel. Cílem je zjistit, zda je počet zaměstnaných v České republice a v Rakousku ovlivněn přílivem přímých zahraničních investic a průměrnou hrubou měsíční mzdou.

4.2.1 Analýza vlivu přílivu přímých zahraničních investic a průměrné hrubé měsíční mzdy na počet zaměstnaných

Pro zjištění, do jaké míry je počet zaměstnaných v České republice a v Rakousku ovlivněn přílivem přímých zahraničních investic a průměrnou měsíční hrubou mzdou, bude v analytické části práce pro každý stát použit jednorovnicový model, jež je typický tím, že vyjadřuje vztah mezi vysvětlovanou proměnnou a jednou či více proměnnými vysvětlujícími. Zde představuje vysvětlovanou proměnnou v obou modelech počet zaměstnaných v dané zemi a vysvětlující proměnné jsou příliv přímých zahraničních investic a průměrná hrubá měsíční mzda.

➤ Ekonomický a ekonometrický model

Podkladová data, dle kterých byl vytvořen jednorovnicový model pro Českou republiku jsou k dispozici v příloze č. 23 a podkladová data pro jednorovnicový model pro Rakousko jsou v příloze č. 24. Byla použita data od roku 1997 – 2015.

○ Formulace ekonomického modelu – Česká republika a Rakousko

Počet zaměstnaných v České republice je odvíjen od přílivu přímých zahraničních investic a průměrné měsíční hrubé mzdy.

Počet zaměstnaných v Rakousku je odvíjen od přílivu přímých zahraničních investic a průměrné měsíční hrubé mzdy.

○ Teoretická východiska – Česká republika a Rakousko

Je stanoven předpoklad, že zvýšení přílivu přímých zahraničních investic povede ke zvýšení počtu zaměstnaných a zvýšení průměrné měsíční hrubé mzdy povede rovněž ke zvýšení počtu zaměstnaných.

Obecná formulace ekonomického modelu:

$$y_1 = f(x_1; x_2)$$

Obecná formulace ekonometrického modelu:

$$y_{1t} = \gamma_0 x_{0t} + \gamma_1 x_{1t} + \gamma_2 x_{2t} + u_t$$

○ Deklarace proměnných – Česká republika

y_{1t}	endogenní proměnná – počet zaměstnaných (v mil. osob)
x_{0t}	jednotkový vektor
x_{1t}	exogenní proměnná – příliv přímých zahraničních investic (v mld. Kč)
x_{2t}	exogenní proměnná – průměrná měsíční hrubá mzda (v tis. Kč/os)
u_t	náhodná složka

- **Deklarace proměnných – Rakousko**

y_{1t}	<i>endogenní proměnná</i> – počet zaměstnaných (v mil. osob)
x_{0t}	<i>jednotkový vektor</i>
x_{1t}	<i>exogenní proměnná</i> – příliv přímých zahraničních investic (v mld. Eur)
x_{2t}	<i>exogenní proměnná</i> – průměrná měsíční hrubá mzda (v tis. Eur/os)
u_t	<i>náhodná složka</i>

- **Multikolinearita**

Multikolinearita říká, jestli ve zvoleném modelu existuje závislost mezi dvěma nebo více vysvětlujícími proměnnými. Je možné rozlišit multikolinearitu perfektní a multikolinearitu vysokou. Perfektní multikolinearita znamená, že mezi dvěma nebo více vysvětlujícími proměnnými je deterministická závislost, tedy že párový korelační koeficient se rovná 1. Pokud se tento typ multikolinearity v modelu vyskytuje, není možné tento model odhadnout (Čechura, 2013).

Na druhé straně existuje již zmiňovaná vysoká multikolinearita, která je nežádoucí, a vyskytuje se za podmínky, že vysvětlující proměnné mají nízkou variabilitu. Pokud se v modelu vyskytuje vysoká multikolinearita, není možné učinit přesný odhad parametru proměnných vysvětlujících, jež multikolinearitu způsobují (Čechura, 2013).

Vysoká multikolinearita může být objevena pomocí korelační matice. Za vysokou multikolinearitu se považuje to, když některý párový korelační koeficient má hodnotu 0, 8 a více. Lze ji odstranit pomocí tzv. dummy proměnných, transformací podkladových dat pomocí postupných diferencí či relativně, nebo odstraněním proměnné, která ji způsobuje (Čechura, 2013).

Tabulka č. 6: Stanovení multikolinearity pomocí korelační matice (Česká republika)

	y_{1t}	x_{1t}	x_{2t}
y_{1t}	1		
x_{1t}	-0,4956	1	
x_{2t}	0,603632	-0,31382	1

Zdroj: vlastní zpracování, 2016

V **tabulce č. 6** je vidět, že v modelu pro Českou republiku není přítomna lineární závislost mezi žádnými vysvětlujícími proměnnými, což znamená, že se zde nevyskytuje vysoká multikolinearita.

Tabulka č. 7: Stanovení multikolinearity pomocí korelační matice (Rakousko)

	y_{1t}	x_{1t}	x_{2t}
y_{1t}	1		
x_{1t}	0,314996	1	
x_{2t}	0,978858	0,325634	1

Zdroj: vlastní zpracování, 2016

V **tabulce č. 7** je vidět, že na rozdíl od modelu zabývající se Českou republikou, byla u modelu na Rakousko zjištěna přítomnost multikolinearity, což znamená, že mezi vysvětlujícími proměnnými je přítomna lineární závislost. Jedná se velmi silnou závislost, avšak tato závislost není funkční. V tomto případě byla objevena lineární závislost mezi závislou proměnnou a průměrnou hrubou měsíční mzdou (x_{2t}). Hodnota párového korelačního koeficientu je 0,978858. Je nutné multikolinearitu odstranit, v tomto případě se tak stane za pomoci transformace podkladových dat pomocí postupných diferencí.

Tabulka č. 8: Nová korelační matice (Rakousko)

	y_{1t}	x_{1t}	x_{2t}
y_{1t}	1		
x_{1t}	0,272472	1	
x_{2t}	0,123937	0,529239	1

Zdroj: vlastní zpracování, 2016

Tabulka č. 8 ukazuje, že po změně podkladových dat pomocí postupných diferencí byla odstraněna multikolinearita. Nová podkladová data jsou k dispozici v **příloze č. 25**. Nyní jsou již oba modely připraveny na odhad modelu pomocí BMNČ.

➤ **Odhad modelu pomocí běžné metody nejmenších čtverců (BMNČ)**

Běžná metoda nejmenších čtverců je používána k odhadu parametrů modelu. Jejím základem je minimalizace součtu čtverců reziduí, což znamená, že parametry lineárního

regresního modelu, které jsou odhadnuty, by měly být nejlepší, konzistentní a nestranné. To nastane za splnění podmínek lineárního regresního modelu (Čechura, 2013).

Podkladové matice k výpočtu BMNČ (Česká republika):

$y =$	y_t 4,9365 4,8657 4,7641 4,7316 4,7277 4,7649 4,7332 4,7066 4,7640 4,8281 4,9220 5,0025 4,9343 4,8852 4,8724 4,8901 4,9371 4,9743 4,9404	$X =$	x_{0t} x_{1t} x_{2t} 1 41,251 10,691 1 119,969 11,693 1 218,812 12,658 1 192,421 13,219 1 214,585 14,378 1 277,69 15,524 1 59,316 16,430 1 127,844 17,466 1 279,182 18,344 1 123,431 19,546 1 211,944 20,957 1 110,130 22,691 1 55,794 23,488 1 117,275 23,951 1 41,011 24,319 1 156,309 25,109 1 71,918 25,128 1 122,645 25,686 1 103,024 26,467
-------	---	-------	--

Podkladové matice k výpočtu BMNČ (Rakousko):

$y =$	y_t 3,6550 3,6922 3,7105 3,7461 3,7124 3,7934 3,6765 3,7474 3,8260 3,9236 3,9941 3,9822 4,0167 4,0524 4,0845 4,1047 4,1127 4,1507	$X =$	x_{0t} x_{1t} x_{2t} 1 3,7684284 0,038333 1 2,7423898 0,037833 1 9,0257232 0,044833 1 6,3955458 0,015500 1 0,1316106 0,032000 1 4,9211136 0,029417 1 2,3548743 0,027333 1 9,1030988 0,050333 1 6,0139008 0,066333 1 21,3407991 0,079833 1 4,9174480 0,066417 1 6,4904704 0,023500 1 0,6253156 0,014833 1 8,2016276 0,025167 1 2,9892485 0,058833 1 8,0436979 0,036417 1 9,0808604 0,041250 1 10,4877884 0,043997
-------	---	-------	--

Mezi podmínky LRM patří specifikační předpoklady, homoskedasticita, nesmí být přítomna autokorelace reziduí, průměr náhodné složky musí být nulový, nesmí existovat perfektní multikolinearita, a také náhodná složky musí mít normální rozdělení. Odhad parametrů se provede dle následujícího vzorce (Čechura, 2013):

Obecný vzorec: $\gamma = (X^T X)^{-1} X^T y$

Běžná metoda nejmenších čtverců může být vypočítána pomocí tohoto vzorce, nebo je možné k výpočtu použít SW Gretl, který byl v tomto případě použit.

○ **Výstupy odhadu modelu ze SW Gretl**

Tabulka č. 9 obsahuje základní výstupy ze SW Gretl pro Českou republiku, a je zde vidět, že kromě konstanty, která představuje jednotkový vektor, je statisticky významný i příliv přímých zahraničních investic i průměrná hrubá měsíční mzda.

Tabulka č. 9: Výstupy ze SW Gretl pro Českou republiku (1. část)

	koeficient	směr. chyba	t-podíl	p-hodnota	
const	4,73855	0,0859185	55,15	1,11e-019	***
X _{1t}	-0,000434279	0,000245497	-1,769	0,0960	*
X _{2t}	0,00896456	0,00346251	2,589	0,0198	**

Zdroj: vlastní zpracování, 2016; převzato ze SW Gretl

Tabulka č. 10 obsahuje základní výstupy ze SW Gretl pro Rakousko, a je zde vidět, že na rozdíl od České republiky, kromě konstanty není žádná proměnná statisticky významná. Vzhledem k tomu, že pro Českou republiku i pro Rakousko musí být odhadován stejný model, což znamená, že musí být analyzovány stejné proměnné, je přípustné, aby se testoval i takovýto model. Bylo předem dáno, že se bude zkoumat, zda je počet zaměstnaných ovlivňován přílivem přímých zahraničních investic a průměrnou hrubou měsíční mzdou, a není možné měnit sekundární data, která vypovídají o skutečné situaci.

Navíc v odborném článku autor Soukup uvádí, že důležitost statistické významnosti je mýtem, a říká, že i statisticky nevýznamné výsledky jsou důležité, a tudíž by se jimi mělo zabývat. Autor uvádí, že statistická významnost je odvozena od velikosti výběrového souboru a ceteris paribus, a platí, že ve větších souborech je zpravidla zjištěn pravděpodobněji výsledek, který je statisticky významný, na rozdíl od souboru menšího (Socioweb.cz, citace online 17. 3. 2016).

Tabulka č. 10: Výstupy ze SW Gretl pro Rakousko (1. část)

	koeficient	směr. chyba	t-podíl	p-hodnota	
const	3,83102	0,107023	35,80	6,08e-016	***
X _{1t}	0,0104827	0,0106773	0,9818	0,3418	
X _{2t}	-0,273009	0,0106773	-0,09617	0,9247	

Zdroj: vlastní zpracování, 2016; převzato ze SW Gretl

V **tabulce č. 11** jsou další výstupy ze SW Gretl pro Českou republiku a Rakousko, ze kterých se bude vycházet v jiných částech práce. Jsou zde uvedeny hodnoty jak pro Českou republiku, tak i pro Rakousko.

Tabulka č. 11: Výstupy ze SW Gretl (2. část) – Česká republika a Rakousko

	Česká republika	Rakousko
Střední hodnota závisle proměnné	4,851617	3,887839
Sm. odchylka závisle proměnné	0,095296	0,175309
Součet čtverců reziduí	0,086905	0,483378
Sm. chyba regrese	0,073699	0,179514
Koeficient determinace	0,468352	0,074811
Adjustovaný koeficient determinace	0,401896	-0,048547
F (2, 16); F (2, 15)	7,047552	0,606456
p-hodnota (F)	0,006383	0,558119
Rho (koeficient autokorelace)	0,454015	0,875569
Durbin-Watsonova statistika	0,926122	0,238293

Zdroj: vlastní zpracování, 2016; převzato ze SW Gretl

Pomocí systému SW Gretl bylo zjištěno, jaké jsou hodnoty parametrů obou modelů.

Pro **Českou republiku** byly odhadnuty následující parametry:

$$\gamma = \begin{matrix} \gamma_0 \\ \gamma_1 \\ \gamma_2 \end{matrix} \begin{vmatrix} 4,73855 \\ -0,000434279 \\ 0,00896456 \end{vmatrix}$$

Na základě těchto výsledků je možné zapsat finální podobu ekonometrického modelu, která je následující:

$$y_t = 4,73855x_{0t} - 0,000434279x_{1t} + 0,00896456x_{2t} + u_t$$

Pro **Rakousko** byly odhadnuty následující parametry:

$$\gamma = \begin{array}{l|l} \gamma_0 & 3,83102 \\ \gamma_1 & 0,0104827 \\ \gamma_2 & -0,273009 \end{array}$$

Na základě těchto výsledků je možné zapsat finální podobu ekonometrického modelu, která je následující:

$$y_t = 3,83102x_{0t} + 0,0104827x_{1t} - 0,273009x_{2t} + u_t$$

Dle odhadnutých parametrů obou modelů je možné říci, že v České republice nemá příliv přímých zahraničních investic vliv na počet pracovních míst, na druhou stranu ale na něj působí průměrná hrubá měsíční mzda. V Rakousku je to přesně naopak, tedy příliv přímých zahraničních investic působí na počet pracovních míst, avšak průměrná hrubá měsíční mzda na něj vliv nemá. Zde byl zjištěn zásadní rozdíl mezi Českou republikou a Rakouskem.

Každý lineární regresní model musí být verifikován. To se provádí ve 4 krocích, kterými jsou ekonomická verifikace, statistická verifikace, ekonometrická verifikace a matematická verifikace.

➤ **Ekonomická verifikace modelu**

Během této verifikace je posuzován směr a intenzita, jakými působí vysvětlující proměnné na vysvětlovanou proměnnou. Je zde ověřována správnost znamének dle stanovených předpokladů a také velikost hodnot parametrů, které byly odhadnuty (Čechura, 2013).

○ **Česká republika**

$\gamma_0 = 4,73855$ → Pokud budou všechny ostatní proměnné nulové, počet pracujících bude 4,73855 mil. osob, ceteris paribus.

$\gamma_1 = -0,000434279$ → Pokud se příliv přímých zahraničních investic zvýší o jednotku, počet pracujících klesne o 0,000434279 mil. osob, ceteris paribus (**průběh neočekávaný**).

$\gamma_2 = 0,00896456$ → Pokud se průměrná měsíční hrubá mzda zvýší o jednotku, počet pracujících se zvýší o 0,00896456 mil. osob, ceteris paribus (**průběh očekávaný**).

- **Rakousko**

$\gamma_0 = 3,83102$ → Pokud budou všechny ostatní proměnné nulové, počet pracujících bude 3,83102 mil. osob, ceteris paribus.

$\gamma_1 = 0,0104827$ → Pokud se příliv přímých zahraničních investic zvýší o jednotku, počet pracujících vzroste o 0,0104827 mil. osob, ceteris paribus (**průběh očekávaný**).

$\gamma_2 = -0,273009$ → Pokud se průměrná měsíční hrubá mzda zvýší o jednotku, počet pracujících se sníží o 0,273009 mil. osob, ceteris paribus (**průběh neočekávaný**).

Z těchto výsledků je patrné, že v modelu České republiky je v souladu s předpokladem pouze průměrná měsíční hrubá mzda, ovšem u přílivu přímých zahraničních investic nebyl předpoklad naplněn. Naopak z výsledků modelu pro Rakousko je vidět, že v souladu s předpokladem je naopak příliv přímých zahraničních investic a naopak u průměrné hrubé měsíční mzdy nebyl předpoklad naplněn.

Je možné se domnívat, že v České republice má průměrná hrubá měsíční mzda na počet zaměstnaných vliv, jelikož při vyšší mzdě se lidem vyplatí pracovat místo pobírání podpor v nezaměstnanosti, na druhou stranu v Rakousku může být situace odlišná, a lidé nebudou v rozhodování o tom, zda být zaměstnaný či ne ovlivněny výší mzdy, jelikož je pravděpodobné, že podpory v nezaměstnanosti v Rakousku jsou atraktivní, a tudíž lidé nejsou motivováni k práci tolik jako v České republice. Navíc mzdy v Rakousku a v České republice jsou svou výší naprosto rozdílné.

- **Statistická verifikace modelu**

Statistická verifikace je používána k tomu, aby byla posouzena statistická významnost odhadnutých parametrů, to jak jednotlivých rovnic, tak i celého modelu (Čechura, 2013).

- **Shoda modelu s daty**

Pro to, aby mohla být zjištěna shoda modelu s daty, je třeba dle vzorce vypočítat koeficient vícenásobné determinace (R^2):

$$R^2 = 1 - \frac{s_u^2}{s_y^2}$$

Pro dosazení do vzorce je nutné zjistit celkový a reziduální rozptyl:

$$S_u^2 = \frac{(y_t - \hat{y}_t)^2}{n} \quad S_y^2 = \frac{(y_t - \bar{y}_t)^2}{n}$$

Dle SW Gretl bylo vypočítáno, že pro model zabývající se Českou republikou, je koeficient determinace R^2 0,468352, což znamená, že změny závisle proměnné jsou ze 46,84 % vysvětleny změnami nezávisle proměnných, neboli je možné říci, že daná funkce vystihuje ze 46,84 % zkoumaný vztah. Pro Rakousko bylo vypočteno, že koeficient determinace R^2 je 0,074811, což znamená, že změny závisle proměnné jsou pouze ze 7,48 % vysvětleny změnami nezávisle proměnných. To bude pravděpodobně způsobeno úpravou podkladových dat, kdy byla pomocí postupných diferencí odstraněna multikolinearita.

○ **Statistická významnost parametrů modelu**

Statistická významnost je testována pomocí t-testu, kdy se porovnává vypočítaná t-hodnota a hodnota t-testu tabulková na hladině významnosti, která je zvolena. Pro každý stupeň volnosti je určena jiná hodnota (Čechura, 2013).

Pokud: $t\text{-hodnota} > t_\alpha \rightarrow$ zamítnutí H_0 o statistické nevýznamnosti parametrů

Pomocí SW Gretl byly zjištěny t-hodnoty. V **tabulce č. 12** je zkoumána statistická významnost parametrů modelu pro Českou republiku.

Tabulka č. 12: Statistická významnost parametrů modelu – Česká republika

	γ_0	γ_1	γ_2
t-hodnota	55,15	-1,769	2,589
$t_{0,1}$	1,7459	1,7459	1,7459
Významnost	V	V	V
$t_{0,05}$	2,1199	2,1199	2,1199
Významnost	V	N	V

Zdroj: vlastní zpracování, 2016; převzato ze SW Gretl

Pomocí SW Gretl byly zjištěny rovněž t-hodnoty pro model Rakouska, a v **tabulce č. 13** je zkoumána statistická významnost parametrů tohoto modelu.

Tabulka č. 13: Statistická významnost parametrů modelu - Rakousko

	γ_0	γ_1	γ_2
t-hodnota	35,80	0,9818	-0,09617
$t_{0,1}$	1,7530	1,7530	1,7530
Významnost	V	N	N

Zdroj: vlastní zpracování, 2016; převzato ze SW Gretl

Výsledek t-testu pro Českou republiku prokázal, že proměnné γ_0 , γ_1 a γ_2 jsou statisticky významné na hladině významnosti $t_{0,1}$ při 16 stupních volnosti, γ_0 a γ_2 jsou statisticky významné rovněž na hladině významnosti $t_{0,05}$ při 16 stupních volnosti. Naopak výsledek t-testu pro Rakousko potvrdil již řešenou situaci v předchozím textu, že kromě konstanty není na hladině významnosti $t_{0,1}$ při 15 stupních volnosti žádný parametr statisticky významný.

➤ **Ekonometrická verifikace**

Ekonometrická verifikace pomáhá ověřit podmínky, které jsou nutné pro aplikování konkrétních metod, technik a testů (Čechura, 2013).

○ **Testování autokorelace reziduí**

Testování autokorelace reziduí se dělá prostřednictvím tzv. Durbin-Watsonova testu neboli DW testu.

Tabulka č. 14: Možné výsledky DW testu

0 - dL	Pozitivní autokorelace
dL - dU	Neprůkazný test
dU - 2	Nekorelovanost
2 - 4-dU	Nekorelovanost
4-dU - 4-dL	Neprůkazný test
4-dL - 4	Negativní autokorelace

Zdroj: Cipra, 2014; vlastní zpracování, 2016

Dle výsledků DW testu je patrné, že se v obou modelech se vyskytuje pozitivní autokorelace, což může být způsobeno například tzv. kváziautokorelací, která vzniká použitím upravených dat nebo chybně aproximovaným modelem, nebo když se v modelu použijí časově zpožděné proměnné. V tomto případě pro Českou republiku nebyla použita ani jedna výše uvedená možnost (Eistat.cz, citace online 27. 2. 2016).

Tabulka č. 15: Výpočet autokorelace reziduí (DW test) – Česká republika a Rakousko

Proměnná	Česká republika	Rakousko
DW	0,926122	0,238293
dL	1,0743	1,0461
dU	1,5355	1,5353
4 - dU	2,4645	2,4647
4 - dL	2,9257	2,9539

Zdroj: vlastní zpracování, 2016; převzato ze SW Gretl

○ **Test normality reziduí**

Test normality reziduí se dělá z toho důvodu, aby se ověřilo, zda má model normální rozdělení, což je jeden z předpokladů lineárního regresního modelu. V **příloze č. 26** je k dispozici graf normality reziduí pro Českou republiku.

Testovací statistika: chí-kvadrát = 0,413; p-hodnota = 0,8136

Nulová hypotéza H_0 : rezidua mají normální rozdělení, což znamená, že mají nulovou střední hodnotu a konstantní rozptyl.

p-hodnota vypočtená = 0,8136 > 0,05 → H_0 nelze zamítnout → normalita reziduí

Dle výsledků testu normality reziduí je patrné, že tento model patří mezi modely, jež splňují normalitu reziduí, a to s použitím hladiny významnosti 0,05.

V **příloze č. 27** je k dispozici graf normality reziduí pro Rakousko.

Testovací statistika: chí-kvadrát = 9,465; p-hodnota = 0,00881

Nulová hypotéza H_0 : rezidua mají normální rozdělení, což znamená, že mají nulovou střední hodnotu a konstantní rozptyl.

p-hodnota vypočtená = 0,00881 < 0,05 → zamítnutí H_0 → není zde normalita reziduí

Dle výsledků testu normality reziduí je patrné, že tento model nepatří mezi modely, které splňují normalitu reziduí, a to s použitím hladiny významnosti 0,05.

- **Whiteův test heteroskedasticity**

Pro testování heteroskedasticity se používá tzv. Whiteův test. Heteroskedasticita vzniká tehdy, mají-li jednotlivé náhodné poruchy odlišné rozptyly (Eistat.cz, citace online 28. 2. 2016).

Nulová hypotéza H_0 : není zde heteroskedasticita

Česká republika

P-hodnota = 0,032202 < $\alpha_{0,05}$ → zamítnutí H_0 → potvrzení heteroskedasticity

Z výsledků testu heteroskedasticity je patrné, že odhadnutý model jeví známky její přítomnosti na hladině významnosti $\alpha_{0,05}$. Při použití hladiny významnosti $\alpha_{0,01}$ a na hladině $\alpha_{0,005}$ by nebyla H_0 zamítnuta, a byla by potvrzena homoskedasticita.

Rakousko

P-hodnota = 0,515200 > $\alpha_{0,05}$ → H_0 nelze zamítnout → potvrzení homoskedasticity

Z výsledků testu heteroskedasticity je patrné, že odhadnutý model nejeví známky její přítomnosti na hladině významnosti $\alpha_{0,05}$, stejně tak na hladině významnosti $\alpha_{0,1}$, $\alpha_{0,025}$, $\alpha_{0,01}$ i $\alpha_{0,005}$.

➤ Aplikace modelu

Aplikace modelu je využívána především k tomu, aby bylo zjištěno, zda je odhadnutý model využitelný v praktickém světě nebo není (Čechura, 2013).

- **Elasticity modelu**

Pro aplikaci modelu se využívají elasticity neboli koeficienty pružnosti. Rozlišují se různé druhy elasticit podle toho, jaká vysvětlující proměnná je zkoumána. Je možné rozlišovat elasticitu příjmovou, cenovou a křížovou (Čechura, 2013).

V rámci tohoto modelu bude použita elasticita křížová a elasticita příjmová. Zde jsou uvedeny konkrétní vzorce, které budou použity:

$$K.E_{2015} = \frac{dy}{dx_{1t}} \times \frac{x_{1t}}{\hat{y}} \quad P\check{y}.E_{2015} = \frac{dy}{dx_{2t}} \times \frac{x_{2t}}{\hat{y}}$$

Tabulka č. 16: Výpočet pružností (Česká republika)

	x_{1t}	x_{2t}
dy/dx_i	-0,00043428	0,00896456
x_i	103,024	26,467
\hat{y}	4,93107385	4,93107385
$E_{(2015)}$	-0,00907331 %	0,04812647 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2016

Interpretace výsledků

- Křížová elasticita = -0,00907331 %

Pokud příliv přímým zahraničních investic vzroste o 1%, poté počet zaměstnaných klesne o 0,00907331 %, ceteris paribus.

- Příjmová elasticita = 0,04812647 %

Pokud průměrná hrubá měsíční mzda vrostе o 1%, poté se počet zaměstnaných zvýší o 0,04812647 %, ceteris paribus.

Dle jednorovnicového modelu bylo zjištěno, že příliv přímých zahraničních investic do České republiky nemá přímý vliv na počet zaměstnaných, dokonce bylo zjištěno, že pokud se příliv přímých zahraničních investic zvýší, počet zaměstnaných mírně poklesne. Samozřejmě na počet zaměstnaných působí mnoho jiných faktorů, ale v tomto případě byl zkoumán pouze vliv přílivu přímých zahraničních investic a vliv průměrné hrubé měsíční mzdy. U té bylo prokázáno, že pokud se zvýší, zvýší se i počet zaměstnaných.

Tabulka č. 17: Výpočet pružností (Rakousko)

	x_{1t}	x_{2t}
dy/dx_i	0,0104827	-0,273009
x_i	10,487788	0,043997
\hat{y}	3,928948762	3,928948762
$E_{(2015)}$	0,02798213 %	-0,003057199 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2016

- Křížová elasticita = 0,02798213 %

Pokud příliv přímým zahraničních investic vzroste o 1%, poté počet zaměstnaných vzroste o 0,02798213 %, ceteris paribus.

- Příjmová elasticita = -0,003057199 %

Pokud průměrná hrubá měsíční mzda vroste o 1%, poté se počet zaměstnaných sníží o 0,003057199 %, ceteris paribus.

Dle jednorovnicového modelu bylo zjištěno, že příliv přímých zahraničních investic do Rakouska má vliv na počet zaměstnaných. Bylo zjištěno, že pokud se příliv přímých zahraničních investic zvýší, počet zaměstnaných se rovněž zvýší. Samozřejmě na počet zaměstnaných působí mnoho jiných faktorů, ale v tomto případě byl zkoumán pouze vliv přílivu přímých zahraničních investic a vliv průměrné hrubé měsíční mzdy. U té bylo prokázáno, že pokud se zvýší, sníží se počet zaměstnaných. Zde je opak oproti České republice.

○ Simulace možného scénáře

Česká republika

Pro simulaci byl zvolen scénář: Jak se musí změnit průměrná hrubá měsíční mzda (x_{2t}), ceteris paribus, aby se v roce 2015 zvýšil počet pracujících (y_{1t}) na 5 mil. osob?

Rakousko

Pro simulaci byl zvolen scénář: Jak se musí změnit příliv přímých zahraničních investic (x_{1t}), ceteris paribus, aby se v roce 2015 zvýšil počet pracujících (y_{1t}) na 4,155 mil. osob?

$$\Delta y = y_t^* - \hat{y}_t$$

$$E_i * \% \Delta x = \% \Delta y$$

Tabulka č. 18: Výpočet simulace

	Česká republika	Rakousko
y_t^*	5 mil. osob	4, 155 mil. osob
x_{2t}	26,467 tis. Kč/os	-
x_{1t}	-	10, 4877 mld. Eur
\hat{y}_t	4, 93107385 mil. osob	3, 928948762 mld. Eur
E_i	0, 04812647269 %	0,02798212604 %
Δy	0, 06892615 mil. osob	0, 226051238 mil. osob
$\% \Delta y$	1, 3978 %	5, 7535 %
$\% \Delta x$	29, 0443 %	205,6126 %
Δx	7, 68712 tis. Kč	21,5640 mld. Eur

Zdroj: vlastní zpracování, 2016

Dle vytvořené simulace bylo zjištěno, že aby došlo ke zvýšení počtu zaměstnaných v České republice na 5 mil. osob, musel by se změnit příjem o 7, 68712 tis. Kč, tedy vzrůst z 26, 467 tis. Kč na 34,15412 tis. Kč. Dle druhé vytvořené simulace bylo zjištěno, že aby došlo ke zvýšení počtu zaměstnaných v Rakousku na 4, 155 mil. osob, musel by se změnit příliv přímých zahraničních investic o 21,564 mld. Eur, tedy na 32, 0517 mld. Eur, což je opravdu obrovská změna. I u České republiky by muselo dojít k velkému navýšení průměrné hrubé měsíční mzdy, aby došlo ke zvýšení počtu zaměstnaných na 5 mil. osob.

Je patrné, že ani jeden z modelů nesplňuje předpoklady pro to, aby byly výsledky považovány za nejlepší, nestranné a konzistentní. Cílem této práce nebylo vytvořit takový model, který by tyto předpoklady splňoval, avšak bylo cílem zjistit, zda přímé zahraniční investice a průměrná hrubá měsíční mzda ovlivňují počet zaměstnaných v České republice a v Rakousku, navíc byla použita sekundární data, která vypovídají o skutečném stavu, tudíž není možné tato data měnit.

5 Zhodnocení a doporučení

V analytické části práce byly zpracovány dva jednorovnicové ekonometrické modely, přičemž první z nich zjišťoval, zda je počet zaměstnaných v České republice ovlivňován příjmem přímých zahraničních investic do České republiky a průměrnou hrubou měsíční mzdou, a druhý model, zda je počet zaměstnaných v Rakousku ovlivňován příjmem zahraničních investic do Rakouska a průměrnou hrubou měsíční mzdou.

Na základě modelu zabývají se Českou republikou, bylo zjištěno, že přímé zahraniční investice nemají přímý vliv na počet zaměstnaných v České republice. To bylo zjištěno pomocí výpočtu parametru pro danou exogenní proměnnou, jehož hodnota byla záporná. To vypovídá o tom, že pokud se bude zvyšovat příliv přímých zahraničních investic, neznamená to, že dojde ke zvýšení pracovních míst.

To vyvrací mnohé názory, které říkají, že díky přímým zahraničním investicím dochází ke snižování nezaměstnanosti. Je zjevné, že díky přímým zahraničním investicím vznikají nová pracovní místa, pro což je důkazem evidence agentury Czechinvest, která se zabývá podporou přímých zahraničních investic. Ta dokládá, že díky přímým zahraničním investicím jsou vytvořena nová pracovní místa, ovšem neznamená to, že díky tomu bude větší počet zaměstnaných a tím pádem vyšší míra zaměstnanosti. Důvodem je, že nová pracovní místa vzniknou, ovšem nejsou obsazena lidmi, kteří jsou nezaměstnaní, ale dochází k přechodu již pracujících lidí na nově vzniklá místa. Tím pádem nemůže klesat nezaměstnanost, pouze dochází k přesunu pracovní síly.

Je tedy možné říci, že přímé zahraniční investice nemají vliv na zvyšování počtu zaměstnaných, ale na druhou stranu má jejich příliv smysl. Díky nim jsou dováženy nové moderní technologie, což je považováno za obrovskou výhodu i pro oblast trhu práce. Díky tomu dochází ke vzniku více kvalifikovaných míst, díky čemuž mohou získat uplatnění na trhu práce absolventi vysokých škol a pracovat v rámci své kvalifikace, na druhou stranu kvůli dovozu moderních technologií dochází k tomu, že mnoho lidí přichází o své pracovní místo, jelikož velký počet činností, které vykonávali lidé, mohou vykonávat nově dovezené technologie, nebo není potřeba tak velkého počtu zaměstnanců. Tudíž místo manuálně pracujících lidí je potřeba spíše lidí, kteří budou tyto technologie ovládat, kontrolovat, vyvíjet a podobně.

Na druhou stranu může být počet pracujících zvyšován pomocí jiných proměnných. Na základě jednorovnicového modelu pro Českou republiku bylo zjištěno, že počet zaměstnaných je ovlivňován průměrnou hrubou měsíční mzdou. Tudíž je možné říci, že za podmínky, že dojde ke zvýšení průměrné hrubé měsíční mzdy, dojde ke zvýšení počtu pracujících. Je to způsobeno tím, že díky vyšší průměrné hrubé měsíční mzdě jsou lidé motivováni k tomu, aby pracovali, místo toho, aby byly nezaměstnaní. Nevyplatí se jim pobírat podpory v nezaměstnanosti, a je pro ně výhodnější za vyšší mzdu pracovat. Díky tomu dochází ke snižování dobrovolné nezaměstnanosti a tím pádem ke snižování míry nezaměstnanosti. Dle vytvořené simulace v analytické části práce bylo zjištěno, že aby došlo ke zvýšení počtu zaměstnaných na 5 mil. osob, musel by se změnit příjem o 7, 68712 tis. Kč, tedy vzrůst z 26, 467 tis. Kč na 34, 15412 tis. Kč.

Pokud se shrnou výše uvedené poznatky, je možné konstatovat, že nemá smysl podporovat a vyžadovat příliv přímých zahraničních investic na území České republiky z důvodu zvyšování zaměstnanosti, respektive snižování nezaměstnanosti. Bylo prokázáno, že nemají vliv na počet pracujících. Ovšem nelze říci, že by přímé zahraniční investice měly pouze negativní vliv, pouze by nemělo být motivem pro jejich příliv zvyšování zaměstnanosti, ale spíše jiné motivy, jako například dovoz moderních technologií. Přímé zahraniční investice z velké pravděpodobnosti působí kladně v jiných oblastech, ovšem to nebylo cílem této diplomové práce. Tudíž doporučením je, že by přímé zahraniční investice neměly být vyžadovány s cílem zvýšit zaměstnanost.

Co se týče zvýšení počtu zaměstnaných pomocí průměrné hrubé měsíční mzdy, je možné dle výsledku z analytické části práce doporučit, že aby došlo ke zvýšení počtu zaměstnaných na 5 milionů osob, musela by být průměrná hrubá měsíční mzda zvýšena na 34,15412 tis. Kč. To platí za podmínek stanovených v této práci s tím, že zde nebudou působit jiné faktory.

6 Závěr

Přímé zahraniční investice jsou v dnešním globalizovaném světě velmi oblíbené, rovněž tak v České republice. V České republice má na starost sledování přímých zahraničních investic Česká národní banka. Ta uvádí údaje o přímých zahraničních investicích od roku 1993, přičemž až od roku 1998 se přímé zahraniční investice začaly pozorovat dle rozdělení na základní kapitál, reinvestovaný zisk a ostatní kapitál.

Dle teoretických východisek bylo zjištěno, že zahraniční investice vyvolávají mnoho odlišných názorů, někteří jsou jejich zastánci a jiní naopak odpůrci. Pro tuto práci bylo stěžejní, jak působí přímé zahraniční investice na trh práce, respektive na zaměstnanost. Jako pozitivum přímých zahraničních investic bývá velmi často uváděno snižování nezaměstnanosti země, vznik nových pracovních míst, dále díky vyšším nárokům na pracovní sílu bývá uváděno zvyšování kvalifikace pracovních sil a rovněž zvyšující se manažerské schopnosti. Na druhou stranu kritici tvrdí, že díky nově vytvořeným pracovním místům nedochází ke snížení nezaměstnanosti, rovněž je důsledkem přílivu přímých zahraničních investic růst mezd, což ohrožuje firmy v tuzemsku. Na oblast zaměstnanosti má mimo jiné velký vliv dovoz moderních technologií. Jelikož se jednotlivé státy pokoušejí přilákat příliv přímých zahraničních investic na jejich území pomocí různých forem investičních pobídek, bývá jako zápor uváděn negativní vliv na domácí ekonomické prostředí, jelikož tuzemské firmy mohou být oslabovány a znevýhodňovány oproti zahraničním investorům. Co se týče zaměstnanosti v České republice, stát se jí snaží podporovat pomocí aktivní a pasivní politiky zaměstnanosti, přičemž jedním z nástrojů aktivní politiky jsou investiční pobídky. Nezaměstnanost patří mezi nejvíce nepříjemné otázky v dnešní době, a není reálné ji úplně vyloučit. Existuje několik forem nezaměstnanosti, ze kterých jsou nejvýznamnější nezaměstnanost frikční, strukturální, cyklická, sezónní, a také dobrovolná a nedobrovolná. Právě dobrovolná zaměstnanost je jedním z důvodů, proč nemůže nezaměstnanost nikdy vymizet.

Vlastní část práce byla rozdělena na dvě hlavní části, a to na deskriptivní část a analytickou část. V rámci deskriptivní části práce byl především zjišťován historický vývoj a aktuální stav v České republice v oblasti přímých zahraničních investic a v oblasti zaměstnanosti a nezaměstnanosti. Pokud se shrnou nejdůležitější poznatky z této části práce, tak je možné říci, že mezi 5 největších příjemců přímých zahraničních investic v Evropské unii v roce

2012 patřila Velká Británie, Německo, Francie, Španělsko a Nizozemsko, přičemž Česká republika v rámci Evropské unie zaujímala v tomto roce 14. místo. Naopak nejnižší stav PZI byl vyměřen v Lotyšsku a Slovinsku. Co se týče přílivu přímých zahraničních investic do České republiky, bylo zjištěno, že z let 1998 – 2014 byl příliv nejvyšší v roce 2005, kdy jeho hodnota představovala 279 181,5 mil. Kč, což představovalo zvýšení oproti předchozímu roku o 118,38 %. Naopak nejnižší hodnoty bylo dosaženo v roce 2011, kdy do České republiky přišlo pouze 41 011,2 mil. Kč. Nejvýraznější výkyvy mezi jednotlivými roky byly mezi roky 2002 a 2003, kdy v roce 2003 došlo ke snížení přílivu oproti roku 2002 z 277 689,5 mil. Kč na pouhých 59 316,1 mil. Kč. Stav přímých zahraničních investic v České republice má rostoucí charakter, kromě drobného poklesu v roce 2003, kdy došlo ke snížení o 0,32 % a v roce 2011, kdy byl stav snížen o 0,22 %. Díky rostoucímu charakteru bylo dosaženo maximálního stavu v roce 2014. Největší meziroční růst byl v roce 1999, kdy se výše PZI oproti roku 1998 zvýšila o 47,13 %. Z hlediska odvětvové struktury byly přímé zahraniční investice členěny do roku 2009 podle Odvětvové klasifikace ekonomických činností, což odpovídalo mezinárodně používané klasifikace NACE Rev. 1, od roku 2010 se začala používat klasifikace NACE Rev. 2. Odvětví byla podrobně rozebrána v deskriptivní části vlastní práce. Pro shrnutí je možné říci, jaké odvětví bylo v každém z jednotlivých let dominantní. V roce 2000, 2001, 2003, 2006 a 2007 byl nejvyšší příliv přímých zahraničních investic do zpracovatelského průmyslu, v roce 2002 a v 2005 převažoval příliv PZI do dopravy a telekomunikace, v roce 2004 to bylo do odvětví nemovitostí a služeb pro podniky a v roce 2008 a 2009 dominoval příliv do peněžnictví a pojišťovnictví. V letech 2010, 2012 – 2014 byl zaznamenán nejvyšší příliv PZI do odvětví služeb, ale jde o velmi rozsáhlé odvětví, které se dělí na mnoho oblastí. V roce 2011 byl největší příliv PZI do odvětví výroby a rozvodu elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu. Odliv přímých investic z tuzemska byl největší v roce 2013, kdy jeho hodnota činila 79 355,1 mil. Kč. Nejnižší odliv byl zaznamenán v roce 2014, kdy byla jeho hodnota záporná. V roce 2013 byl v České republice největší příliv přímých zahraničních investic do zpracovatelského průmyslu a poté do odvětví finanční a pojišťovací činnosti. Největším investorem v České republice je Nizozemsko, dále pak Rakousko a Německo, přičemž z celkového stavu přímých zahraničních investic pochází 87 % ze států Evropské unie, z Evropy celkem je to 92,8 %. Nejvíce investic směřuje na území České republiky do hlavního města Prahy, a to téměř

53,44 % z celkového stavu přímých zahraničních investic, poté jde asi 12,17 % do Středočeského kraje. Naopak nejméně investic směřuje do Moravskoslezského a Jihomoravského kraje. Nejvyšší míra nezaměstnanosti byla v Řecku, kde činila v roce 2012 neuvěřitelných 24,5 %, v roce 2013 vzrostla dokonce na 27,5 %, poté byl v roce 2014 zaznamenán jednocentní pokles na 26,5 %. Rovněž stojí za zmínku i Španělsko, jelikož u jiných států nepřesahovala míra nezaměstnanosti hranici 20 %. Z druhé strany byla naopak v roce 2012 nejnižší míra nezaměstnanosti v Rakousku, kdy činila 4,9 %, v roce 2013 a 2014 převzalo prvenství Německo, ve kterém v roce 2013 činila tato míra 5,2 % a v následujícím roce 5 %. Česká republika v těchto letech zaujímal 5. až 7. místo. Nejvyšší míra nezaměstnanosti byla v České republice mezi lety 1998 – 2014 v roce 2000, kdy byla její výše 8,8 %, naopak nejnižší v roce 2008, kdy činila 4,4 %. Nejvyšší míra zaměstnanosti byla naměřena v roce 1998, kdy byla její hodnota 55,7 %, naopak nejnižší v roce 2010 s výší 54,2 %. V roce 2013 byla celková míra nezaměstnanosti v České republice 7 %, přičemž nejnižší byla jednoznačně v hlavním městě Praha, kdy dosahovala výše 3,1 %, naopak nejhůře dopadl Karlovarský kraj s mírou nezaměstnanosti 10,2 %, což je oproti Praze obrovský rozdíl. Míra zaměstnanosti byla samozřejmě rovněž největší v Praze a nejnižší v Olomouckém kraji. V roce 2013 bylo nejvíce lidí zaměstnáno ve zpracovatelském průmyslu, z celkového počtu zaměstnaných to bylo asi 26 %. Agentura Czechinvest pomáhá pomocí investičních projektů zprostředkovat nová pracovní místa, přičemž nejvíce nově vytvořených pracovních míst bylo v roce 2006, kdy díky tomu vzniklo 38 824 pracovních míst.

Analytická část vlastní práce měla za cíl zjistit, zda je počet zaměstnaných v České republice a v Rakousku ovlivněn přílivem přímých zahraničních investic a průměrnou hrubou měsíční mzdou. Byly vytvořeny dva jednorovnicové ekonometrické modely, dle kterých bylo zjištěno, že v České republice nemá příliv zahraničních investic přímý vliv na počet zaměstnaných, avšak průměrná hrubá měsíční mzda jej ovlivňuje. Model dokonce vykázal, že když dojde ke zvýšení přílivu PZI, počet zaměstnaných mírně poklesne. Samozřejmě na počet zaměstnaných působí mnoho jiných faktorů, ale v tomto případě byl zkoumán pouze vliv přílivu přímých zahraničních investic a vliv průměrné hrubé měsíční mzdy. Oproti tomu model vytvořený na Rakousko vykázal odlišný stav, kdy bylo zjištěno, že v Rakousku má příliv přímých zahraničních investic vliv na počet zaměstnaných, naopak průměrná hrubá měsíční mzda na něj vliv nemá. Tím byl zjištěn zásadní rozdíl

mezi Českou republikou a Rakouskem. Bylo zjištěno, že pokud v České republice průměrná hrubá měsíční mzda vroste o 1%, poté se počet zaměstnaných zvýší o 0,04812647 %, ceteris paribus. Pro Rakousko bylo zase zjištěno, že pokud příliv přímým zahraničních investic vzroste o 1%, poté počet zaměstnaných vzroste o 0,02798213 %, ceteris paribus. Je možné se domnívat, že v České republice má průměrná hrubá měsíční mzda na počet zaměstnaných vliv, jelikož při vyšší mzdě se lidem vyplatí pracovat místo pobírání podpor v nezaměstnanosti, na druhou stranu v Rakousku může být situace odlišná, a lidé nebudou v rozhodování o tom, zda být zaměstnaný či ne ovlivněny vyšší mzdy, jelikož je pravděpodobné, že podpory v nezaměstnanosti v Rakousku jsou atraktivní, a tudíž lidé nejsou motivováni k práci tolik jako v České republice. Navíc mzdy v Rakousku a v České republice jsou svou výší naprosto rozdílné. Pomocí simulací byla učiněna doporučení pro Českou republiku i Rakousko. Aby došlo ke zvýšení počtu zaměstnaných v České republice na 5 mil. osob, musel by se změnit příjem o 7, 68712 tis. Kč, tedy vzrůst z 26, 467 tis. Kč na 34,15412 tis. Kč. Dále aby došlo ke zvýšení počtu zaměstnaných v Rakousku na 4, 155 mil. osob, musel by se změnit příliv přímých zahraničních investic o 21,564 mld. Eur, tedy na 32, 0517 mld. Eur, což je opravdu obrovská změna. I u České republiky by muselo dojít k velkému navýšení průměrné hrubé měsíční mzdy, aby došlo ke zvýšení počtu zaměstnaných na 5 mil. osob.

V této diplomové práci bylo tedy zjištěno, že pokud se bude zvyšovat příliv přímých zahraničních investic, neznamená to, že v České republice dojde ke zvýšení pracovních míst. Díky tomu může být vyvrácen názor, jež říká, že díky přímým zahraničním investicím dochází ke snižování nezaměstnanosti. Je zjevné, že díky přímým zahraničním investicím vznikají nová pracovní místa, ovšem neznamená to, že díky tomu bude větší počet zaměstnaných a tím pádem vyšší míra zaměstnanosti. Důvodem je, že nová pracovní místa vzniknou, ovšem nejsou obsazena lidmi, kteří jsou nezaměstnaní, ale dochází k přechodu již pracujících lidí na nově vzniklá místa. Na druhou stranu má jejich příliv smysl v jiných oblastech, například jsou díky nim dováženy nové moderní technologie, díky čemuž dochází ke vzniku více kvalifikovaných míst. Na základě toho mohou získat uplatnění na trhu práce absolventi vysokých škol a pracovat v rámci své kvalifikace, na druhou stranu kvůli dovozu moderních technologií dochází k tomu, že mnoho lidí přichází o své pracovní místo.

Pokud se shrnou výše uvedené poznatky, je možné konstatovat, že nemá smysl podporovat a vyžadovat příliv přímých zahraničních investic na území České republiky z důvodu zvyšování zaměstnanosti, respektive snižování nezaměstnanosti. Bylo prokázáno, že příliv PZI nemá vliv na počet pracujících. Ovšem nelze říci, že by přímé zahraniční investice měly pouze negativní vliv, pouze by nemělo být motivem pro jejich příliv zvyšování zaměstnanosti, ale spíše jiné motivy, jako například dovoz moderních technologií. Přímé zahraniční investice z velké pravděpodobnosti působí kladně v jiných oblastech, ovšem to nebylo cílem této diplomové práce. Tudíž doporučením je, že by přímé zahraniční investice neměly být vyžadovány s cílem zvýšit zaměstnanost.

7 Seznam použitých zdrojů

Knižní publikace

BENÁČEK, Vladimír: Přímé zahraniční investice v české ekonomice. Politická ekonomie, 48. ročník, 1/2000, str. 7 - 24. ISSN 0032-3233.

BRČÁK, Josef, SEKERKA, Bohuslav. Makroekonomie. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010. 292 s. ISBN 978-80-7380-245-5.

BROŽOVÁ, Dagmar. Společenské souvislosti trhu práce. 1. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 2003. 140 s. ISBN 80-86429-16-4.

CIPRA, Tomáš. Finanční ekonometrie. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2008. 538 s. ISBN 978-80-86929-43-9.

ČECHURA, Lukáš. Cvičení z ekonometrie. 3. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2013. 90 s. ISBN 978-80-213-2405-3.

ČERNOHORSKÝ, Jan, TEPLÝ, Petr. Základy financí. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2011. 304 s. ISBN 978-80-247-3669-3.

DVOŘÁČEK, Jiří, SLUNČÍK, Peter. Podnik a jeho okolí: jak přežít v konkurenčním prostředí. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. 173 s. ISBN 978-80-7400-224-3.

DVOŘÁKOVÁ, Zuzana. Management lidských zdrojů. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007. 485 s. ISBN 978-80-7179-893-4.

DVOŘÁKOVÁ, Zuzana. Řízení lidských zdrojů. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7400-347-9.

FIALA, Petr, PITROVÁ, Markéta. Evropská unie. 2. dopl. a aktualiz. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. ISBN 978-80-7325-180-2.

HOLMAN, Robert. Základy ekonomie: pro studenty vyšších odborných škol a neekonomických fakult VŠ. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. 372 s. ISBN 978-80-7179-890-3.

JETMAR, Marek, KOUŘILOVÁ, Jana. Přímé zahraniční investice jako specifický nástroj regionální politiky. In Wokoun, Tvrdoň, 2010. Management regionální politiky a reforma veřejné správy. Praha: Linde, 2006. s. 234 – 240.

JUREČKA, Václav. Mikroekonomie. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2010. 360 s. ISBN 978-80-247-3259-6.

JUREČKA, Václav. Makroekonomie. 2. aktualiz. vyd. Praha: Grada Publishing, 2013. 352 s. ISBN 978-80-247-4386-8.

- KALÍNSKÁ, Emilie a kol. Mezinárodní obchod v 21. století. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2010. 232 s. ISBN 978-80-247-3396-8.
- KISLINGEROVÁ, Eva a kol. Manažerské finance. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. 811 s. ISBN 978-80-7400-194-9.
- KOTÝNKOVÁ, Magdalena, NĚMEC, Otakar. Lidské zdroje na trhu práce: Vývoj a tendence v souvislosti se vstupem České republiky do EU. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2003. 199 s. ISBN 80-86419-48-7.
- MAIER, Karel. Udržitelný rozvoj území. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012. 256 s. ISBN 978-80-247-4198-7.
- MAITAH, Mansoor. Unemployment and foreign direct investments in the Czech Republic. 1. vyd. Praha: Central Bohemia University, 2014. ISBN 978-80-905536-7-5.
- MARSHALLE, Mary I. Economics of unemployment. New York: Nova Science Publishers, 2006. ISBN 1- 60021-138-0.
- NÝVLTOVÁ, Romana, REŽŇÁKOVÁ, Mária. Mezinárodní kapitálové trhy: zdroj financování. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2007. 224 s. ISBN 978-80-247-1922-1.
- PALÍŠKOVÁ, Marcela. Trh práce v Evropské unii: historický vývoj, aktuální trendy a perspektivy. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2014. 240 s. ISBN 978-80-7400-270-0.
- PETŘÍČEK, Václav. Vývoj investičního prostředí v České republice. 1. vyd. Praha: Corona, 2003. 108 s. ISBN 80-903363-0-2.
- POLÁCH, Jiří, DRÁBEK, Josef, MERKOVÁ, Martina, POLÁCH, Jiří. Reálné a finanční investice. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. 280 s. ISBN 978-80-7400-436-0.
- RIEGEL, Karel. Ekonomická psychologie. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2007. 248 s. ISBN 978-80-247-1185-0.
- ŘÍMAN, Martin, LOUŽEK, Marek (ed.). Zahraniční investice - cíl hospodářské politiky?: sborník textů. 1.vyd. Praha: CEP - Centrum pro ekonomiku a politiku, 2008. Ekonomika, právo, politika. ISBN 978-80-86547-90-9.
- SRHOLEC, Martin. Přímé zahraniční investice v České republice: teorie a praxe v mezinárodním srovnání. Praha: Linde, 2004. 171 s. ISBN 80-86131-52-1.
- SYNEK, Miloslav a kol. Manažerská ekonomika. 4. akt. a rozš. vyd. Praha: Grada Publishing, 2007, 464 s. ISBN 978-80-247-1992-4.
- ŠIKÝŘ, Martin. Personalistika pro manažery a personalisty. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012. 208 s. ISBN 978-80-247-4151-2.

ŠTĚRBOVÁ, Ludmila a kol. Mezinárodní obchod ve světové krizi 21. století. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2013. 368 s. ISBN 978-80-247-4694-4.

ŠTRACH, Pavel. Mezinárodní management. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. 168 s. ISBN 978-80-247-2987-9.

URBAN, Jan. Teorie národního hospodářství. 4. aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 474 s. ISBN 978-80-7478-724-9.

WOKOUN, René, TVRDOŇ, Josef. Přímé zahraniční investice a regionální rozvoj. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2010. 203 s. ISBN 978-80-245-1736-0.

ZADRAŽILOVÁ, Dana. Společenská odpovědnost podniků: transparentnost a etika podnikání. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. 167 s. ISBN 978-80-7400-192-5.

ŽÍDEK, Libor. Transformace české ekonomiky: 1989-2004. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006. 304 s. ISBN 80-7179-922-x.

Internetové zdroje

Czechinvest.org. *Vliv přímých zahraničních investic* [online]. [cit. 2016-01-19]. Dostupné z: <http://czechinvest.org/vliv-pzi>

Czechinvest.org. *Investiční pobídky* [online]. [cit. 2016-01-22]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/investicni-pobidky-nove>

Czechinvest.org. *Výroční zpráva 2012* [online]. [cit. 2016-02-22]. Dostupné z: <http://czechinvest.org/data/files/czech-invest-vz-2012-cz-05-3894-cz.pdf>

Czechinvest.org. *Výroční zpráva 2013* [online]. [cit. 2016-02-23]. Dostupné z: <http://czechinvest.org/data/files/vyrocní-zprava-czechinvest-2013-4360.pdf>

Czechinvest.org. *Výroční zpráva 2014* [online]. [cit. 2016-02-24]. Dostupné z: <http://czechinvest.org/data/files/czechinvest-vz-2014-final-jednostranky-5080-cz.pdf>

ČNB.cz. *Výroční zpráva. Přímé zahraniční investice 2013* [online]. [cit. 2016-02-20]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/publikace_pb/pzi/PZI_2013_CZ.pdf

ČNB.cz. *Výroční zpráva. Přímé zahraniční investice 1999 – 2000* [online]. [cit. 2016-02-21]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/publikace_pb/pzi/PZI_1999_CZ.PDF

ČNB.cz. *Výroční zpráva. Přímé zahraniční investice 2000* [online]. [cit. 2016-02-22]. Dostupné z:

https://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/publikace_pb/pzi/PZI_2000_CZ.PDF

ČNB.cz. *Přímé zahraniční investice* [online]. [cit. 2016-02-23]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/pzi/index.html#pzi

ČNB.cz. *Výroční zpráva. Přímé zahraniční investice 2002* [online]. [cit. 2016-02-24]. Dostupné z:

https://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/publikace_pb/pzi/PZI_2002_CZ.PDF

ČNB.cz. *Výroční zpráva. Přímé zahraniční investice 2003* [online]. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z:

https://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/publikace_pb/pzi/PZI_2003_CZ1.PDF

ČNB.cz. *Výroční zpráva. Přímé zahraniční investice 2004* [online]. [cit. 2016-02-26]. Dostupné z:

https://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/publikace_pb/pzi/PZI_2004_CZ.pdf

ČNB.cz. *Výroční zpráva. Přímé zahraniční investice 2009* [online]. [cit. 2016-02-27]. Dostupné z:

https://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/publikace_pb/pzi/PZI_2009_CZ.pdf

ČSÚ.cz. *Zaměstnanost a nezaměstnanost podle výsledků výběrového šetření pracovní sil (VŠPS)* [online]. [cit. 2016-02-22]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/ceska-republika-v-cislech-od-roku-1989-wau52m1y38>

ČSÚ.cz. *Základní charakteristiky ekonomického postavení obyvatelstva ve věku 15 a více let* [online]. [cit. 2016-02-23]. Dostupné z:

https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=ZAM01-B&skupId=426&katalog=30853&pvo=ZAM01-B&str=v467&u=v413__VUZEMI__97__19

ČSÚ.cz. *Míra nezaměstnanosti dle oblastí a krajů* [online]. [cit. 2016-02-24]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/401r-mira-nezamestnanosti-dle-oblasti-a-kraju-c71zqbjz4y>

ČSÚ.cz. *Základní charakteristiky ekonomického postavení obyvatelstva ve věku 15 a více let* [online]. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z:

https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=ZAM01-C&zo=N&z=T&f=TABULKA&verze=-1&nahled=N&sp=N&skupId=426&filtr=G%7EF_M%7EF_Z%7EF_R%7EF_P%7EF_S%7EF_E_null_null_&katalog=30853&pvo=ZAM01-C&str=v467&c=v3~6__RP2015QP3&u=v413__VUZEMI__97__19

- ČSÚ.cz. *Zaměstnanost v NH podle klasifikace zaměstnání a odvětví* [online]. [cit. 2016-02-26]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/zamestnanost-a-nezamestnanost-podle-vysledku-vsp-rocni-prumery-2013-ah3piojsce>
- Eistat.cz. *Autokorelace* [online]. [cit. 2016-02-27]. Dostupné z: <http://www.eistat.cz/vicerozmerna/regrese/nahodna/autokorelace/index.htm>
- Eistat.cz. *Heteroskedasticita* [online]. [cit. 2016-02-28]. Dostupné z: <http://www.eistat.cz/vicerozmerna/regrese/nahodna/heteroskedasticita/index.htm>
- Europa.eu. *Základní informace o EU* [online]. [cit. 2016-01-27]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/basic-information/about/index_cs.htm
- Europa.eu. *Politiky Evropské unie* [online]. [cit. 2016-01-28]. Dostupné z: http://europa.eu/pol/pdf/flipbook/cs/employment_cs.pdf
- Eurostat.eu. *EU direct investment positions, breakdown by country and economic activity (NACE Rev. 2)* [online]. [cit. 2016-02-20]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/bop_fdi_pos_r2
- Eurostat.eu. *Unemployment rate* [online]. [cit. 2016-02-22]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/tesem120>
- Eurostat.eu. *Employment (main characteristics and rates)-annual averages* [online]. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/data/database?node_code=lfsi_emp_a
- Klaus.cz. *Předmluva prezidenta republiky Václava Klause ke sborníku CEPu: „Zahraniční investice – cíl hospodářské politiky?“* [online]. [cit. 2015-08-30]. Dostupné z: <http://www.klaus.cz/clanky/1208>
- Klaus.cz. *Investiční pobídky snižují ekonomickou efektivnost* [online]. [cit. 2015-09-01]. Dostupné z: <http://www.klaus.cz/clanky/1234>
- Kurzy.cz. *Mzdy – vývoj mezd, průměrné mzdy* [online]. [cit. 2016-02-24]. Dostupné z: <http://www.kurzy.cz/makroekonomika/mzdy/?G=1&A=1&page=2>
- Mmspektrum.com. *Investiční pobídky* [online]. [cit. 2016-01-24]. Dostupné z: <http://www.mmspektrum.com/clanek/investicni-pobidky.html>
- MPSV.cz. *Nahradí nové technologie v blízké době zcela lidskou práci?* [online]. [cit. 2016-02-24]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/24218>
- OECD.org. *Foreign direct investment* [online]. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z: <https://data.oecd.org/fdi/fdi-flows.htm#indicator-chart>
- Portal-inovace.cz. *Výše přímých zahraničních investic na obyvatele* [online]. [cit. 2015-06-23]. Dostupné z: <http://www.portal-inovace.cz/cz/technologicky-profil-lk/zahranicni-obchod/zahranicni-investice/>

Socioweb.cz. *Statisticky významný neznamená důležitý* [online]. [cit. 2016-03-17].
Dostupné z: <http://www.socioweb.cz/index.php?disp=teorie&shw=298&lst=105>

Statistik.at. *Bruttojahreseinkommen der unselbständig Erwerbstätigen 1997-2014* [online].
[cit. 2016-02-25]. Dostupné z:
http://www.statistik.at/web_de/statistiken/menschen_und_gesellschaft/soziales/personen-einkommen/jaehrliche_personen_einkommen/020054.html

Zákonná úprava, normy a interní akty řízení

Předpis č. 72/2000 Sb., Zákon o investičních pobídkách a o změně některých zákonů (zákon o investičních pobídkách). Dostupné on-line na:
<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-72>

Předpis č. 219/1995 Sb., Devizový zákon. Dostupné on-line na:
<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1995-219#cast1>

Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti. Dostupné on-line na:
<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/zamestnanost/cast5.aspx>

8 Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Závislost míry investování v národním hospodářství.....	16
Tabulka č. 2: Tři základní skupiny investic v podniku.....	17
Tabulka č. 3: Dělení výrobních faktorů a jejich cena.....	29
Tabulka č. 4: Determinanty na trhu práce na straně poptávky a nabídky.....	30
Tabulka č. 5: Strategie Evropa 2020 a její prioritní oblasti.....	33
Tabulka č. 6: Stanovení multikolinearity pomocí korelační matice (Česká republika).....	69
Tabulka č. 7: Stanovení multikolinearity pomocí korelační matice (Rakousko).....	70
Tabulka č. 8: Nová korelační matice (Rakousko).....	70
Tabulka č. 9: Výstupy ze SW Gretl pro Českou republiku (1. část).....	72
Tabulka č. 10: Výstupy ze SW Gretl pro Rakousko (1. část).....	73
Tabulka č. 11: Výstupy ze SW Gretl (2. část) – Česká republika a Rakousko.....	73
Tabulka č. 12: Statistická významnost parametrů modelu – Česká republika.....	76
Tabulka č. 13: Statistická významnost parametrů modelu - Rakousko.....	77
Tabulka č. 14: Možné výsledky DW testu.....	77
Tabulka č. 15: Výpočet autokorelace reziduí (DW test) – Česká republika a Rakousko....	78
Tabulka č. 16: Výpočet pružností (Česká republika).....	80
Tabulka č. 17: Výpočet pružností (Rakousko).....	80
Tabulka č. 18: Výpočet simulace.....	82

9 Seznam grafů

Graf č. 1: Rovnováha na trhu práce.....	31
Graf č. 2: Stav přímých zahraničních investic ve státech EU v roce 2012 (v mil. EUR)....	42
Graf č. 3: Příliv PZI do České republiky v letech 1998 – 2014 s rozložením na základní kapitál, reinvestovaný zisk a ostatní kapitál (v mil. Kč).....	44
Graf č. 4: Stav přímých zahraničních investic v České republice v letech 1998 – 2014 (v mld. Kč).....	46
Graf č. 5: Stav PZI v České republice v letech 1998 – 2014 s rozložením na základní kapitál, reinvestovaný zisk a ostatní kapitál (v mld. Kč).....	48
Graf č. 6: Stav PZI v ČR dle odvětvové struktury v letech 2009 – 2013 (1. část, v mil. Kč).....	52
Graf č. 7: Stav PZI v ČR dle odvětvové struktury v letech 2009 – 2013 (1. část, v mil. Kč).....	53
Graf č. 8: Odliv tuzemských přímých investic z České republiky v letech 1998 – 2014 (v mil. Kč).....	54
Graf č. 9: Stav přímých zahraničních investic v České republice v roce 2013 dle rozložení na základní kapitál, reinvestovaný zisk a ostatní kapitál (v mld. Kč).....	55
Graf č. 10: Stav českých přímých investic v zahraničí v roce 2013 dle rozložení na základní kapitál, reinvestovaný zisk a ostatní kapitál (v mld. Kč).....	55
Graf č. 11: Stav přímých zahraničních investic v České republice v roce 2013 dle odvětvové struktury (v %).....	56
Graf č. 12: Stav přímých zahraničních investic v České republice v roce 2013 dle teritoriální struktury (v %).....	57

Graf č. 13: Stav přímých zahraničních investic v České republice v roce 2013 dle regionů (v %)	58
Graf č. 14: Míra nezaměstnanosti ve státech Evropské unie v letech 2012 – 2014 (v %)...	59
Graf č. 15: Vývoj obecné míry nezaměstnanosti v ČR v letech 1998 – 2014 (v %)	61
Graf č. 16: Vývoj míry zaměstnanosti v České republice v letech 1998 – 2014 (v %).....	61
Graf č. 17: Vývoj podílu ekonomicky aktivních a ekonomicky neaktivních na populaci ve věku 15 let a více (v tis. osob) v letech 1998 – 2014.....	62
Graf č. 18 - Vývoj podílu zaměstnaných a nezaměstnaných na ekonomicky aktivním obyvatelstvu (v tis. osob) v letech 1998 – 2014	63
Graf č. 19 – Míra nezaměstnanosti v ČR v roce 2013 dle krajů (v %).....	64
Graf č. 20 - Míra zaměstnanosti v ČR v roce 2013 dle krajů (v %)	65
Graf č. 21 – Počet vytvořených pracovních míst pomocí investičních projektů zprostředkovaných agenturou Czechinvest v letech 1993 – 2014.....	66

10 Seznam příloh

Příloha č. 1 - Hlediska vymezení PZI	99
Příloha č. 2 - Stav přímých zahraničních investic ve státech EU v roce 2012 (v mil. EUR) .	100
Příloha č. 3 - Stav přímých zahraničních investic v 5 státech EU v letech 2008 – 2012 (v mil. EUR)	100
Příloha č. 4 - Příliv PZI do České republiky v letech 1998 – 2014 s rozložením na základní kapitál, reinvestovaný zisk a ostatní kapitál (v mil. Kč).....	101
Příloha č. 5 - Stav PZI v České republice v letech 1998 – 2014 s rozložením na základní kapitál, reinvestovaný zisk a ostatní kapitál (v mld. Kč).....	102
Příloha č. 6 - Příliv přímých zahraničních investic do České republiky v odvětvové struktuře v letech 2000 – 2009 (1. část, v mil. Kč)	103
Příloha č. 7 - Příliv PZI do České republiky v odvětvové struktuře v letech 2000 – 2009 (2. část, v mil. Kč).....	104
Příloha č. 8 - Příliv PZI do České republiky v odvětvové struktuře v letech 2010 – 2014 (v mil. Kč).....	105
Příloha č. 9 - Stav PZI v ČR dle odvětvové struktury v letech 2009 – 2013 (v mil. Kč)	107
Příloha č. 10 - Odliv tuzemských přímých investic z České republiky v letech 1998 – 2014 s rozložením na základní kapitál, reinvestovaný zisk a ostatní kapitál	108
Příloha č. 11 - Stav přímých zahraničních investic v České republice v roce 2013 dle odvětvové struktury (v mil. Kč).....	109
Příloha č. 12 - Stav přímých zahraničních investic v České republice v roce 2013 dle teritoriální struktury (v mil. Kč)	109
Příloha č. 13 - Stav přímých zahraničních investic v České republice v roce 2013 dle regionů (v mil. Kč).....	110
Příloha č. 14 - Míra nezaměstnanosti ve státech Evropské unie v letech 2012 - 2014.....	111
Příloha č. 15 - Vývoj obecné míry nezaměstnanosti v České republice v letech 1998 – 2014 (v %).....	112
Příloha č. 16: Vývoj míry zaměstnanosti v České republice v letech 1998 – 2014 (v %).....	113
Příloha č. 17 – Populace ve věku 15 let a více s rozložením na ekonomicky aktivní a ekonomicky neaktivní obyvatelstvo (v tis. osob) v letech 1998 - 2014.....	114

Příloha č. 18 - Vývoj podílu zaměstnaných a nezaměstnaných na ekonomicky aktivním obyvatelstvu (v tis. osob) v letech 1998 – 2014	115
Příloha č. 19 – Míra nezaměstnanosti v roce 2013 dle krajů (v %).....	116
Příloha č. 20 – Míra zaměstnanosti v roce 2013 dle krajů (v %).....	116
Příloha č. 21 – Počet zaměstnaných osob v roce 2013 dle odvětví (v tis. osob)	117
Příloha č. 22 – Počet vytvořených pracovních míst pomocí investičních projektů zprostředkovaných agenturou Czechinvest v letech 1993 – 2014.....	119
Příloha č. 23 – Podkladová data pro jednorovnicový ekonometrický model (Česká republika)	120
Příloha č. 24 - Podkladová data pro jednorovnicový ekonometrický model (Rakousko)	121
Příloha č. 25 – Upravená podkladová data pro jednorovnicový ekonometrický model (Rakousko).....	122
Příloha č. 26 – Normalita reziduí (Česká republika)	123
Příloha č. 27: Normalita reziduí (Rakousko)	123

Příloha č. 1 - Hlediska vymezení PZI

Hledisko vymezení	Druhy PZI	Hlavní znaky	Příklad
Míra kontroly	Podnik s menšinovým zahraničním podílem (associate)	Podíl od 10 % do cca 50 % na vlastním jmění či hlasovacích právech	Podíl Boeingu v Aero Vodochody
	Podnik pod zahraniční kontrolou (subsidiary)	Kontrolní vlastnický podíl	Privatizace Rakony Rakovník do rukou Procter & Gamble
Motiv vstupu	Trhy vyhledávající (market-seeking)	Cílem je růst podílu na trhu a pokles nákladů na jeho zásobování	Investice Coca-Coly v Praze
		Vytlačují domácí produkci nebo nahrazují dovoz	
	Faktory vyhledávající (efficiency-seeking)	Cílem je optimalizace výroby (pokles výrobních nákladů)	Investice Audi do motorárny v Györu
		Vývozně orientované	
Aktiva vyhledávající (asset-seeking)	Cílem je získání specifických aktiv (patent, obchodní značka)	Vstup SABMiller do Plzeňského Prazdroje	
Způsob vstupu	Investice na zelené louce (greenfield)	Investice do nových aktiv	Investice Philips v Hranicích na Moravě
	Investice na hnědé louce (brownfield)	Změna vlastnické struktury i investice do restrukturalizace (většina privatizačních PZI)	Investice Volkswagenu do Škoda Auto
	M&A (mergers and acquisitions)	Ovládnutí již existujících aktiv	Převzetí ČSOB finanční skupinou KBC
Specializace mateřské firmy	Vertikální PZI	Produktová specializace	Ovládnutí BorsodChem ruským Gazpromem
		Rozdílné fáze produkčního řetězce v jednotlivých pobočkách	
	Horizontální PZI	Procesní specializace	Investice PWC v Praze
		Podobné fáze produkčního řetězce v jednotlivých pobočkách	

Zdroj: Srholec, 2004; vlastní zpracování, 2015

Příloha č. 2 - Stav přímých zahraničních investic ve státech EU v roce 2012 (v mil. EUR)

Stát	Stav PZI
Belgie	381 970
Bulharsko	37 442
Česká republika	103 410
Dánsko	112 870
Německo	759 057
Estonsko	14 719
Irsko	276 086
Řecko	19 285
Španělsko	475 767
Francie	541 342
Chorvatsko	23 917
Itálie	284 242
Kypr	15 952
Lotyšsko	10 333
Litva	12 101
Lucembursko	88 683
Maďarsko	78 156
Malta	126 003
Nizozemsko	463 313
Rakousko	124 892
Polsko	178 878
Portugalsko	90 783
Rumunsko	58 915
Slovinsko	11 727
Slovensko	41 780
Finsko	73 250
Švédsko	276 390
Spojené království	1 147 472

Zdroj: Eurostat.eu, citace online 1. 3. 2016; vlastní zpracování, 2016

Příloha č. 3 - Stav přímých zahraničních investic v 5 státech EU v letech 2008 – 2012 (v mil. EUR)

Stát	2008	2009	2010	2011	2012
Velká Británie	693 305	767 113	842 936	948 952	1 147 472
Německo	657 117	637 509	682 893	735 831	759 057
Francie	693 068	710 522	741 220	529 877	541 342
Španělsko	423 152	438 877	470 245	476 903	475 767
Nizozemsko	463 894	447 211	438 614	469 117	463 313

Zdroj: Eurostat.eu, citace online 1. 3. 2016; vlastní zpracování, 2016

Příloha č. 4 - Příliv PZI do České republiky v letech 1998 – 2014 s rozložením na základní kapitál, reinvestovaný zisk a ostatní kapitál (v mil. Kč)

Rok	Příliv PZI celkem (v mil. Kč)	Základní kapitál (v mil. Kč)	Reinvestovaný zisk (v mil. Kč)	Ostatní kapitál (v mil. Kč)
1998	119 968,5	81 947,5	5 815,3	32 205,7
1999	218 811,5	168 743,9	23 871,6	26 196,0
2000	192 421,1	134 906,4	36 870,8	20 643,9
2001	214 585,3	128 224,8	57 756,6	28 603,9
2002	277 689,5	205 712,7	64 348,3	7 628,5
2003	59 316,1	-1 539,9	60 890,3	-34,4
2004	127 843,6	45 724,2	75 758,3	6 360,7
2005	279 181,5	184 317,8	78 154,0	16 709,7
2006	123 431,3	42 409,8	87 188,8	-6 167,3
2007	211 943,7	50 995,5	140 536,1	20 412,1
2008	110 129,6	19 654,2	41 215,6	49 259,8
2009	55 793,9	19 094,5	67 696,6	-30 997,3
2010	117 274,7	45 142,0	75 924,2	-3 791,4
2011	41 011,2	-19 181,5	38 008,7	22 184,0
2012	156 308,9	64 503,0	78 020,4	13 785,5
2013	71 917,6	34 133,3	86 532,1	-48 747,8
2014	122 645,7	-24 366,9	94 179,7	52 832,9

Zdroj: ČNB.cz, citace online 23. 2. 2016; vlastní zpracování, 2016

Příloha č. 5 - Stav PZI v České republice v letech 1998 – 2014 s rozložením na základní kapitál, reinvestovaný zisk a ostatní kapitál (v mld. Kč)

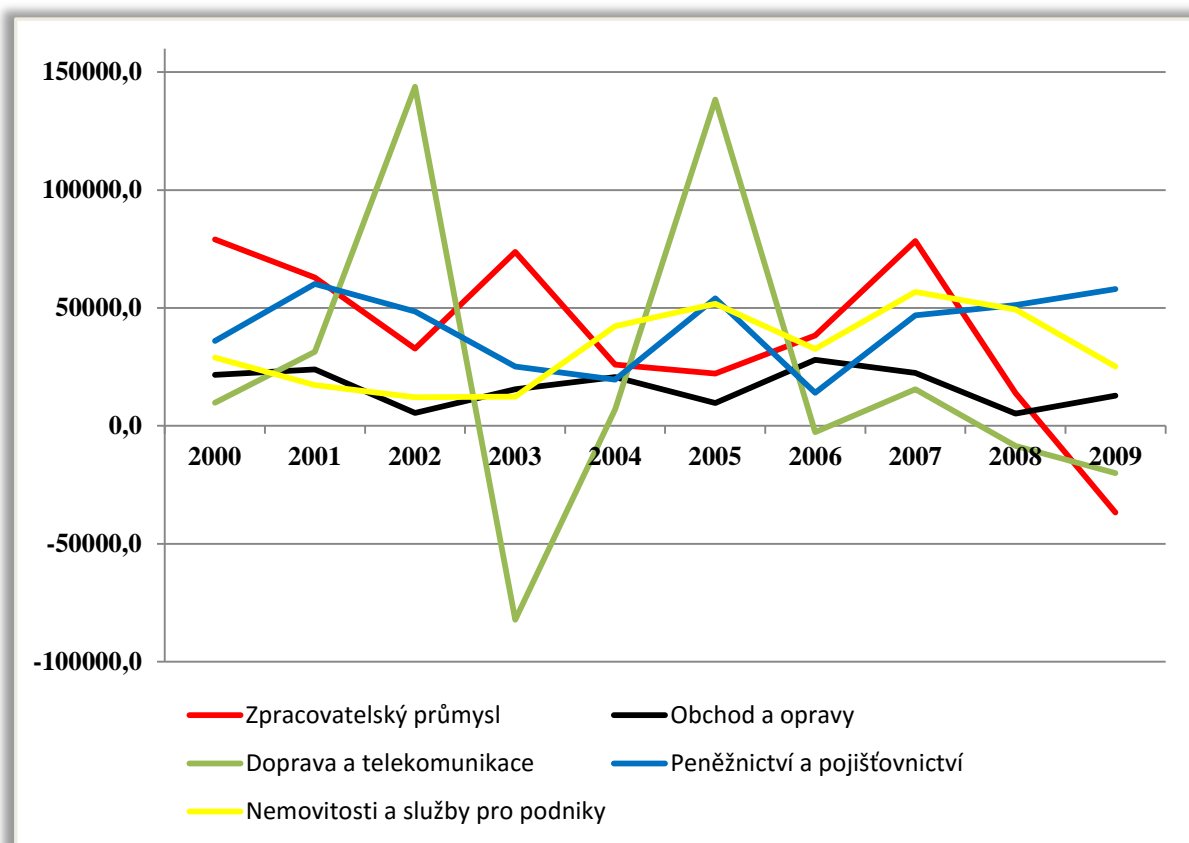
Rok	Stav PZI celkem (v mld. Kč)	Základní kapitál (v mld. Kč)	Reinvestovaný zisk (v mld. Kč)	Ostatní kapitál (v mld. Kč)
1998	429,2	349,9	14,9	64,4
1999	631,5	506,6	31,8	93,1
2000	818,4	641,4	60,8	116,2
2001	982,3	706,4	131,1	144,8
2002	1 165,5	798,1	215,0	152,4
2003	1 161,8	767,0	242,4	152,4
2004	1 280,6	800,6	321,2	158,8
2005	1 491,6	908,8	407,3	175,5
2006	1 666,8	972,6	524,9	169,3
2007	2 032,1	1 095,0	747,4	189,7
2008	2 189,5	1 128,1	822,4	239,0
2009	2 311,2	1 214,5	869,6	227,1
2010	2 409,6	1 266,4	920,9	222,3
2011	2 404,2	1 239,8	919,9	244,5
2012	2 600,9	1 304,2	1 038,4	258,3
2013	2 668,7	1 338,4	1 120,9	209,5
2014	2 775,0	1 314,0	1 215,0	245,9

Zdroj: ČNB.cz, citace online 20. 2. 2016; ČNB.cz, citace online 23. 2. 2016; vlastní zpracování, 2016

Příloha č. 6 - Příliv přímých zahraničních investic do České republiky v odvětvové struktuře v letech 2000 – 2009 (1. část, v mil. Kč)

Rok	Zpracovatelský průmysl	Doprava a telekomunikace	Nemovitosti a služby pro podniky	Obchod a opravy	Peněžnictví a pojišťovnictví
2000	79 109,1	9 838,1	28 904,5	21 632,3	36 032,6
2001	62 879,8	31 375,9	17 355,5	23 964,0	60 234,4
2002	32 761,6	143 863,8	12 189,4	5 547,6	48 485,1
2003	73 822,9	-82 177,8	12 410,9	15 529,9	25 152,7
2004	26 000,6	6 933,8	42 243,0	20 675,5	19 634,2
2005	22 142,0	138 318,4	51 808,2	9 711,7	54 143,5
2006	38 306,1	-2 721,7	32 573,7	28 055,3	14 066,4
2007	78 437,0	15 522,2	56 774,0	22 427,3	46 841,9
2008	13 862,2	-8 496,6	49 330,7	5 152,5	51 217,4
2009	-36 678,2	-20 087,7	25 119,3	12 765,1	58 057,2

Zdroj: ČNB.cz, citace online 20. 2. 2016; ČNB.cz, citace online 23. 2. 2016; vlastní zpracování, 2016

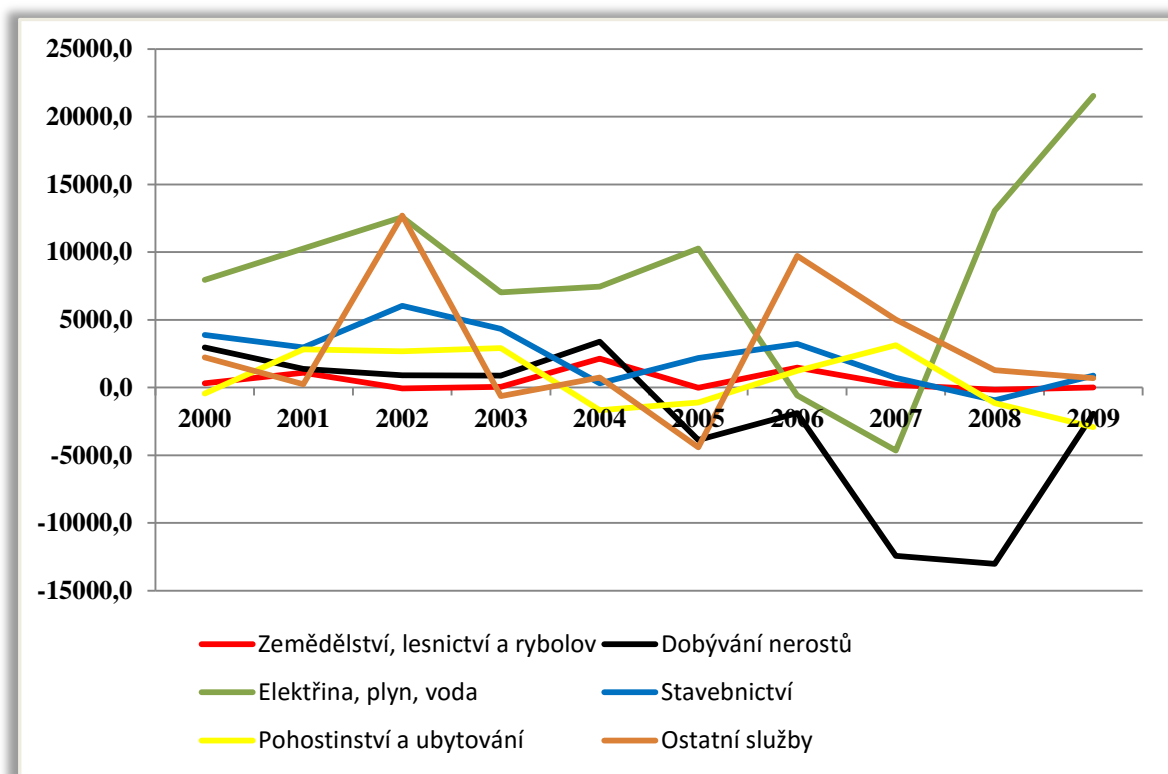

Zdroj: ČNB.cz, citace online 20. 2. 2016; ČNB.cz, citace online 23. 2. 2016; vlastní zpracování, 2016

Příloha č. 7 - Příliv PZI do České republiky v odvětvové struktuře v letech 2000 – 2009 (2. část, v mil. Kč)

Rok	Zemědělství, lesnictví a rybolov	Dobývání nerostů	Elektřina, plyn, voda	Stavebnictví	Pohostinství a ubytování	Ostatní služby
2000	323,0	2 970,4	7 951,4	3 877,0	-446,8	2 229,5
2001	1 104,2	1 387,3	10 257,9	2 971,0	2 809,3	246,0
2002	-62,7	904,7	12 579,4	6 042,1	2 673,7	12 704,7
2003	52,6	874,0	7 036,4	4 320,7	2 919,1	-625,3
2004	2 144,0	3 392,6	7 440,9	305,2	-1 673,1	747,0
2005	-24,8	-3 859,8	10 276,3	2 188,7	-1 114,3	-4408,4
2006	1 466,3	-1 879,1	-592,0	3 218,0	1 227,7	9 710,7
2007	193,8	-12 438,7	-4 658,7	716,5	3 120,4	5 008,1
2008	-165,8	-13 027,0	13 049,7	-929,6	-1 152,0	1 287,9
2009	14,7	-1 930,1	21 539,8	872,1	-2 918,8	682,7

Zdroj: ČNB.cz, citace online 20. 2. 2016; ČNB.cz, citace online 23. 2. 2016; vlastní zpracování, 2016

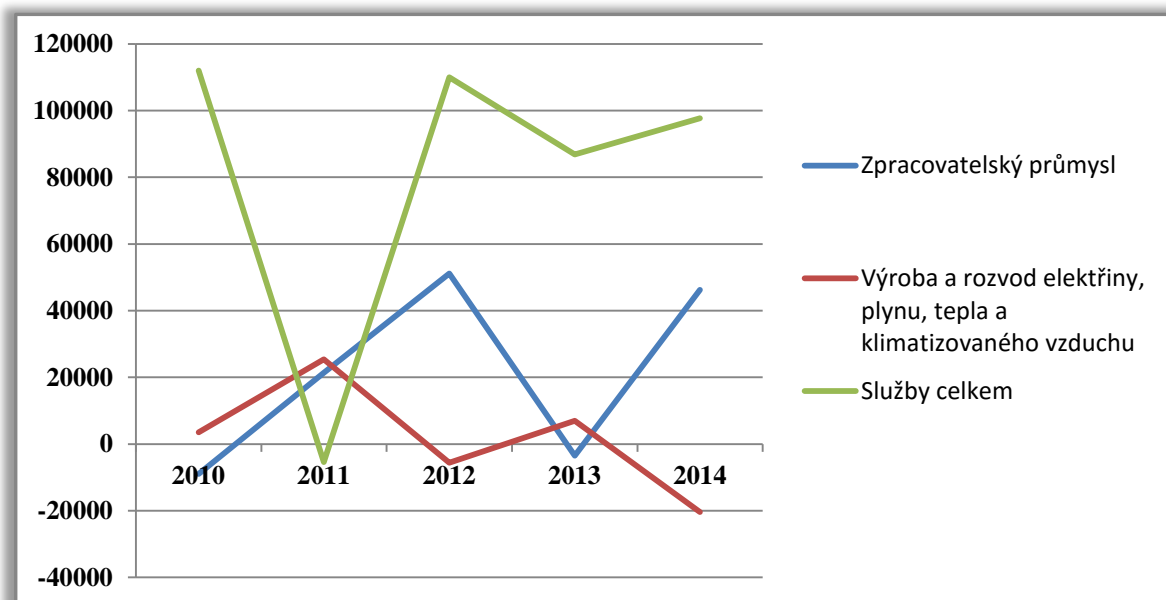
Zdroj: ČNB.cz, citace online 20. 2. 2016; ČNB.cz, citace online 23. 2. 2016; vlastní zpracování, 2016

Příloha č. 8 - Příliv PZI do České republiky v odvětvové struktuře v letech 2010 – 2014
(v mil. Kč)

Rok	1	2	3	4	5	6	7	8
2010		4 232,4	-8 964,7	3 527,0	759,4	3000	112 026,6	2 342,4
2011	-47,8	-6 083,6	21 368,5	25 415,2	1 755,7	-925,2	-5 383,5	4 869,7
2012	-731,9	269,7	51 181,9	-5 625,8	-78,6	-3 084,6	109 954,9	4 419,7
2013	-599,6	-13 067,0	-3 456,4	7 000,4	685,5	-8 399,1	86 872,7	2 789,6
2014	151	-5 665,5	46 212,6	-20 364,2	1 664,8	3 140,2	97 726,3	-219,5

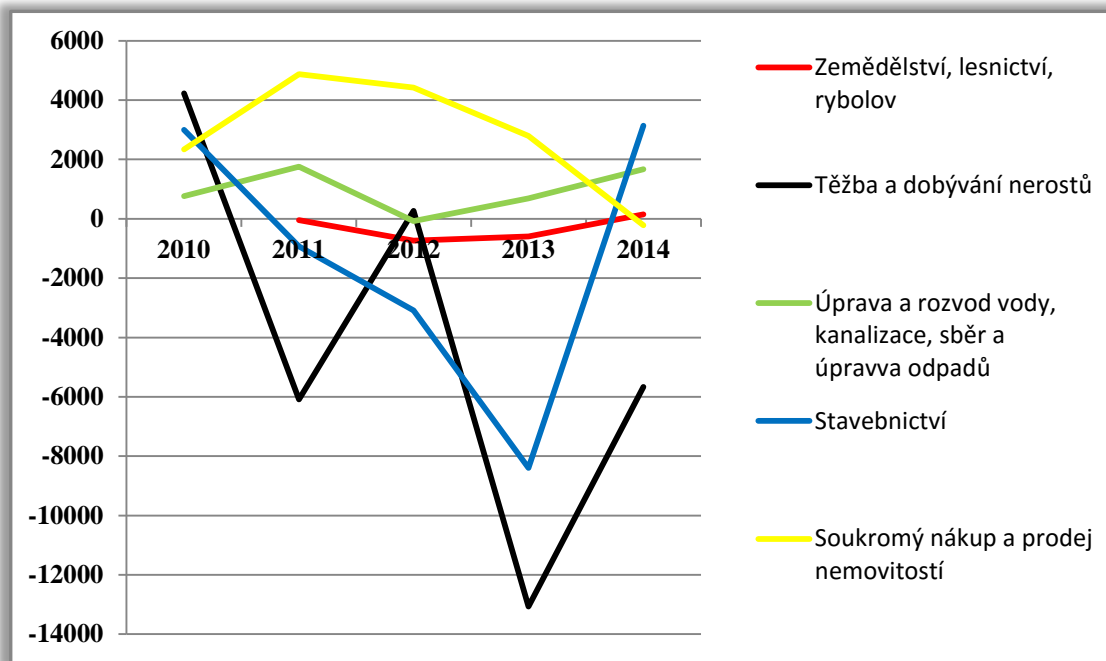
Zdroj: ČNB.cz, citace online 20. 2. 2016; ČNB.cz, citace online 23. 2. 2016; vlastní zpracování, 2016

1. Část

Zdroj: ČNB.cz, citace online 20. 2. 2016; ČNB.cz, citace online 23. 2. 2016; vlastní zpracování, 2016

2. část

Zdroj: ČNB.cz, citace online 20. 2. 2016; ČNB.cz, citace online 23. 2. 2016; vlastní zpracování, 2016

Vysvětlení použitých značení

Označení	Odvětví
1	Zemědělství, lesnictví a rybolov
2	Těžba a dobývání nerostů
3	Zpracovatelský průmysl
4	Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu
5	Úprava a rozvod vody, kanalizace, sběr a úprava odpadů
6	Stavebnictví
7	Služby celkem
8	Soukromý nákup a prodej nemovitostí

Zdroj: vlastní zpracování, 2016

Příloha č. 9 - Stav PZI v ČR dle odvětvové struktury v letech 2009 – 2013 (v mil. Kč)

Rok	1	2	3	4	5	6	7	8
2009	5 209,2	59 957,2	726 246,2	168 826,3	18 366,1	41 951,3	1 239 817,0	50 823,4
2010	5 177,0	64 237,0	719 614,9	174 061,3	18 161,3	49 792,1	1 325 371,5	53 165,8
2011	5 431,8	59 936,0	761 036,8	183 622,1	18 770,1	48 216,8	1 268 292,7	58 746,5
2012	4 782,3	60 292,9	860 006,3	137 192,0	19 907,0	43 169,6	1 405 484,1	69 937,2
2013	4 066,3	44 795,0	860 017,7	131 121,3	19 991,5	35 342,8	1 499 654,9	73 751,7

Zdroj: ČNB.cz, citace online 20. 2. 2016; ČNB.cz, citace online 23. 2. 2016; vlastní zpracování, 2016

Vysvětlení použitých značení

Označení	Odvětví
1	Zemědělství, lesnictví a rybolov
2	Těžba a dobývání nerostů
3	Zpracovatelský průmysl
4	Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu
5	Úprava a rozvod vody, kanalizace, sběr a úprava odpadů
6	Stavebnictví
7	Služby celkem
8	Soukromý nákup a prodej nemovitostí

Zdroj: vlastní zpracování, 2016

Příloha č. 10 - Odliv tuzemských přímých investic z České republiky v letech 1998 – 2014 s rozložením na základní kapitál, reinvestovaný zisk a ostatní kapitál

Rok	Odliv celkem (v mil. Kč)	Základní kapitál (v mil. Kč)	Reinvestovaný zisk (v mil. Kč)	Ostatní kapitál (v mil. Kč)
1998	4 102,2	5 650,0	-3 111,2	1 563,4
1999	3 107,6	3 123,7	-538,4	522,3
2000	1 653,7	1 964,7	-718,8	407,8
2001	6 289,2	3 508,7	2 339,8	440,7
2002	6 759,3	7 908,7	-2 531,9	1 382,5
2003	5 815,7	-344,0	3 468,6	2 691,0
2004	26 067,3	11 611,4	8 648,6	5 807,3
2005	-449,0	7 968,2	-3 705,4	-4 711,8
2006	33 169,6	22 346,5	11 540,2	-717,1
2007	32 879,7	5 882,7	20 529,6	6 467,4
2008	73 802,7	17 100,0	58 007,7	-1 305,0
2009	18 099,8	7 078,1	8 949,0	2 072,7
2010	22 284,2	4 589,7	11 215,0	6 479,5
2011	-5 793,6	-14 355,4	12 843,6	-4 281,9
2012	35 047,8	3 405,8	34 880,0	-3 238,0
2013	79 355,1	48 192,9	16 327,0	14 835,2
2014	-10 986,9	7 400,1	23 713,3	-42 100,3

Zdroj: ČNB.cz, citace online 20. 2. 2016; ČNB.cz, citace online 23. 2. 2016; vlastní zpracování, 2016

Příloha č. 11 - Stav přímých zahraničních investic v České republice v roce 2013 dle odvětvové struktury (v mil. Kč)

Odvětví	PZI celkem (v mil. Kč)
Těžba a dobývání nerostů	44 795,0
Zpracovatelský průmysl	860 017,7
Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu	131 121,3
Velkoobchod, maloobchod, opravy motorových vozidel	268 230,8
Informační a komunikační činnosti	131 946,3
Finanční a pojišťovací činnosti	743 695,0
Činnosti v oblasti nemovitostí	182 530,8
Profesní, vědecké a technické činnosti	99 328,3
Soukromý nákup a prodej nemovitostí	73 751,7
Ostatní	133 324,2

Zdroj: ČNB.cz, citace online 20. 2. 2016; vlastní zpracování, 2016

Příloha č. 12 - Stav přímých zahraničních investic v České republice v roce 2013 dle teritoriální struktury (v mil. Kč)

Stát	PZI celkem (v mil. Kč)
Belgie	109 656,5
Německo	301 059,1
Francie	152 327,6
Kypr	94 471,8
Lucembursko	162 160,2
Nizozemí	763 859,1
Rakousko	373 770,0
Slovensko	89 279,8
Švýcarsko	132 674,6
Spojené státy americké	99 603,5
Ostatní	389 878,9

Zdroj: ČNB.cz, citace online 20. 2. 2016; vlastní zpracování, 2016

Příloha č. 13 - Stav přímých zahraničních investic v České republice v roce 2013 dle regionů
(v mil. Kč)

Region	PZI celkem (v mil. Kč)
Hlavní město Praha	1 426 205, 490
Středočeský kraj	324 878, 656
Jihočeský kraj	89 901, 551
Plzeňský kraj	68 473, 019
Karlovarský kraj	19 718, 194
Ústecký kraj	90 012, 328
Liberecký kraj	63 255, 365
Královéhradecký kraj	52 047, 970
Pardubický kraj	35 204, 380
Kraj Vysočina	50 658, 928
Jihomoravský kraj	183 628, 415
Olomoucký kraj	34 748, 151
Zlínský kraj	51 412, 424
Moravskoslezský kraj	178 596, 192

Zdroj: ČNB.cz, citace online 20. 2. 2016; vlastní zpracování, 2016

Příloha č. 14 - Míra nezaměstnanosti ve státech Evropské unie v letech 2012 - 2014

Stát	2012	2013	2014
EU 28	10,5	10,9	10,2
Belgie	7,6	8,4	8,5
Bulharsko	12,3	13,0	11,4
Česká republika	7,0	7,0	6,1
Dánsko	7,5	7,0	6,6
Estonsko	10,0	8,6	7,4
Finsko	7,7	8,2	8,7
Francie	9,8	10,3	10,3
Chorvatsko	16,0	17,3	17,3
Irsko	14,7	13,1	11,3
Itálie	10,7	12,1	12,7
Kypr	11,9	15,9	16,1
Litva	13,4	11,8	10,7
Lotyšsko	15,0	11,9	10,8
Lucembursko	5,1	5,9	6,0
Maďarsko	11,0	10,2	7,7
Malta	6,3	6,4	5,8
Německo	5,4	5,2	5,0
Nizozemsko	5,8	7,3	7,4
Polsko	10,1	10,3	9,0
Portugalsko	15,8	16,4	14,1
Rakousko	4,9	5,4	5,6
Rumunsko	6,8	7,1	6,8
Řecko	24,5	27,5	26,5
Slovensko	14,0	14,2	13,2
Slovinsko	8,9	10,1	9,7
Španělsko	24,8	26,1	24,5
Švédsko	8,0	8,0	7,9
Velká Británie	7,9	7,6	6,1

Zdroj: Eurostat.eu, citace online 22. 2. 2016; vlastní zpracování, 2016

Příloha č. 15 - Vývoj obecné míry nezaměstnanosti v České republice v letech 1998 – 2014
(v %)

Rok	Míra nezaměstnanosti (v %)
1998	6,5
1999	8,7
2000	8,8
2001	8,1
2002	7,3
2003	7,8
2004	8,3
2005	7,9
2006	7,1
2007	5,3
2008	4,4
2009	6,7
2010	7,3
2011	6,7
2012	7,0
2013	7,0
2014	6,1

Zdroj: ČSÚ.cz, citace online 22. 2. 2016; ČSÚ.cz, citace online 23. 2. 2016; vlastní zpracování, 2016

Příloha č. 16: Vývoj míry nezaměstnanosti v České republice v letech 1998 – 2014 (v %)

Rok	Míra nezaměstnanosti (v %)
1998	57,1
1999	55,7
2000	55,1
2001	55,1
2002	55,4
2003	54,8
2004	54,3
2005	54,7
2006	55,0
2007	55,6
2008	55,9
2009	54,8
2010	54,2
2011	54,4
2012	54,5
2013	55,2
2014	55,7

Zdroj: ČSÚ.cz, citace online 22. 2. 2016; ČSÚ.cz, citace online 23. 2. 2016; vlastní zpracování, 2016

Příloha č. 17 – Populace ve věku 15 let a více s rozložením na ekonomicky aktivní a ekonomicky neaktivní obyvatelstvo (v tis. osob) v letech 1998 - 2014

Rok	Populace ve věku 15 let a více (v tis. osob)	Ekonomicky aktivní (v tis. osob)	Ekonomicky neaktivní (v tis. osob)
1998	8 523,2	5 201,5	3 321,8
1999	8 555,3	5 218,2	3 337,1
2000	8 586,4	5 186,1	3 400,3
2001	8 577,4	5 146,0	3 431,4
2002	8 599,1	5 139,1	3 460,1
2003	8 636,9	5 132,3	3 504,6
2004	8 673,3	5 132,5	3 540,8
2005	8 716,0	5 174,2	3 541,8
2006	8 773,4	5 199,4	3 574,0
2007	8 845,0	5 198,3	3 646,7
2008	8 943,8	5 232,3	3 711,4
2009	9 009,3	5 286,5	3 722,9
2010	9 015,4	5 268,9	3 746,5
2011	8 964,7	5 223,0	3 741,7
2012	8 964,6	5 256,9	3 707,6
2013	8 951,5	5 306,0	3 645,4
2014	8 932,6	5 297,9	3 634,7

Zdroj: ČSÚ.cz, citace online 22. 2. 2016; ČSÚ.cz, citace online 23. 2. 2016; vlastní zpracování, 2016

Příloha č. 18 - Vývoj podílu zaměstnaných a nezaměstnaných na ekonomicky aktivním obyvatelstvu (v tis. osob) v letech 1998 – 2014

Rok	Ekonomicky aktivní (v tis. osob)	Zaměstnaní (v tis. osob)	Nezaměstnaní (v tis. osob)
1998	5201,5	4865,7	335,7
1999	5218,2	4764,1	454,1
2000	5186,1	4731,6	454,5
2001	5146,0	4727,7	418,3
2002	5139,1	4764,9	374,1
2003	5132,3	4733,2	399,1
2004	5132,5	4706,6	425,9
2005	5174,2	4764,0	410,2
2006	5199,4	4828,1	371,3
2007	5198,3	4922,0	276,3
2008	5232,3	5002,5	229,8
2009	5286,5	4934,3	352,2
2010	5268,9	4885,2	383,7
2011	5223,0	4872,4	350,6
2012	5256,9	4890,1	366,9
2013	5306,0	4937,1	368,9
2014	5297,9	4974,3	323,6

Zdroj: ČSÚ.cz, citace online 22. 2. 2016; ČSÚ.cz, citace online 23. 2. 2016; vlastní zpracování, 2016

Příloha č. 19 – Míra nezaměstnanosti v roce 2013 dle krajů (v %)

Kraj	Míra nezaměstnanosti (v %)
ČR celkem	7,0
Hl. m. Praha	3,1
Středočeský	5,2
Jihočeský	5,2
Plzeňský	5,2
Karlovarský	10,2
Ústecký	9,4
Liberecký	8,3
Královéhradecký	8,2
Pardubický	8,4
Vysočina	6,7
Jihomoravský	6,8
Olomoucký	9,2
Zlínský	6,8
Moravskoslezský	9,9

Zdroj: ČSÚ.cz, citace online 24. 2. 2016; vlastní zpracování, 2016

Příloha č. 20 – Míra zaměstnanosti v roce 2013 dle krajů (v %)

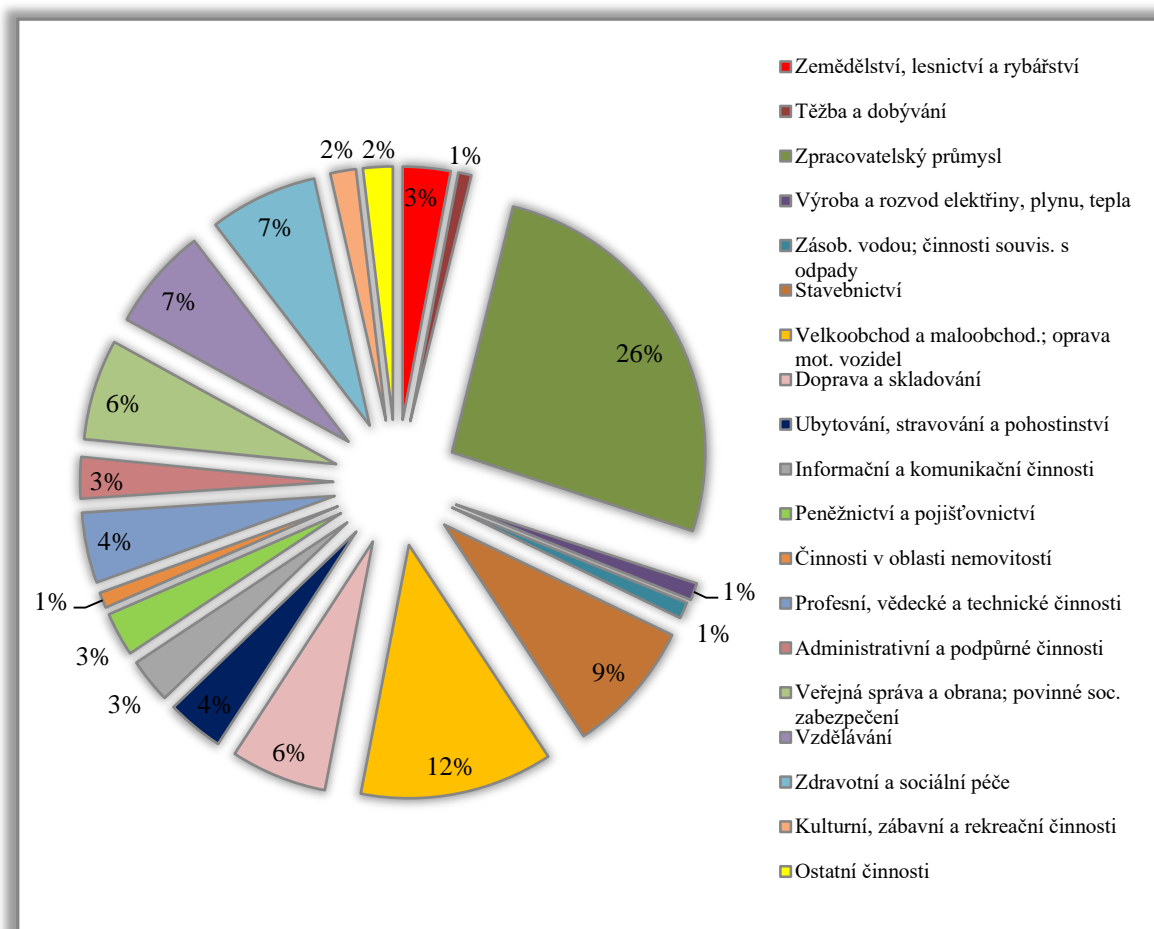
Kraj	Míra zaměstnanosti (v %)
ČR celkem	55,2
Hl. m. Praha	60,2
Středočeský	57,6
Jihočeský	54,6
Plzeňský	57,3
Karlovarský	55,0
Ústecký	52,2
Liberecký	52,9
Královéhradecký	53,7
Pardubický	55,0
Vysočina	54,3
Jihomoravský	55,8
Olomoucký	51,2
Zlínský	55,0
Moravskoslezský	52,1

Zdroj: ČSÚ.cz, citace online 24. 2. 2016; vlastní zpracování, 2016

Příloha č. 21 – Počet zaměstnaných osob v roce 2013 dle odvětví (v tis. osob)

Odvětví	Počet zaměstnaných (v tis. osob)
Zemědělství, lesnictví a rybnářství	149,6
Těžba a dobývání	41,1
Zpracovatelský průmysl	1 285,3
Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla	54,0
Zásob. vodou; činnosti souvis. s odpady	51,3
Stavebnictví	420,3
Velkoobchod a maloobchod; oprava mot. vozidel	605,3
Doprava a skladování	301,9
Ubytování, stravování a pohostinství	178,5
Informační a komunikační činnosti	139,8
Peněžnictví a pojišťovnictví	137,3
Činnosti v oblasti nemovitostí	48,8
Profesní, vědecké a technické činnosti	220,8
Administrativní a podpůrné činnosti	129,4
Veřejná správa a obrana; povinné soc. zabezpečení	315,9
Vzdělávání	322,6
Zdravotní a sociální péče	339,3
Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	80,3
Ostatní činnosti	93,0

Zdroj: ČSÚ.cz, citace online 26. 2. 2016; vlastní zpracování, 2016

Zdroj: ČSÚ.cz, citace online 26. 2. 2016; vlastní zpracování, 2016

Příloha č. 22 – Počet vytvořených pracovních míst pomocí investičních projektů zprostředkovaných agenturou Czechinvest v letech 1993 – 2014

Rok	Počet pracovních míst
1993	570
1994	1392
1995	1243
1996	1865
1997	872
1998	4164
1999	5576
2000	19947
2001	13179
2002	15862
2003	12218
2004	21948
2005	21998
2006	34824
2007	30598
2008	14315
2009	5769
2010	9423
2011	12617
2012	12326
2013	10519
2014	16733

Zdroj: Czechinvest.org; citace online 22. 2. 2016; Czechinvest.org; citace online 23. 2. 2016; Czechinvest.org; citace online 24. 2. 2016; vlastní zpracování, 2016

Příloha č. 23 – Podkladová data pro jednorovnicový ekonometrický model (Česká republika)

Rok	Počet pracujících (v mil. osob)	Jednotkový vektor	Příliv PZI (v mld. Kč)	Průměrná hrubá měsíční mzda (v tis. Kč/os)
	y_{1t}	x_{0t}	x_{1t}	x_{2t}
1997	4,9365	1	41,251	10,691
1998	4,8657	1	119,969	11,693
1999	4,7641	1	218,812	12,658
2000	4,7316	1	192,421	13,219
2001	4,7277	1	214,585	14,378
2002	4,7649	1	277,690	15,524
2003	4,7332	1	59,316	16,430
2004	4,7066	1	127,844	17,466
2005	4,7640	1	279,182	18,344
2006	4,8281	1	123,431	19,546
2007	4,9220	1	211,944	20,957
2008	5,0025	1	110,130	22,691
2009	4,9343	1	55,794	23,488
2010	4,8852	1	117,275	23,951
2011	4,8724	1	41,011	24,319
2012	4,8901	1	156,309	25,109
2013	4,9371	1	71,918	25,128
2014	4,9743	1	122,645	25,686
2015	4,9404	1	103,024	26,467

Zdroj: ČNB.cz, citace online 20. 2. 2016; ČSÚ.cz, citace online 22. 2. 2016; ČSÚ.cz, citace online 23. 2. 2016; Kurzy.cz, citace online 24. 2. 2016; vlastní zpracování, 2016

Příloha č. 24 - Podkladová data pro jednorovnicový ekonometrický model (Rakousko)

Rok	Počet pracujících (v mil. osob)	Jednotkový vektor	Příliv PZI (v mld. Eur)	Průměrná hrubá měsíční mzda (v tis. Eur/os)
	y_{1t}	x_{0t}	x_{1t}	x_{2t}
1997	3,6473	1	2,3756140	1,866417
1998	3,6550	1	3,7684284	1,904750
1999	3,6922	1	2,7423898	1,942583
2000	3,7105	1	9,0257232	1,987417
2001	3,7461	1	6,3955458	2,002917
2002	3,7124	1	0,1316106	2,034917
2003	3,7934	1	4,9211136	2,064333
2004	3,6765	1	2,3548743	2,091667
2005	3,7474	1	9,1030988	2,142000
2006	3,8260	1	6,0139008	2,208333
2007	3,9236	1	21,3407991	2,288167
2008	3,9941	1	4,9174480	2,354583
2009	3,9822	1	6,4904704	2,378083
2010	4,0167	1	0,6253156	2,392917
2011	4,0524	1	8,2016276	2,418083
2012	4,0845	1	2,9892485	2,476917
2013	4,1047	1	8,0436979	2,513333
2014	4,1127	1	9,0808604	2,554583
2015	4,1507	1	10,4877884	2,598580

Zdroj: Eurostat.eu, citace online 25. 2. 2016; OECD.org, citace online 25. 2. 2016;

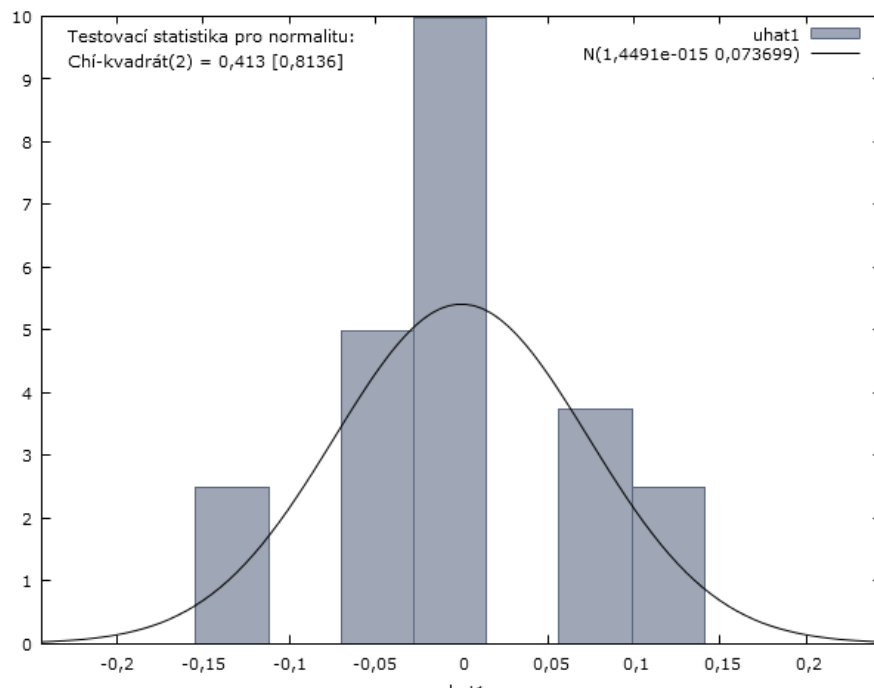
Statistik.at, citace online 25. 2. 2016; vlastní zpracování, 2016

Příloha č. 25 – Upravená podkladová data pro jednorovnicový ekonometrický model
(Rakousko)

Rok	Počet pracujících (v mil. osob)	Jednotkový vektor	Příliv PZI (v mld. Eur)	Průměrná hrubá měsíční mzda (v tis. Eur/os)
	y_{1t}	x_{0t}	x_{1t}	x_{2t}
1998	3,6550	1	3,7684284	0,038333
1999	3,6922	1	2,7423898	0,037833
2000	3,7105	1	9,0257232	0,044833
2001	3,7461	1	6,3955458	0,015500
2002	3,7124	1	0,1316106	0,032000
2003	3,7934	1	4,9211136	0,029417
2004	3,6765	1	2,3548743	0,027333
2005	3,7474	1	9,1030988	0,050333
2006	3,8260	1	6,0139008	0,066333
2007	3,9236	1	21,3407991	0,079833
2008	3,9941	1	4,9174480	0,066417
2009	3,9822	1	6,4904704	0,023500
2010	4,0167	1	0,6253156	0,014833
2011	4,0524	1	8,2016276	0,025167
2012	4,0845	1	2,9892485	0,058833
2013	4,1047	1	8,0436979	0,036417
2014	4,1127	1	9,0808604	0,041250
2015	4,1507	1	10,4877884	0,043997

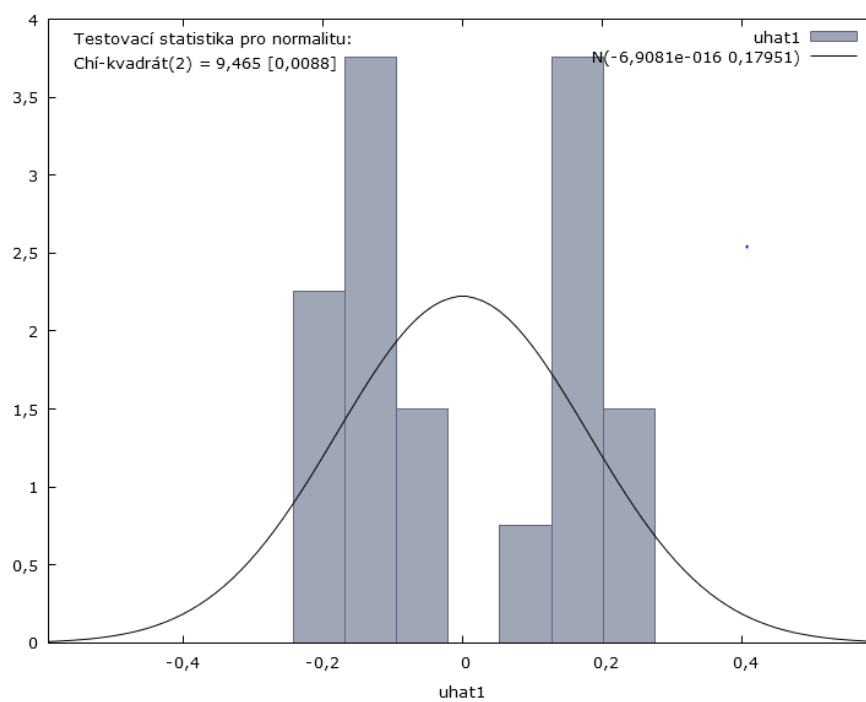
Zdroj: Eurostat.eu, citace online 25. 2. 2016; OECD.org, citace online 25. 2. 2016;
Statistik.at, citace online 25. 2. 2016; vlastní zpracování, 2016

Příloha č. 26 – Normalita reziduí (Česká republika)

Zdroj: vlastní zpracování, 2016; převzato ze SW Gretl

Příloha č. 27: Normalita reziduí (Rakousko)

Zdroj: vlastní zpracování, 2016; převzato ze SW Gretl